

KRONIKA OBCE LUKOVÁ

Opis díl 2.

Z německých obcí Lukové, Mezilesí, Květné a české obce Horní Čermné nebyl odevzdán žádný materiál, i když při průzkumu obecních spisoven v roce 1952 v Mezilesí a Horní Čermné u MNV spisový materiál zjištěn byl.

Na str. 14 stojí psáno: Válka třicetiletá těžce postihla Lanškrounsko. Neustálé průtahy císařských i švédských vojsk, neustálé kontribuce, výpalné loupeže i vraždy byly znamením této hrozné doby. Počet obyvatel dle záznamu berné ruly klesl téměř na polovinu. Tato berní rula pořízená roku 1654 nám skýtá následující obraz naší krajiny.

O naší obci se tam dovídáme, že zde žilo na usedlostech 32 sedláků. Pobořeno bylo 13 usedlostí této velikosti.

Láníků bylo napočítáno 5, zahradníci 3 a tři usedlosti této velikosti byly pobořeny.

V Květné, tehdy Kozínoze, bylo 7 sedláků a 8 zahradníků.

Na straně 23 dále čteme: V roce 1843 za držení správy a majetku Aloise z Lichtenštejna bylo v obci Luková 157 domů a 977 obyvatel německé národnosti.

Na stránce dvacáté páté tohoto průvodce se dovídáme o počtu obyvatel v různých letech.

Roku 1880 žilo v Lukové 908 obyvatel.

Roku 1890 žilo v Lukové 907 obyvatel.

Roku 1900 žilo v Lukové 928 obyvatel.

Roku 1910 žilo v Lukové 988 obyvatel.

Roku 1930 žilo v Lukové 879 obyvatel.

Roku 1880 žilo v Kozínoze 225 obyvatel.

Roku 1890 žilo v Kozínoze 228 obyvatel.

Roku 1900 žilo v Kozínoze 202 obyvatel.

Roku 1910 žilo v Kozínoze 201 obyvatel.

Roku 1930 žilo v Kozínoze 186 obyvatel.

Obyvatelstvo bylo německé národnosti.

Odsun

Další údaj na dvacáté páté stránce této publikace se týká odsunu Němců z Lanškrouna a okolí. Nedovídáme se, kolik osob to bylo z jednotlivých obcí, přesto je to údaj zajímavý.

Uvádí se zde, že 31. října 1946 byl dokončen organizovaný odsun Němců. Celkem bylo odsunuto z této části bývalých Sudet 12.406 osob.

Císařská zastávka

Doplňuje se pověst o císařské zastávce, zapsané minulého roku, o druhou verzi.

V onom roce 1894 za císařských manévřů v tomto kraji, když císařský vlak s Jeho Výsostí a celým doprovodem měl odjet z Rudoltic do Lanškrouna, nabídnul přednosta lanškrounské stanice strojvedoucímu tohoto vlaku pomoc ještě jedním parním strojem. Strojvedoucí tohoto zvláštního vlaku tuto pomoc odmítnul. Bylo to asi pro něho ponižující přijmout takovou pomoc. Pak tady došlo k tomu, že z neznalosti trati, která má značné klesání a v prudkém oblouku opět značné stoupání, vlak zůstal stát a císař pán dojel do Lanškrouna na svém koni. I tato verze je blízká pravdě a toto místo opravdovou císařskou zastávkou.

Výpis z pamětní knihy železniční stanice Rudoltice v Čechách

Přesto, že železniční trať probíhá těsně za naší obcí, nastupovali naši občané cestu vlakem ze stanice v Rudolticích. Chodili po polních cestách. Po zavedení autobusové linky Lanškroun – Česká Třebová po roce 1945 používali občané stále více těchto nástupních stanic. Po založení JZD v roce 1950 byly cesty postupně rozorány, a tak ten, kdo vystoupí v Rudolticích a volí cestu pěšky, musí jít pěšinou vedle trati. Bylo mi umožněno občanem Karlem Prokopem čp. 8. 6, zaměstnancem ČSD této stanice, nahlédnout do pamětní knihy a zaznamenat ty události, které se dotýkají i života v naší obci.

Stavba dráhy Rudoltice – Lanškroun

Roku 1883 se začalo stavbou dráhy z Rudoltic do Lanškrouna. Na stavbě byli zaměstnáni mimo dělníků z okolních obcí z velké většiny Italové. Denní výdělek pracovníků byl 1 zlatý a 20 krejcarů. Stavbu vedl inženýr Lamatsch. V roce 1885, 1. června, byla stavba dokončena a provoz zahájen.

Pisatel si všímal v té době i svého okolí. Píše: Lanškrounská železniční stanice v době své výstavby, tj. kolem roku 1885, měla dostatek zdravého vzduchu a dobré vody. Dále pěstovaly se zde zemáky, oves, žito a len. Louky jsou většinou v nížinách a skýtají hojnost sena, jehož je zde přebytek.

Zima 1928 – 29

O kruté zimě v roce 1928 – 29 se dovídáme, že zde bylo naměřeno -38°C . Osobní vlaky jezdily se zpožděním dvou až čtyř hodin, nákladní ještě dále. Omezená doprava přepravovala převážně jen potraviny a palivo.

Krize

V letech 1931 – 32 zaznamenává železniční pokladna citelný pokles příjmů v důsledku neutěšené hospodářské situace a nezaměstnanosti.

Druhá kolej - dokončení

Významnou událostí pro celý provoz tehdy ještě jednokolejné tratě bylo dokončení posledního úseku ze stanice Rudoltice do České Třebové.

14. listopadu 1933 byla provedena policejní zkouška traťové koleje.

20. listopadu byla druhá kolej na celé trase Olomouc – Česká Třebová slavnostně předána do provozu přestřižením pásky, což provedl ministr železnic Bechyně, jedoucí vlakem z Rudoltic. Od tunelu jel na lokomotivě až do České Třebové. Odtud odjel zvláštním vlakem do Prahy. Zvláštním vlakem odjel rovněž prezident státní dráhy inženýr Polévka do Olomouce.

Roku 1936 projížděl touto tratí zvláštní vlak s prezidentem dr. Edvardem Benešem. Na nádraží přišlo pozdravit svého presidenta kolem 4.000 lidí z okolí.

Téhož roku projížděl kudy též rumunský král Carol I. V Rudolticích vlak zastavil, poněvadž brzdicí špalky z předposledního vozu byly v plamenech. Po odstranění poruchy vlak pokračoval v cestě.

10. října 1938 byla železniční stanice zabrána Němci.

9. května 1945 osvobozena Rudou armádou.

J. Masaryk v Lanškrouně

6. července 1947 navštívil Lanškroun ministr zahraničních věcí Jan Masaryk a zúčastnil se lidové slavnosti na zámku (Šlosberk), která byla pořádána na oslavu, že okres je opět český. Byl též jmenován čestným občanem Lanškrouna.

V roce 1947 odjížděl poslední transport Němců, kteří nemohli pro nemoc být odsunuti dříve.

V prosinci roku 1948 byly odvezeny poslední vraky tanků a děl.

První cukrovka

V roce 1948 bylo naloženo v Lanškrouně prvních 12 vagónů a v Rudolticích 6 vagónů cukrovky pro cukrovar.

Soutěž MNV – Vyhodnocení v soutěži.

Okresní národní výbor udělil MNV v Lukové v soutěži „Čestné uznání třetího stupně“ za dosažení nejlepších výsledků národních výborů za rok 1983. Toto ocenění bylo dotováno finanční částkou 25.000 Kčs.

Vodovod

O pracích na vodovodu mnoho našich občanů tohoto roku ani nevědělo. Veškeré práce byly prováděny u pramenů v Trpíku. Začátkem července vyhloubila STS základy pro vodojemy a v polovině měsíce se začalo s betonáží základů. Při této práci bylo zapotřebí ochotných brigádnických rukou. Velká většina občanů měla porozumění pro tuto akci. Ale i u nás jsou jednotlivci, kteří nechtějí přiložit ruku k dílu a zajímali se jen o to, kdy budou moci otočit kohoutkem ve své domácnosti. Práce šly dobře kupředu. Bez překážek se toto však také neobešlo. Na příklad byly dodány armatury jiných rozměrů a musely se vrátit. Bylo zde zapotřebí hodně práce tesařské na zhotovení bednění. Na tomto pracoval tesař důchodce Jan Krátký č. p. 63, ale i občan z Trpíka. Pochopení bylo dobré i ze strany jednotného zemědělského družstva. Jaroslav Vaníček č. p. 84 potřebnou mechanizaci včas zajistil a Josef Šláz č. p. 156 kdykoliv, bez ohledu na čas, porouchaný stroj opravil. Po zatvrdnutí betonu začala vlastní montáž ocelových plátů vodojemů. Zajímavostí této montáže na tomto úseku staveb je to, že je to novinka, která je teprve prověřována. Na plášť vodojemu bylo zapotřebí téměř deset tisíc šroubů.

V úterý 6. listopadu v 10 hodin 31 minut začaly proudit první litry z pramene do jednoho ze dvou vodojemů za účelem zkoušky vodotěsnosti. Plnění trvalo 12 hodin a bylo tam 400 m³ vody. Zkouška po technické stránce trvala 96 hodin. Potěšitelné bylo zjištění, že průsak byl pozorován jen u šesti šroubů z celkového počtu. Ku konci roku byla postavena armaturní komora.

Opět nutno ocenit obětavost a pracovní úsilí (invalidního) důchodce Vladimíra Janyše č. p. 147, vedoucího prací, invalidního důchodce Bohuslava Junka č. p. 138 i vedoucího montéra NP Instav Hradec Králové, s. Bohdana Rosku, a všech brigádníků.

Na těchto pracích bylo odpracováno 3.770 brigádnických hodin.

Za rok 1984 se na stavbě vodovodu proinvestovalo 1.499.943,79 Kčs.

Od počátku stavby to dělá již 3.263.407,88 Kčs.

Mateřská škola

Marie Michajlovičová z Květné č. p. 32, dlouholetá kuchařka v mateřské školce, převzala opět ocenění při příležitosti Dne učitelů za vzornou práci. Byl to čestný titul nepedagogickým pracovníkům.

Odbočka SČSP v Lukové vyhlásila na počest čtyřicátého osvobození naší vlasti Rudou armádou výzvu k rozšíření členské základny, a to na každých deset členů získat jednoho mladého člena. Odbočka dále získala čestné uznání ČUV SČSP za dosažené výsledky v roce 1983.

Setkání důchodců

Sbor pro občanské záležitosti již pravidelně uspořádal setkání důchodců. Po úvodních zprávách funkcionářů KSČ, JZD a MNV a příspěvku kronikáře bylo podáno občerstvení. Návštěva v první půli setkání byla ovlivněna pohřbem Josefa Štefana z Květné. Po skončení obřadu se starší účastníci tohoto setkání zúčastnili. Všichni si se zájmem prohlédli starší fotografie z počátků našeho družstva. Mnozí z těch, které viděli na snímcích, už nebyli mezi živými. K dobré náladě přišla zahrát známá dvojice hudebníků. Škoda, že ty pěkné písně a skladby z jejich mladých let nedokážou zahrát bez té zesilovací techniky, a tak z té pěkné

muziky vzniká ohlušující a nelibivý rámus, který většina starších již snáší nedobře, a proto nechtěně odcházela domů.

Výsadba zeleně

7. dubna se prováděl jarní úklid náměstí od zimní špíny. Za týden nato se vysazovaly na náměstí borovičky. Na hřbitově u pumpy a u místa, kde se odkládají staré věnce, byly vysázeny thuje, celkem čtyřicet. Čtyřicet boroviček vysázel Svazarm na hřišti. Osm set kusů dřevin vysázelo myslivecké sdružení. JZD v okolí objektů živočišného střediska vysazovalo topol a stříbrný smrk.

Naši občané v televizi

Otázce životního prostředí a života v přírodě byl věnován pořad druhého programu Československé televize, vysílaný 26. dubna v 21:15 večer. Pořad byl u nás sledován s nevšedním zájmem, protože s televizním hlasatelem diskutovali inženýr Petr Kotěra č. p. 161 se symbolem a žákyněmi Ivanou Gallyovou č. p. 43 a Ivetou Junkovou č. p. 143 z naší obce.

Zájezdy

Každým rokem pravidelně pořádají organizace Národní fronty pro své členy autobusové zájezdy s různým tematickým zaměřením. Jednotné zemědělské družstvo připravilo pro své členy v důchodu zájezd na zemědělské dny konané 18. května v České Třebové. Zde si prohlédli a znovu ověřili na různých grafech a dokumentech rozvoj družstevní velkovýroby. Ze společenského domu RDH, kde byly tyto dokumenty vystaveny, byli odvezeni do výstavního areálu na Horách, kde byla soustředěna jak starší, tak nejnovější mechanizace a celé sklizňové linky. Na tomto množství moderních výkonných strojů se přesvědčili, jak velký skok dopředu udělala zemědělská velkovýroba.

Vyznamenání

U příležitosti 35. výročí socializace zemědělství převzala resortní vyznamenání „Vynikající pracovník ministerstva zemědělství a výživy“ soudružka Božena Chaloupková č. p. 174, ošetřovatelka dojníc, za hospodářské výsledky roku 1983.

Ještě zájezd

Druhý pěkný zájezd připravilo opět JZD. Cílem tohoto byla jižní Morava, krajina kolem Lednice, Znojma, známá vínem a prosluněná tento den až příliš horkým sluncem.

Nález studně

Na pozemku mezi č. p. 50 a č. p. 55 se v jednom místě propadl drn. To nedalo občanům Ladislavu a Drahoslavu Carbolovým, aby se na to nepodívali. Zkusili to dlouhým vrtákem, který projel do prázdna. Odryli zem do hloubky 70 cm a narazili na plochý kámen zakrývající studni plnou vody. Po jejím odčerpání se objevilo z pískovcových kvádrů roubení studně. Byl vytažen ohořelý kus dřeva snad z rámu nebo krytu studně. Dle ústního podání starého německého hospodaření z č. p. 55, stávala na tomto místě dřevěná chalupa, která do základů vyhořela. Důkazem tohoto byly zbytky ohořelých dřev a studna.

Počasí

Počasí bylo opět výjimečné. Jak příroda minulého roku slunečním zářením tak plýtvala, tohoto roku byla velice skoupá. Málo slunka a nízké teploty ovlivnily zrání a jakost plodin a náhlé zvraty, bouře, přivaly měly za následek velké škody na polích, v lesích a na majetku občanů a celé společnosti.

Na svátek svatého Josefa ukazoval teploměr ráno -9°C . Hodnota pod nulou byla naměřena 8. května.

17. května byla povětrnostní situace už opačná. Již od rána bylo velké dusno. Obloha na západě temněla a v ovzduší bylo zvláštní napětí. V pozdním odpoledni se přihnala bouřka s pořádným lijavcem. Již večer jsme se z rozhlasových zpráv dověděli, jakým přívalem byla postižena nedaleká Litomyšl. Voda tam zaplavila náměstí do výše 160 cm. V naší obci na lánu oplečkované cukrovky vyplavila voda rostlinky, vyhloubila na poli rýhy a odplavila ornici.

Svatojánský oheň

Dusno a ono zvláštní napětí bylo příčinou jevu známého z vyprávění starších jako „svatojánský oheň“.

Při bouřce v blízkosti uhodilo. Při pohledu z okna jsem spatřil jev naprosto nečekaný. Ze železného sloupku drátěného plotu na železnou branku přelétl velkým obloukem roj jisker podobný onomu vznikajícímu při sváření elektrickým obloukem. Při prohlídce branky pak po bouřce byl silonový provázek na brance neporušený! Tentýž jev ještě s několika svědky pozoroval též L. Dubišar č. p. 30 před několika lety ve Vlčkově. Pojmenování tohoto jevu je snad odvozeno od jména světce, jehož svátek připadá na tyto dny. 16. květen je svátek sv. Jana Nepomuckého.

13. června poklesl rtuťový sloupec teploměru opět k nule.

8. července. Dle televizních zpráv napadlo v Tatrách $\frac{1}{2}$ m sněhu.

6. července v poledne teploměr ukazoval jen plus třináct stupňů!

11. července. Příroda je tento rok opravdu rozmarná. Teploměr se tohoto dne opět vyznamenal. Rtuť se vyšplhala až na číslo 36 °C. Dle zpráv pražského Klementina byla překročena průměrná teplota tohoto dne za dobu od počátku měření v roce 1776 o jeden a tři desetiny stupně!

12. července – Po celý den velké teplo a dusno, dávalo tušit pořádnou bouři. A pak to přišlo. Kolem desáté hodiny před půlnocí se přihnala bouře, jakou nikdo nepamatuje. Před půlnocí bouře vyvrcholila. Obloha byla v jednom ohni, osvětlená plošnými blesky. Hřmění nebylo tak velké, elektrické výboje se odehrávaly ve velké výši. Hrozivý hukot v dáli dával tušit, že přijde něco neblahého. První nápor větru měl ničivou sílu. Z ovzduší se ozýval praskot lámaných větví. Déšť provázející vichřici byl větrem rozprášen do jemné mlhoviny, že nebylo vidět v jasně ozářené krajině na pár metrů. Po půlnoci bouřka pomalu tichla. Bylo to velkolepé divadlo připravené přírodou, ukazující svou moc a sílu, bohužel tentokráte z té horší nepěkné stránky a nedobrým koncem.

Druhý den ranní autobus na Českou Třebovou se musel od Sušky vrátit pro vyvrácenou lípu přes silnici a pokračoval v jízdě přes Květnou, Trpík, zpět do Damníkova. Ulámané větve, vyvrácené stromy, utržené oplechování na garážích u č. p. 135, poválené dosud stojící obilí, vyhloubené rýhy na polích a odplavená ornice, to byl výsledek noční bouře. Ze sdělovacích prostředků jsme se dovídali, že rychlost větru dosahovala místy až 150 km za hodinu a byly způsobeny škody vývraty, které se dle pozdějších odhadů rovnaly celoroční těžbě dřeva.

Daleko více bylo postiženo nedaleké Šumpersko a znovu Litomyšl. Za tu krátkou dobu spadlo u nás kolem 105 mm vody.

Po každé takové pohromě se naši občané znovu utvrzují v jedné pravdě. Až dosud se této krajině veškeré větší přírodní pohromy vyhýbají. Chrání ji okolní lesnaté kopce.

17. července. Ve dne jenom +12 °C. Opět o čtyři a půl stupně méně, než činí dlouholetý průměr.

V druhé polovině roku se počasí zlepšilo, slunečných dnů však bylo značně méně než loni. 24. listopadu se přehnala přes naši republiku opět vichřice. U nás se to obešlo beze škod. V lesích však přibýlo opět mnoho hektarů vývrátů. V Praze dokázal tento vítr odnést i střechu z jedné nedostavěné nemocnice. Poslední výkyv rozmarného počasí byl 25. listopadu. Teplota vystoupila na +16,6 °C. Meteorologové nezaznamenali tak vysokou teplotu v tento den za 210 roků!

JZD

Chladné počasí způsobilo zpoždění vegetace o tři týdny. Obilí pomalu dozrávalo, a tak docházelo k nahromadění polních prací. Žně začaly 2. srpna pokosem ozimého ječmene. Pak teprve přišla na řadu řepka. V mechanizačním středisku panovala značná nervozita. Kombajnéri najížděli na zkoušku do lánů, aby zjistili zralost a vlhkost obilí. Začátek žní nebyl nejlepší, rovněž konec byl poznamenán horším počasím. Pomoci sklízet obilí přijeli i letos na oplátku kombajnéri ze Slovenska a Moravy. Poprvé se sklízelo obilí kombajny polské výroby. Na těchto „Bizonech“ sklízeli mládežníci. Ve žňové špičce pracovalo na lukovském středisku 22 kombajnů. Za této situace však nastala situace, kam s obilím. Výkupní podnik nepřijímal obilí o větší vlhkosti a společný sušárenský podnik v Damníkově prováděl rekonstrukci a přijímal jen omezené množství. Proto bylo obilí poprvé skladováno určitou dobu na asfaltové ploše u čp. 1, určené pro skládku cukrovky. Jednalo se o ozimou pšenici a menší množství slámy a pokročilá doba, to vše vytvářelo potíže při naorávce k setí. 60 hektarů slámy z honu u písničky se sklízelo až 18. – 19. října. Zvláštností roku bylo, že sklizeň plodin postrádala onu dlouholetou pravidelnost a musela se měnit právě z důvodu výjimečného počasí. Chladno ovlivnilo citelně výnosy silážní kukuřice. Sklidilo se jen 62 % předpokládaného množství. Jaké počasí panovalo, lze posoudit z toho, že koncem září nebyl zralý mák na jednom honu (později setý). Brambory se sklízely za méně příznivého počasí. V mokré půdě nepracovaly kombajny dobře a v bramborách bylo značné množství hlíny.

Byly napadeny hnilobou. Za pěkného počasí se sklízela krmná řepa, pěstovaná opět na větší výměře. Sklízela se výlučně mechanizací. Upraveným cepovým sklízečem se oddělil chrást přímo do vozu a řepa pak vyorávačem přímo na vůz. Cepový sklízeč byl pro nekvalitní práci nahrazen ořezávačem cukrovky. Se řepou, sklizenou za špatných podmínek, se dostalo na složiště na asfaltové ploše též značné množství nežádoucí hlíny. Krecht s větracím kanálem byl přikryt fólií a balíky slámy. Z každé strany byly umístěny ventilátory na provětrávání.

Chladné počasí ovlivnilo úrodu i ostatních zemědělských plodin. Nedařilo se zelenině, okurkám, jahodám, rajská jablíčka se nedala ani sklízet.

Naopak se urodily švestky a slívy. Nemohly však dozrát, chuti byly nevalné, hnily jak na stromech, tak i na zemi. Větve se lámaly pod tíhou „Vaghaimek“ na aleji kolem silnice k Lanškrounu. Též jabloně byly obtíženy. Plody nebyly rovněž tak pěkně vybarveny, velikost a chuť jejich nebyla taková jako jiná léta. Padaná jablka vykupovala Jednota v Damníkově a jednou též byl uskutečněn i výkup i v místní prodejně. Za jediný den bylo vykoupeno téměř 200 q padaných jablek za cenu 1 Kčs za 1 kg. V Damníkově bylo proplaceno jen 70 haléřů za kilogram.

Škody v rostlinné výrobě byly zčásti hrazeny pojištěním. Na středisku 020 v Lukové činila náhrada 500.000 Kčs, v Žichlítku jen 100.000 Kčs.

Přes veškeré nepříznivé vlivy v zemědělské výrobě bylo dosaženo nejvyšších výnosů obilí v historii zemědělství.

Na středisku 020 v Lukové bylo dosaženo:

U ječmene oz. na 166 ha výnos 54,97 q.

U ječmene jar. na 179 ha výnos 30,68 q.

U ječmene cel. na 345 ha výnos 42,37 q.

U pšenice oz. na 728 ha výnos 50,62 q.

U pšenice jar. na 25 ha výnos 47,15 q.

U pšenice cel. na 753 ha výnos 50,51 q

U ovsa na 116 ha výnos 32,79 q.

U máku na 58 ha výnos 8,83 q.

V celém družstvu bylo u obilovin na výměře 2,555 ha dosaženo průměrného výnosu 48,1 q po jednom hektaru.

Nejvyššího výnosu bylo dosaženo u ozimé pšenice na konci u pískovny. Na 59 hektarech odrůdy „Zdar“ bylo dosaženo 59,64 q obilí po jednom hektaru. Výnos, který byl u nás ještě v době nedávne považován za nedosažitelný.

U brambor se nakopalo na 12 hektarech 222 q po jednom ha.

U cukrovky na výměře 110 hektarů bylo docíleno jen 293,4 q z jednoho hektaru.

Krmné řepy se sklídilo na 21 hektarech 469 q z jednoho ha.

Mléko

V živočišné výrobě bylo od každé dojnice v družstvu získáno 4,123 litrů mléka. Luková však zůstala plánu dlužna 65.095 litrů mléka.

Odměny

Prvenství v okresním měřítku dosáhlo JZD v odměnách pracovníků. Průměrná měsíční mzda pracovníka, včetně podílů, činila 2,652 Kčs.

Spotřeba PH

Spotřeba pohonných hmot a její snížení bylo denním aktuálním problémem. Jaká byla skutečnost na našem středisku? V roce 1983 bylo spotřebováno 306.317 litrů nafty. V roce 1984 bylo 321.382 l. Plán určoval 307.000 l.

Spotřeba v celém JZD v roce 1983 dosáhla 807.489 l. V roce 1984 se spotřebovalo 870.962 l.

Vývoj cen PHM

Roku 1982 byl účtován litr nafty za 1,94 Kčs. Od 15. října tohoto roku byla zvýšena její cena na 3,42 Kčs za 1 l. V roce 1983 byla její cena opět zvýšena, a to na 5,22 Kčs za 1 l. V roce 1984 zůstala cena na této výši.

Investice JZD

Investiční akce JZD dosahují milionových částek.

Na stavby se vynaložilo celkem 9.388.000 Kčs.

Nákup nových strojů si vyžádal	6.866.000 Kčs.
Nákup starších strojů	733.000 Kčs.
Za odnětí půdy se zaplatilo	141.000 Kčs.
Projekty hrazené z inv. prostředků	146.000 Kčs.
Investice celkem dosáhly výše	17.274.000 Kčs.

Z velkých akcí střediska 020 bylo budování centrálního hnojiště v Damníkově nákladem 2.252.000 Kčs.

Byly dokončeny rekonstrukce mléčnic na kravínech NK I, NK II, NK III v Lukové, v Damníkově na kravínech II a VIII.

Obložení stěn panely a asfaltový koberec si vyžádala míchárna krmiv na středisku živočišné výroby. Za kanceláři, na místě vodní nádrže na bývalý mlýn, bylo usazeno pět betonových buněk jako garáže pro vozidla družstva. Byla znovu otevřena a rozšířena jídelna a výdejna obědů v kulturním domě.

Náročnou prací bylo obložení stropu a stěn v přísálí kulturního domu a oprava parket v sále. Opravu provedli důchodci: tesař Jan Krátký č. p. 63, Ladislav Pišťáček č. p. 53, Ladislav Urban č. p. 69, dále Ladislav Boháč č. p. 93 a Vlastimil Popelář č. p. 31.

Dvorská cesta

Silnice NP, závod Litomyšl, provedl uválcování a potažení asfaltovým kobercem polní dvorskou cestu v délce 1.800 metrů nákladem 532.000 Kčs. Jedna z posledních polních cest již dávno volala po takové úpravě. Škoda, že ty keře a plané dřeviny kolem cesty polámané, vyvrácené, se nedočkaly podobné úpravy, a tak kazí dojem jinak pěkného díla. Z této akce byla ještě upravena cesta od kostela pod viadukt za Kadlečkovými č. p. 151.

Potok od Trpíka

Mnoho vody uplynulo v potůčku tekoucího od Trpíka od doby, kdy se provádělo odvodňování luk, a potůček byl sveden do nového koryta. Za tu dobu břehy zarostly divokým porostem trav a křoví. Celý úsek až k Trpíku v délce 1.900 metrů ve svém volném čase vyčistil kovář zdejšího střediska František Němeček č. p. 62. Vykonat ručně tak velký kus práce tak precízně, na to by si většina mnohem mladších pracovníků dnes netroufla.

Šestibytovka

Vedle čtyřbytovky č. p. 35 byla dokončována nová šestibytovka. Stavba není majetkem JZD, nýbrž stavebního bytového družstva.

Oprava silnice

V obci dostala nový povrch silnice od splavu směrem na Žichlínek až ke kafílérce.

Úprava cen

Od 1. 1. 1984 byla stanovena cena topné nafty pro maloodběratele ze 3,7 Kčs na 5,30 Kčs za 1 l. Cena technického benzinu byla upravena na 7 Kčs za 1 l.

Cena petroleje byla stanovena na 5 Kčs za 1 l.

1. březen. Tímto dnem byl zrušen přidělový systém hnědého uhlí a briket. Byla upravena cena plynu propan butanu směrem nahoru, z 10 Kčs na 12 Kčs u malé bomby.

Od 15. října byly zvýšeny ceny piva a limonád. Za půl litru desetistupňového piva zaplatí spotřebitel 2,50 Kčs místo dosud 1,70 Kčs. Za půl litru dvanáctistupňového piva bude platit 4 Kčs místo dosud 2,80 Kčs. Limonáda za 70 haléřů bude nyní za 90 haléřů. Sifón dosud za 25 haléřů bude od 15. října za 75 haléřů.

18. prosince vyšel opět po dlouhé době Lukovský zpravodaj.

Stav obyvatel

Koncem roku žilo v naší obci včetně Květné:

Ve věku 60 až 65 let 20 mužů a 22 žen.

Ve věku 66 až 70 let 8 žen.

Ve věku 71 až 75 let 9 mužů a 12 žen.

Ve věku 76 až 80 let 8 mužů a 7 žen.

Ve věku 81 až 84 let 7 žen.

Z toho v Květné žilo 84 obyvatel, 42 mužského a 42 ženského pohlaví.

Odhlásilo se 17 a přihlásilo se 16 občanů.

Narodilo se 11 dětí, 6 chlapců a 5 děvčat.

Nejstarší občankou k 31. prosinci 1984 byla pí Růžena Dušánková č. p. 11, narozená 21. 8. 1900.

K 31. 12. 1984 měla naše obec včetně Květné 733 obyvatel. Z toho bylo 364 mužů a 369 žen.

Rozloučili jsme se:

- 8. 3. s Annou Duškovou č. p. 164 ve věku nedožitých 82 r.
- 29. 3. s Josefem Štefanem, Květná č. p. 16, ve věku 80 let.
- 7. 4. s Františkem Junkem, bytem v Lanškrouně, ve věku 83 let.
- 20. 4. s Josefem Halvou, Květná č. p. 35, ve věku 67 let.
- 3. 7. s Josefem Markem č. p. 177, posledním cestářem, ve věku 80 r.
- 26. 8. s Annou Vaníčkovou č. p. 1 ve věku nedožitých 85 r.
- 3. 10. s Františkem Novotným, Květná č. p. 19, ve věku 72 r.
- 6. 12. s Jiřinou Duškovou č. p. 93 ve věku nedožitých 63 r.
- 17. 12. s Marií Kubovou ve věku 82 let. V roce osídlili usedlost č. p. 5. Později se odstěhovali. Pohřbena na místním hřbitově.

Konec roku prožívali obyvatelé na celém světě vyhlídkami na zhoršení mezinárodní situace. Přáním velké většiny lidstva je žít jenom v míru.

1985

Rok 1985 plynul ve znamení čtyřicátého výročí osvobození naší vlasti vítěznou Rudou armádou.

Výstava

K tomuto výročí byly pořádány různé akce připomínající čtyřicet roků mírového života a budování naší socialistické vlasti.

Jednou takovou byla výstava dokumentů z let okupace až po dnešní dobu na zámku v Lanškrouně.

I v naší obci se podařilo přičiněním předsedy MNV s. Pauka, kronikáře a jeho manželky a s. Jiřiny Šebrlové uspořádat devátého května odpoledne v přísálí kulturního domu malou výstavu k tomuto výročí. Otevřena byla od jedné do páté hodiny odpolední. Občané projevíli o výstavu velký zájem. Svědčí o tom dvě stě padesát podpisů v pamětní knize. Pozorně si prohlédli skromné písemné památky kronikáře z dob okupace a staré fotografie obce i začátků JZD z alba obecní kroniky. Zájem návštěvníků upoutaly vystavené práce našich žen a zvláštní pozornosti se těšil koutek starého kuchyňského nádobí a hospodářského nářadí. Výstavu si prohlédli téměř všichni účastníci průvodu k pomníku Osvobození. Ti, kteří neměli možnost tuto malou akci navštívit, toho litovali a uváděli, že výstava měla být prodloužena.

Průvodu následujícího po skončení se zúčastnilo hojně obyvatel, členů požárního sboru a školní mládeže. Členové Svazarmu přišli dokonce i se svými čtyřnohými společníky. Byli přítomni dva členové sovětské posádky z České Třebové. Po pietním aktu se konala zábava v hale na hřišti s obvyklým opékáním vuřtů.

Spartakiáda

Druhou sportovně kulturní akcí bylo nacvičování na celostátní Spartakiádu. Cvičitelka s. Božena Vacková nacvičovala skladbu rodičů s dětmi. Nacvičování se konalo jednou týdně, většinou od páté hodiny odpolední. Dospělí cvičili vždy večer. Rodiče s dětmi pak vystoupili na okrskové spartakiádě v Lanškrouně a okresní Ústí nad Orlicí.

Byli to: Duspiva Jaroslav a syn Petr,
Klubrt Miroslav a dcera Jarmila.

Vogelová Květa a syn Martin,
Zachařová Helena a dcera Monika,
Faltýnková Zdena a syn Toník,
Dománek Jan a syn Jan a dcera Liduška.

Skladbu žen nacvičovaly Zdena Klimešová a Ludmila Pecháčková.

Cvičit chodily: Kalousová Zdena,
Kocourková Eliška,
Klimešová Zdena,
Duspivová Irena,
Chaloupková Marcela,
Vogelová Květoslava,
Vaníčková Věra,
Lžičářová Jana.

Všechny pak cvičily v Lanškrouně, v Blansku a v Ústí nad Orlicí. Při vystoupení žen v Lanškrouně velmi hustě pršelo. Chaloupková Marcela a Lžičářová Jana cvičily v Popradě. Na secvičování v Hradci Králové pak byly ty, které se zúčastnily ve dnech 29. 6. – 30. 6. Spartakiády v Praze:

Byly to: Kocourková Eliška,
Klimešová Zdena,
Duspivová Irena.

Za tuto účast na této velkolepé sportovní události Spartakiádní štáb v Ústí nad Orlicí udělil diplomy TJ Sokola v Lukové a mateřské škole aktivní podíl na Československé spartakiádě 1985.

Mateřská škola

V průběhu roku prodělaly děti mateřské školy plavecký výcvik v Zábřehu na Moravě. Celkem deset hodin bylo věnováno tomu, aby ty nejmenší byly seznámeny s pravidly plavání. Děti tam i zpět vozil autobus Tesly Lanškroun.

Základní škola

V základní škole došlo k poruše kotle právě v době krutého mrazivého údobí. Při jeho výměně se vyučovalo 11. ledna ve svazarmovské hale. Školníka a topiče tam dělal s. Vladimír Janyš. Vyučovalo se v zasedací síni JZD a též na MNV.

Jesle

Rovněž jesle byly zavřeny z důvodu výměny kotle. Radiátory byly instalovány též ve dvou místnostech MNV, a to jako ochrana proti přetopení v případě vypnutí elektrického proudu. 18. ledna byly instalační práce dokončeny.

Kulturní dům

Koncem ledna prováděl Agropodnik, závod Česká Třebová, rekonstrukci elektrické instalace v sále kulturního domu. V druhé polovině roku prováděl Okresní stavební podnik opravu poloviny střechy nad kulturním domem. Vlnitý eternit byl sundán a nahrazen plechem. Na rekonstrukci pracoval místní klempíř Jindřich Zachař, zaměstnanec OSP, a tesař důchodce Jan Krátký. Náklad na opravu si vyžádal částku 45.000 korun.

Odvodnění na hřišti

Na samém konci roku provedla STS výkop pro odvodnění hřiště TJ Sokol. Členové pak brigádně vyzdili jímky a položili cementové roury. Bohužel práci bude nutno opravit, aby odvodnění plnilo dobře svoji funkci.

Vodovod

V popředí zájmu byly opět práce na vodovodu. Pracovalo se na závěrečných úpravách vodojemů, kolem 18. května byla svolána brigáda na tyto práce. Pochopení projevíli však z velké většiny jen ti dříve narození občané. 24. května byly ukončeny zkoušky vodotěsnosti druhého vodojemu velice úspěšně.

Začalo se opět kopat na vodním řádu od č. p. 125 směrem k živočišnému středisku.

Za invalidního důchodce Bohuslava Junka, který s traktorem „Waryňským“ pracoval na výkopu od prvního kopnutí a tohoto roku vážně onemocněl, byl získán pro tuto práci s. František Klubrt č. p. 23, člen JZD, pracovník ve výkrmně býků. Na výkopu se však

plynule nepokračovalo, přednost měly práce u vodojemů, na armaturní komoře a úpravy kolem. Terén byl urovnán a oset travou. Zbývalo oplocení, které však z důvodu sesouvání neulehlé zeminy kolem bylo odsunuto do dalšího roku. V druhé polovině roku pokračoval výkop od č. p. 108. Byl překročen potůček tekoucí od Rudoltic a 18. října prošla trasa pod kostelem silnicí, kde se lomila, překonala lukovský potok, náhon a pokračovala zahradami směrem ke dvoru až k domku čp. 180, kde tento rok končila. Na podzim, kdy půda byla rozmoklá, nebylo možné použít k zahrnování traktoru, bylo nutno zahrnovat výkop ručně. Namáhavou práci bylo nutno vykonat, aby mráz nemohl narušit roury, nepříznivě reagující na nízké teploty.

Protože obyvatelé žijící na kopci velmi často trpěli nedostatkem vody, bylo radou MNV rozhodnuto provést výkop na kopec a odstranit tak jejich potíže v zásobování vodou. Odbočka řádu o průměru 110 mm začíná za budovou MNV a pokračuje nejkratší trasou. Vodu dostali v listopadu obyvatelé č. p. 127, 129, 143. Potíže v zásobování vodou byly odstraněny v listopadu také v jeslích. Vodu odebírají též obyvatelé bytovky č. p. 46.

Nepěkný přístup projevili někteří občané u nás i v Damníkově, kteří bez vědomí Národního výboru si provedli přípojku sami, anebo odebírali vodu z hydrantů. O pomoc při pracích však takový zájem již neprojevovali.

V roce 1985 bylo vynaloženo na druhou etapu 262.753, 21 Kčs finančních prostředků.

Hodnota vykonaného díla činila 650.000 Kčs.

Na plenárním zasedání MNV v září byl přijat závazek ke zkrácení druhé etapy vodovodu o půl roku. Závazek byl přijat k 17. sjezdu KSČ a volbám do zastupitelských orgánů v roce 1986.

Požárníci

Naši požárníci se dočkali. Dostali novou výkonnější motorovou stříkačku. Je po generální opravě a s výkonem 1.200 l vody za minutu. Stará měla výkon o 400 litrů nižší.

Emblém

Tesař, důchodce, Jan Krátký č. p. 63, zhotovil z mořeného dřeva emblém. Byl umístěn na trávníku na náměstí a velká čtyřcítka připomínala všem výročí osvobození naší vlasti Rudou armádou.

Počasí a zemědělství

Rok 1985 začínal tuhou zimou. 7. ledna bylo v ČSSR naměřeno čtyřicet dva stupně pod nulou! Kdo nemusel, tak nevycházel, zvláště ti starší. Radili tak i v televizi. Pro všechny pak, kteří nastupovali na svá pracoviště brzo ráno, to nebylo nic příjemného. 2. února přišlo oteplení a déšť. Protože na potoce byl silný led, voda rychle stoupala. Ledové kry se v některých místech nakupily a způsobily zvednutí hladiny. V noci na 3. února teplota klesla a voda rychle opadla. Devátého února v noci bylo opět na teploměru víc jak dvacet stupňů pod nulou. Správa silnic v zimě nešetřila posypem.

Při jarním tání se tento materiál proměnil v černou mazlavou hmotu, rozstříkovanou vozidly na všechny strany. Na silnici před hospodou se černá velká kaluž držela velmi dlouho. Při jarním tání ledový krunýř silný 15 cm i více při odchodu sedřel kůru stromů a keřů kolem potoka. Jen tento jev je u nás velmi ojedinělý. 24. dubna celý den sněžilo. Rovněž poslední dva dubnové dny byly navíc provázené bouřlivým větrem.

V červnu snad nebylo dne, aby nepršelo. Pověstné „Medardovo kápě, čtyřicet dní kape“ vyšlo na sto procent. Začátek žní v době sklizně řepky byl poznamenán chladným a deštivým počasím. Pak se počasí umoudřilo a 22. září zaznamenali v pražském Klementinu teplotu 26,5 °C! Nejvyšší teplotu v tento den od roku 1825. Pěkná pohoda trvala po celý podzim.

JZD

Mrazivé počasí nezpůsobilo žádné vážné větší škody. Ve výkrmně býků došlo k nouzovému napájení hadicí z vedlejší řady. V kravínech se zateplovaly některé prostory stěnami ze slámy. Mrazivé počasí mělo za následek přece jen nízké přírůstky. V přírůstcích u žíru skotu se dostalo družstvo jako celek na poslední místo v okrese. Rovněž u vepřového žíru se zařadilo na nežádoucích místech. Ještě jednoho nežádoucího umístění dosáhlo celé družstvo. Mělo druhou nejvyšší nemocnost v okrese Ústí nad Orlicí. Činila 4,94 %.

Novinkou v živočišné výrobě našeho střediska byla pastva dojnic na kravíně II u dvora, která trvala půldruhého měsíce.

Zajímavým, spíše kuriózním faktem bylo překročení dodávky mléka střediska II o 180 l.

Novinky z rostlinné výroby střediska II.

Na celé výměře cukrovky (102,5 ha) bylo zaseto jednoklíčkové obalované semeno. Cukrovka se pak okopávala jenom jednou, již větší. Jak velký účinek proti plevelům má postřik, bylo vidět na vynechaných mezerách při jeho provádění. Na podzim se cukrovka nesklízela v jednom sledu. Byla učiněna přestávka ve sklizni z důvodu kratší doby skladování a zamezení ztrát na složišti. V porostech cukrovky se vyskytlo značné množství vyběhlic. Sklidilo se 420 q cukrovky po hektaru s cukernatostí 15,28 %.

Problematická a ztížená byla tento rok sklizeň řepky. Před sklizní byla jako vždy postřikem zalepena proti výdrolu. Provedeno to bylo vrtulníkem. Přišlo však deštivé počasí, postřik ztratil účinnosti a při sklizni pak vznikly značné ztráty výdrolu. Výnos plodiny činil 17,6 q. Ztráty uhradila částečně pojišťovna. Obtížně v důsledku nestálého počasí se sklízeli hrách na 66 hektarech. Výnos této luskoviny byl 27,8 q z jednoho hektaru. Sklizené obilí bylo nutno ve žňové špičce opět skladovat pod širým nebem na platu. Plánované množství potravinářské pšenice pro malou hektolitrovou váhu bylo prodáno jako krmné obilí, ovšem se značnou finanční ztrátou. Vlhčí počasí mělo i kladné stránky. Bylo dostatek zeleného krmení, které rychle obrůstalo. Sušila se i druhá otava, což se stává jen velmi zřídka. Také kukuřice se vydražila.

Co se opravilo

Velmi pracně se vyměňovaly v jedné hale výkrmy býků kovové zábrany a napáječky. Uvolnit starou konstrukci z takového množství poctivě dělaného betonu, to bylo pro pracovníky pěknou fuškou.

Byla dokončena rekonstrukce mléčnice na NK I a započato s druhou na NK IV.

Malá silážní jáma se dočkala již tak dlouho potřebné opravy.

Na budově traktorového střediska byla krytina z pálených tašek nahrazena vlnitým eternitem. Při odkrývání se tašky shazovaly se střechy přímo do vozu. Špatná jako dobrá, vše se rozbilo.

Byla upravena zeď ve skladišti umělých hnojiv naproti Zvolánkovým, kterou provalil řidič auta ACHP. Náklad pytlů s hnojivem vyklopil přímo na zeď.

Asfaltový povrch dostala cesta ze silnice k č. p. 70 a od silnice k č. p. 85. Též cesta od modlitebny k bytovce č. p. 46 byla tímto způsobem upravena.

Cesta k Trpíku

Dlouho se uvažovalo o cestě, která by znovu zkrátila cestu do Trpíka. Tudy se chodilo od čísla 66 pěšky loukami do Trpíka na železniční zastávku a naopak občané z Trpíka si zkracovali cestu do Lukové. V roce 1966 – 67 došlo k melioraci luk, potůček dostal nové rovné hlubší koryto a pole pak sahala až k potůčku. Tím zanikla cesta mezi obcemi. Netrvalo dlouho a traktoristé si znovu zkracovali jízdu tam i zpět, tentokrát po poli. Sloučením družstev se požadavek nové cesty znovu dostal do popředí. K jeho uskutečnění došlo až v tomto roce. Přispěla k tomu i situace v hospodaření s pohonnými hmotami. Z vytyčené trasy lukami a polem se odhrnula ornice na stranu. Pak se navážel hrubý kámen. Vrchní kámen navážela vesměs auta ČSAD do zásoby za č. p. 66. Ke konci roku byla cesta uválcována a zalita asfaltovým postřikem a posypána. Jen kraje zůstaly neupraveny. Náklad na cestu si vyžádal částku téměř tři čtvrtě miliónu korun.

Mechanizace

Pracovníci mechanizační dílny zhotovili ze šestiřádkového ořezávače nosič nářadí, kterým je možno sít cukrovku a kukuřici secím strojem „Becku“ z NSR. Zhotovili též dvanáctiřádkovou rotační i nožovou plečku.

Nafta

Na podzim se vyhrotila situace v zásobování naftou. Od 14. listopadu byla sledována denní spotřeba nafty. Provoz traktorů se omezil na nejnutnější míru. Situace byla natolik vážná, že nedošlo ani k plánovanému odvozu chlévské mrvy na pole. V pracovní činnosti zůstaly jen traktory zajišťující rozvoz krmiva pro živočišnou výrobu.

Požár v Damníkově

22. listopadu kolem půl jedenácté hodiny dopolední zahoukala opět požární siréna. V sousedním Damníkově vzniknul požár na kravíně II. Dle pozdějšího zjištění v původním

prostoru a příčinou byl cizí předmět v senometu, kterým se skládalo seno. Dojnice byly včas vyvedeny a rozvezeny po stájích. Vznikla škoda kolem 150.000 Kčs. Díky pochopení družstevníků se ihned po ohni půdní prostor uklidil a vše se připravovalo pro nové zastřešení. Za čtrnáct dní byl v kravíně opět normální provoz.

Nehody

Při přejíždění skupiny kombajnů ve žních se jednomu z řidičů, jedoucímu uprostřed skupiny, nepodařilo zvládnout silniční zatáčku před mostkem u kafilerky, sjel ze silnice a narazil lištou do stromu. Zatarasil na krátkou dobu silnici tak, že jedoucí za ním na určený hon museli pokračovat objížděkou.

Druhá nehoda se stala traktoristovi, který vozil silážní kukuřici na silnici ke Květné za Popelářovými. Převrátil traktor s naloženým vlekem. Mimo něho jeli v traktoru ještě dva spolujezdci. V obou případech se nehody obešly bez zranění pracovníků.

Co způsobily děti

Skončil školní rok a dětem nastala opět doba vytouženého volna. A hned v prvních dnech čtyři školáci různého věku mohli způsobit nehodu s nepěknými následky. Nakladli na koleje dvoukolejné trati u mostu nad silnicí vedoucí do Lanškrouna železné šrouby. Na tyto najel prázdný vlak jedoucí pro spartakiádní cvičence. Najetí na překážku hlásil vlakvedoucí v České Třebové. Hoši pak byli vyšetřováni. I tato příhoda se obešla bez škody a nepříjemných následků.

Něco o naší mládeži

Místní národní výbor vydal zákaz účinkování hudební skupině „Tonik“ z Verměřovic při tanečních zábavách. Za skupinou přicházeli mladí lidé z okolí a z Lanškrouna. Za hudbou, pro sluch velmi hlučnou, přicházela mládež s dlouhými vlasy, v kalhotách „riflích“, někdy hodně odřených a bohužel i nepříliš čistých. Když pomineme mládeži snahu se lišit způsobem života od starších, vždy tomu tak v minulosti bylo, jednu nehezkou vlastnost jim nelze prominout. V rozjařené náladě snahu zničit zařízení sloužícího všem a svojí agresivitou vyvolávat nepříjemnosti. Bývají to bohužel převážně mladí, školetí lidé, a to nejen cizí.

Plíseň

V polovině srpna se objevila na okurkových rostlinách neznámá zvláštní choroba. Ve dvou dnech dostaly listy hnědou barvu a velmi rychle zasychaly a rostlina hynula. Choroba ničila úrodu okurek nejen u nás, ale i v sousedních státech. Velké škody způsobila pěstitelům v okurkových oblastech, např. na Znojemsku. Zajímavé bylo, že nebyly ušetřeny ani rostliny ve sklenících a pod fóliemi. Na trhu bylo okurek velmi pomálu a jejich cena se pohybovala kolem deseti korun za jeden kilogram.

Druhou doslova pohromou byly housenky běláška zeleného. Příznivé klimatické podmínky pomohly množení tohoto škůdce. Ve velmi krátkém čase ožraly košťáloviny na zahrádkách až na řapíky. Ničení chemickými prostředky je na této zelenině problematické.

Následky zimy na ovocných stromech

Teprve v polovině roku bylo možno udělat odhad škod, způsobených tuhou zimou. I když nepatříme k ovocnářské oblasti, přece jen těch mrazem poškozených stromů je značný počet. Stromy většinou vyrašily, živořily a pomalu zasychaly. Nejvíce byly poškozeny třešně a vlašské ořešáky. V ovocnářských oblastech to bylo vysoké procento a bude to trvat hodně dlouho, než doroste nová výsadba. K velkým škodám došlo na vinicích. Mrazem byly poškozeny i některé okrasné dřeviny.

100 let železnice

Událost, která se také trochu dotýká i naší obce.

1. června se konala v železniční stanici Rudoltice v Čechách oslava 100 let trvání tratě Rudoltice – Lanškroun. Při této slavnosti jezdila na trati parní lokomotiva již z muzea, „Arcivévoda Karel“, se čtyřmi historickými vozy. Zaměstnanci dráhy sloužili v dobových stejnokrojích. Rovněž někteří cestující byli v dobovém oblečení. Dámy v krinolínách, v širácích, s nezbytným slunečníkem a v krajkových rukavičkách. Páni v proužkovaných kalhotách, v cylindrech a opět s nezbytnou hůlčičkou. I prostý lid byl zastoupen v oblečení tehdejší módy. Vláček jezdil stále od deváté hodiny až do odpoledne a cestujících bylo pořád. Jízdenka dospělého stála 5 Kčs, dětská 3 Kčs. Počasí nebylo příliš pěkné, bylo chladno, mlhavo, přesto však se sešlo na této ojedinělé slavnosti velké množství lidí z okolí.

Hony

Při podzimních honech a v průběhu roku bylo uloveno v katastru Luková – Damníkov mysliveckou společností 91 ks zajíců, 41 ks bažantů, 43 ks srnčího, 28 ks zvěře černé (divočáků). Pro interlov bylo odchyceno 30 živých zajíců.

Odešli od nás

31.5. Bohuslav Junek č. p. 138 ve věku nedožitých 55 let.

1.10. Vlasta Junková č. p. 25 ve věku 78 let.

27. 12. Josef Pěch č. p. 142 ve věku nedožitých 79 let.

Na hřbitově byla pohřbena Anna Wendligová č. p. 27, odhlášená občanka. Zemřela 11. 2. ve stáří 74 let.

Narodilo se 7 děvčat a 8 chlapců.

Odhlásilo se 38 a přihlásilo se 18 občanů.

Obec Luková včetně Květné měla k tomu datu 777 obyvatel.

Nejstarší občankou byla ke konci roku paní Růžena Dušánková č. p. 11, která se dožila 21. 8. 1985 věku 85 let.

1986

Doplňující zápis – Luková v historickém přehledu do roku 1918

Východní Čechy, kde leží Luková, byly podle Kosmovy kroniky až do 12. století pokryty hustými lesy, jen sporadicky osídlenými. Krajina zpočátku patřila Slavníkovcům, později snad Vešanconům, sídlícím na Vraclavi u Vysokého Mýta. Nejstarším písemně doloženým východočeským sídlištěm byla roku 982 uváděná Litomyšl, ležící asi 25 km západně od naší vesnice.

Kolonizace, převážně německá, zde začala ve 13. století za Přemysla Otakara II. Lanškroun, nejvýchodnější město Čech, byl v roce 1285 uváděn jako „Landeskrona“, tj. Koruna země. V roce 1249 získal toto území do zástavy německý kolonista Vilém z Drnholce.

Luková byla prvně uváděna roku 1292, kdy patřila k lanšperskému panství. Hrad Lanšperk, postavený kolem roku 1260, byl o šest let později postoupen královské koruně. V roce 1285 jej král Václav II. spolu s Lanškrounem daroval svému otčímovi Závěši z Falkenštejna. Po založení cisterciáckého kláštera roku 1304 daroval velkou část tohoto panství, aby tak „odčinil“ smrt svého otčima, kterého před lety nechal popravit. V darovací listině v seznamu vesnic nacházíme v tehdejší latinské transkripci „Lucow“ i naši vesnici.

Roku 1308 je na Lanškrounsku doloženo řádění loupeživých rytířů: Ješka ze Šilperka, Petra ze Žampachu, Jeniš z Kyšperka a Oldřicha Brandysa. Kronika zbraslavská se o nich zmiňuje slovy kronikáře Petra Žitavského: „drancovali, páchali nejhorší ohavnosti, viděl jsem okradené panny, a ženy bez šatů zoufale pobíhaly....“

V roce 1316 po tuhé zimě, která přivodila hladomor, pomřelo mnoho lidí.

Objevil se mor, který vylidnil obydlí. Pohynulo i mnoho dobytka, o nějž se neměl kdo starat.

V sousedním Damníkově, který se roku 1304 psal německy „Tamnichsdorf“, byla již před rokem 1350 fara, pod kterou spadala i Luková. V roce 1393 se v jedné listině objevil „Damykovw“.

Prastará tvrz stávala nad malou vískou, pravděpodobně Žabilice, poblíž dnešní lokality železničního mostu přes říčku Sázavu mezi Lukovou a Žichlínkem. Proti ozbrojenému útoku byla chráněna přímo tokem říčky a od severozápadu zbudovaným valem. Roku 1371 daroval

tvrz spolu s dalšími vesnicemi litomyšlský biskup Petr Jelito, rodák z nedalekého Třešňovce, lanškrounskému řádu Augustiniánů. Jméno tvrze „Kroteful“ pocházelo zřejmě od místního velkého výskytu ropuch. České jméno by mohlo např. znít „Ropušník“. Můžeme sem lokalizovat i zmíněnou vesničku Žabilice, jejíž jméno rovněž pochází od žab.

V roce 1438 byla tvrz sídlem loupežníků pod vedením zbojníka Trnavky. Známe tak prvního, historicky doloženého krajana, i když ne zrovna početného řemesla. Loupežnické hnízdo zneškodnil majitel panství Zdeněk z Postupic, který nechal vůdce loupežníků uvěznit na svém hradě Potštejně. Při stavbě železnice Olomouc – Praha byly nalezeny hmotné doklady o existenci této tvrze - domovní kování, podkovy, třmeny a šípky samostřílů. Další osud tohoto nálezu není znám. Val tvrze byl poté rozebrán na stavbu drážního nástupu.

Lanškrounsko, a s ním i Luková, přešlo v roce 1336 do majetku Jana Lucemburka. Roku 1358 je Karel IV. celé daroval nově založenému biskupství v Litomyšli. V jeho majetku byla naše vesnice roku 1358 latinsky zapsána „Lutkonía“. V listině z roku 1401 byla psána česky „Lukowa.“

Luková odvozuje své jméno od rozsáhlých luk. Z tohoto důvodu je oprávněná domněnka, že je českého původu. Teprve následná německá kolonizace zkomolila české jméno na „Lukau“. Damník, něm. „Thomigsdorf“, naproti tomu vznikl zkomolením „Tamischsdorfu“ přes „Damykow“ až k dnešní podobě, která se prvně objevila v roce 1654.

Za husitských válek přešel tento kraj do vlastnictví Kostků z Postupic, známých ochránců Českých bratří. Víra podobojí, a později i českobratrská, zde nacházela stále více stoupenců, a to i mezi místními, tehdy početně prořídilými Němci. Vždyť kolébka českobratrské církve byla v roce 1457 v nedalekém Kunvaldu u Žamberka.

Nový mincovní řád byl v Čechách vyhlášen roku 1469. Podle něj byly za český groš směňovány dva groše míšenské.

V zimě roku 1488 napadly ve východních Čechách ohromné spousty sněhu.

Lanšperské panství roku 1505, sňatkem Kostkových dcer s Pernštejnů, přešlo na novou vrchnost. Na první Klaudyánově mapě Čech z roku 1518 byly uvedeny Lanšperk a Lanškroun, který v té době měl 147 stavení a dalších 232 ha předměstí. Ze stejného roku pochází zápis o robotě ve vsích „Lukowec“ a „Damykow“.

Město Lanškroun získalo v roce 1567 od Vratislava z Pernštejna zrušení některých robot, dále právo pivovárné, včetně prodeje piva v okolních vsích, tedy i v Lukové. Již roku 1541 udělil právo na stavbu valchy v sousedním Žichlítku. Tam roku 1561 zakoupil rychtu jistý Victorin, jehož potomci ji vlastnili více než 300 let.

Novým majitelem panství se roku 1588 stal Adam Hrzán z Harasova, velmi bohatý, ale lakotný šlechtic.

Jeho tvrdý postoj k poddaným nejednou vyústil v nepokoje.

Jasná kometa se po několik dní objevovala. Roku 1572 se na vnějších zdech nové lanškrounské radnici mezi českými nápisy objevil i nápis „Oči tvé nechať na pravé věci patří a víčka očí tvých ať předcházejí kročeje tvé...“. Jsou dokladem působnosti českobratrského sboru. Roku 1584 došlo v Čechách k přechodu z juliánského kalendáře na gregoriánský. Toho roku se po 6. lednu psal hned 17. leden, zatím co v sousedních vesnicích moravských se dál psal leden 7. Tento rozdíl trval na Moravě až do 3. října, kdy se srovnal s kalendářem českým.

V Lanškrouně se v roce 1595 narodil slavný lékař Johann Marcus Marci, profesor Karlovy univerzity, astronom, fyzik, matematik a filozof. Byl fyzikem Království českého a osobním lékařem císaře Ferdinanda III.

Novým sídlem naší vrchnosti se po zpusnutí hradu Lanšperk v roce 1619 stalo město Lanškroun. Po selských nepokojích roku 1622 musel majitel panství Zdislav Hrzán, jako evangelík, své panství prodat. Novým majitelem se stal kníže Liechtenstein, známá osobnost protireformačního hnutí v Čechách. Svým poddaným přikázal přestoupit na „spasitelnou římskokatol. víru“. Na základě patentu, vydaného roku 1628 proti nekatolíkům, se muselo mnoho občanů z lanškrounského panství vystěhovat za hranice. Lanškrounsko se postupně stávalo katolickým, stejně tak i Luková, kde při starobylém dřevěném kostelíku dříve působil sbor Českých bratří.

Za 30leté války zaznamenalo Lanškrounsko několik švédských vpádů. Z té doby pocházející místní lokality, tzv. „švédské šance“. V hrubém vymáhání kontribuce byl v roce 1639 vyhlášen zejména velitel Banner.

O tři roky později bylo na lanškrounské panství přemístěno přes 300 švédských kyrysníků. Na jejich vydržování musela přispívat i Luková.

V Lanškrouně v červenci 1645 vypukl rozsáhlý požár, který zachvátil mnoho stavení, včetně kostela sv. Máří Magdalény. Během 30leté války poklesl počet obyvatelstva tak citelně, že v roce 1651 zůstalo na celém panství jen 3667 dospělých osob.

Ve vsi „Lukowa“ bylo roku 1654 32 obydlených, 13 pustých a 5 nově osazených stavení s celkovým počtem 150 dospělých osob. Z řemeslníků ve vsi pracovali: švec, krejčí, kovář a tkadlec. Dost bylo i podruhů: všichni se již hlásili ke katolické víře. Rychtářem byl 30letý Martin Victorin. Na panském mlýně hospodařil 60letý mlynář Georg Mammert se svou mladičkou 27letou ženou. V seznamu občanů je uveden i školní rektor G. Bíbus. To by naznačovalo i na zdejší školu: jinde však doložena není. Průměrný věk občanů byl pouhých 35 – 38 let. Jen málo se dožilo 50 a jen ojediněle se občan dožil 60 let. Nejstarší občanka měla 80 let a nejstarší občan 75 let. Mezi německými občany objevíme v té době i ryze česká příjmení Blažek, Rašek a Žitek. Šlo vesměs o podruhy. U panského dvora v té době byly děvečky Tesařová a Svobodová.

Ve vsi byl uváděn kostel sv. Markéty mučednice, který od roku 1624 byl bez vlastního faráře. Bohoslužby zajišťoval farář z Lanškrouna. Ke kostelu patřila zádušní kráva, tři pruty polí a prut louky. Na hotovosti bylo uváděno 7 kop a 25 grošů. Dluhů však bylo 339 kop a 15 grošů, které dlužili farníci. Na desátkách náleželo kostelu 14 korců žita, 14 korců ovsu, 12 fůr dřeva a 15 liber másla.

Zesílená germanizace se projevila zejména v pobělohorské době, i když na Lanškrounsku se od pradávna český živel prolínal s německým. Bylo zde několik českých enkláv: Čermná, Nepomuk, Petrovice, Výprachtice, Koburk a oboje Heřmanice.

Luková však byla německá. V sousedním Žichlínu jsou v seznamu občanů i česká příjmení: Hošek, Kráčmar a Beneš.

V Damníkově se však české příjmení neobjevuje ani jedno. I když mohla německá příjmení patřit Čechům a naopak česká patřit Němcům. To se však dnes doložit nedá. V samotném Lanškrouně, který je roku 1507 prvně česky psán „Landškrón“, se až do roku 1667 úřadovalo česky. Také lanškrounská cejchovní kniha byla až do roku 1717 vedena česky. Koncem 19. století se k české národnosti v městě hlásila pouze 3 procenta občanů.

Mor půl roku řádl na Lanškrounsku v roce 1681. Zemřelo na něj mnoho občanů. Roku 1690 převzal augustiniánský řád z Olomouce děkanát v Lanškrouně a filiální kostely v Damníkově a v Žichlíčku.

Robotní patent v roce 1680 ukládal nejvýše 3 dny roboty týdně. V Lukové byla v roce 1757 robotní povinnost: pěší 52 dnů, s 1 koněm 4 dny a s 2 koňmi 23 a půl dne. V roce 1770 bylo zakázáno dělit robotu na 6 a půl dnů, jak to s oblibou dělávala lanškrounská vrchnost.

Známa osobnost, rakouský generál Laudon, po dobytí Kladska tábořil roku 1742 se svým vojskem na lukovských polích nedaleko Žichlíčku. Zůstala po něm známá populární písnička. Za své zásluhy o rakouskou monarchii byla po něm v roce 1789 pojmenována jedna malá vesnice na Lanškrounsku.

Náboženský útisk na lanškrounském panství byl dál vystupňován císařským patentem z roku 1717 o trestání kacířů. Významnou událostí proto bylo vydání tolerančního patentu osvěceným císařem Josefem II. v roce 1781. Ten se však nevztahoval na České bratry. Roku 1781 bylo zrušeno nevolnictví.

Veliká neúroda v roce 1711 způsobila hladomor a vedla k vrchnostenskému příkazu pěstovat novou plodinu – brambory. Staří vzpomínali na vyprávění svých pradědů, jak omylem pojídali nechutné bramborové bobule z nati namísto hlíz.

Na Lanškrounsku vypukly v roce 1777 robotní nepokoje, když vrchnost začala vyžadovat vyšší robotu. Nepokoje probíhaly i v Damníkově a v Trpíku. Nespokojení robotníci chtěli vyslat k císařskému dvoru delegaci se stížností na vrchnost. Ta se však o tomto záměru dozvěděla a 5 členů delegace uvěznila na lanškrounském zámku. Na 500 rozhořčených občanů na zámek zaútočilo a vězně osvobodilo. Povolané vojsko během dvou dnů nepokoje potlačilo. Hlavní organizátoři byli odsouzeni k 18měsíčnímu tvrdému vězení v hradecké pevnosti.

Další robotní nepokoje vypukly v roce 1786, kdy chalupníci začali odmítat 52 dnů roční roboty, kterou požadovala vrchnost. Trvali na 13denní robotě s odvoláním na robotní patent z roku 1775. Své rozhodnutí zdůvodňovali tím, že jejich stavení nestojí na panském, ale na obecním pozemku. V roce 1787 žádali chalupníci z Lukové a Žichlíčku lanškrounskou vrchnost, aby jim poskytované výhody jako volný sběr kletí, hub a lesních plodin nahradila jiným způsobem, protože do panských lesů to mají příliš daleko.

Téhož roku předvolala lanškrounská vrchnost zástupce těch vesnic, které odpíraly robotu. Byla mezi nimi i Luková. Chalupníci však od svého požadavku neustoupili a obrátili se se stížností na císaře Josefa II. Mezi hlavními iniciátory této akce byl i lukovský J. Maixner. Do revoltujících vesnic bylo poté nasazeno vojsko. Ani to však chalupníky k poslušnosti nedokázalo přimět.

V létě byla vrchnost přinucena přijít s návrhem na snížení roboty pro chalupníky na polovinu, tj. na 26 dnů roboty za rok. Pohrozila přitom, že robotní povinnost bude vymáhána exekučně. Současně odvolala všechny lesní výhody, které poskytovala dosud chalupníkům. Ti se dohodli, že až do vyřízení své stížnosti, podané u císařského dvora, budou robotovat jen 13 dnů. Na popud umírněného žichlínského rychtáře Victorina pomohou jednodenní robotou v týdnu až do doby, než bude jejich stížnost definitivně vyřízena. S tím však nesouhlasila vrchnost, ani radikálové z českých vesnic a německé Lukové.

Vrchnost proto pozvala zástupce chalupníků na zámek, kde na nich tvrdě vyžadovala 52 týdnů roboty. Někteří zakolísali, ale 10 vesnic zůstalo pevně na svých požadavcích. Byly mezi nimi Luková a Damníkov. Do těchto vesnic bylo krajským úřadem dosazeno 80 šavlistů jako vojenská exekuce. Na jejich vydržování měli rychtáři vymáhat od chalupníků po jednom a půl krejcaru. Vojáci měli uloženo, aby doprovázeli chalupníky na robotu. V případě odmítnutí roboty měl robotník dostat až tři rány holí přes záda, ale tak, aby mu „nebylo ublíženo“ na zdraví. (Bodejť, jak by nemocný pak mohl robotovat pro milostivou vrchnost!).

Chalupníci však ani potom neustoupili, protože byli přesvědčeni, že jsou v právu. Výbušnou atmosféru uklidňoval žichlínský rychtář Victorin, který pevně věřil v císařovu spravedlnost.

V roce 1789 chalupníci svou dlouholetou při nakonec skutečně vyhráli. Seznamy robotníků byly potom opraveny tak, že chalupníkům zapsaným v tereziánském katastru byla určena robota 26 dnů a ostatním 13 dnů v roce.

Mezi hlavní nespokojence nadále patřil lukovský J. Maixner, kterého proto navrhla vrchnost k vystěhování z Lukové s nuceným prodejem jeho zadlužené chalupy.

V Lukové bylo v roce 1757 podle tereziánského katastru 57 rolníků. Z nich 22 hospodařilo na půdě 1 korce, 21 rolníků na půdě do 30 korců a 8 do 60 korců a 2 dokonce hospodařili na půdě nad 60 korců. Roku 1789 byl uváděn velký rybník, který dosahoval až k Damníkovu. V roce 1848 měla Luková 157 stavení a 977 německých obyvatel. Ve vsi byly dva mlýny

a škola. Kolem roku 1880 byl postaven římskokatol. kostel Nanebevzetí P. Marie. Damníkov v té době měl 225 stavení a 1425 obyvatel.

Roku 1811 došlo v rakouské monarchii k státnímu bankrotu, který snížil hodnotu bankovek na pětinu nominální hodnoty. V roce 1817 byla zavedena nová zemědělská soustava, tzv. „stabilní katastr“. Podhorská oblast Lanškrounska dávala občanům jen chudou obživu. Proto byl tento kraj poznamenán značným vystěhovalectvím. Skromné živobytí přinášelo i domácí plátenictví, které však začalo v 19. století upadat vlivem průmyslové konkurence. Lepší byla situace v úrodnějším údolí Moravské Sázavy, kde leží i Luková.

Lanškounsku otevřela bránu do světa železnice se stanicí Rudoltice, běžící na dráze Olomouc – Praha. Tato první železnice v Čechách byla uvedena do provozu v roce 1845. Lanškroun získal železniční spojení až v roce 1884.

V roce 1848 byla zrušena robota. Okresním městem se stal Lanškroun a krajským městem Chrudim. Dne 8. července 1866 proběhla rozhodující bitva prusko-rakouské války u Hradce Králové. Rakouská armáda v ní byla poražena. V následujícím roce došlo mezi Rakouskem a Uhrami k tzv. „státoprávnímu vyrovnání.“ Na jeho základě vzniklo Rakousko-Uhersko.

V Lanškrouně byla roku 1871 – 4 vybudována tabáková továrna, která dala zaměstnání i lukovským ženám. Jiné ženy docházely ze vzdálenosti až 14 km. Koncem století devatenáctého zaměstnávala na 2.200 pracovníků. Lanškroun v té době měl 6 tisíc obyvatel.

Luková leží poblíž rozvodí Severního a Černého moře.

Vody Třebovky tečou do Tiché Orlice a dále Labem do Severního moře. Lukovský potok, vlévající se do Moravské Sázavy a s ní do Moravy, Dunajem dále teče do Černého Moře. V Lukové se nachází i geologická zvláštnost. Je jí Červený vrch, na němž vystupují na povrch červené permské pískovce.

V roce 1908 provedlo Rakousko-Uhersko anexi Bosny a Hercegoviny. V následujícím roce se objevila Halleyova kometa, která podle pověry nevěstila nic dobrého. V červnu 1914 byl proveden atentát na rakouského následníka trůnu, který vypukl v první světovou válku. Na frontách přebíhali čeští vojáci i celé české jednotky k nepříteli. Zahraniční odboj vedený Masarykem, Benešem a Štefánikem zorganizoval vojenské legie v Rusku, Francii a Itálii, které pomáhaly bourat prohnité Rakousko-Uhersko.

Dne 28. října vznikla samostatná Československá republika.

Podle archivních kronikových a tištěných materiálů v lednu 1987 pracoval Miloslav Pánek.

Luková v historickém přehledu do roku 1918.

Použité prameny:

Adámek L. Království české – Chrudimsko, Praha 1908.

Doskočil K. Popis Čech r. 1654, Praha 1953.

Chládek J. Okresní archiv v Lanškrouně, Pardubice 1959.

Kosmas. Kronika česká.

Lehman E. Landskroner Gemeindebuch, Lanškroun 1920.

Palacký F. Popis království českého, Praha 1848.

Profous A. Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny, Praha 1947.

Sedláček A. Místopisný slovník historický království českého, Praha 1908.

Schaller J. Topografie des Königreiches Böhmen, Praha 1978.

Sommer J. C. Das Königreich Böhmen, Praha 1833 - 1849.

Fadra F. Listy kláštera zbraslavského č. 1, Praha 1904.

Kronika zbraslavská

Kronika Hájkova

Tereziánský katastr 1757

OA Ústí n./O. „Poznamenání všech osob, stavů, povolání a stáří jich katolických, a zdali k získání naděje jest nebo není“ (soupis obyvatel lanškrounského panství v r. 1651).

Krejčík M. Poddanské nepokoje na Lanškrounsku v 18. stol. (soukromá studie z fondů Oblastního archivu v Zámrsku).

Mírovým rokem byl nazván tento rok ve světovém dění. Velké úsilí musely však vyvíjet pokrokové síly na celém světě, aby mír byl na velké části naší modré planety zachován.

Akce MNV

Třem akcím byla věnována pozornost Národního výboru a všech složek Národní fronty v obci po celý rok. Opravám v Kulturním domě, pracím na vodovodu a volbám do zastupitelských orgánů.

Na Kulturním domě a vodovodu se pracovalo s přestávkami po celý rok. Rozšíření kulisárny si vzali na starost požárníci. Zabudování rozvaděče a elektrickou instalaci v sále provedli pracovníci Agrostavu z Ústí n/O. Vlnitý eternit nad přísálím vyměnil Okresní stavební podnik, středisko Lanškroun, konkrétně jeho zaměstnanec, náš občan Jindřich Zachař č. p. 68. Krytina byla natolik špatná, že se při odkrývání prolomila pod pracovníkem. Byla nahrazena plechem. Ke konci roku se dodělávalo obkládání sálu dřevem. Práci prováděl, a i na jiných opravách se velkou mírou podílel, ač ve vysokém věku již, důchodce, tesařský mistr Jan Krátký č. p. 63 za pomoci důchodce Ladislava Urbana č. p. 69 i jiných brigádníků. Sál získal na vzhledu zvláště obložením zadní strany čtverci z „Verzalinu“. Potom byl sál vymalován, zavěšena nová opona a záclony. Na konečném úklidu se podíleli požárníci a ženy a ostatní složky Národní fronty v naší obci. Tak byl zábavně a společenským událostem našich občanů.

Náklady na opravu

Hlavní položku činí obkládání stěn dřevem v částce	36.852 Kčs.
Oprava střechy	4.925 Kčs.
Rozvaděč a elektroinstalace	5.922 Kčs.
Drobná údržba a záclony	4.705 Kčs.
Nová opona byla pořízena za	9.233 Kčs.
Celkem bylo vynaloženo	61.637 Kčs.

Ke konci roku byl položen nový potah na cestě mezi Kulturním domem a Jílkovými č. p. 98, dále pak od silnice k č. p. 66. Upraveno bylo ohbí záhumenní cesty u Popelářových č. p. 32.

Vodovod

V první polovině května se došlo s výkopem hlavního řádu až k Dománkovým č. p. 7. Ke konci roku byly práce skončeny u Uchýtilových č. p. 95. Na základě žádostí podaných radě MNV bylo ke konci roku už 42 domácností napojeno na vodu z Trpíka. V polovině srpna byla napojena mateřská škola, dále pak základní škola, dílna u Strohnerů, část živočišného střediska, kanceláře JZD a kulturní dům včetně bytu. Voda byla zavedena i na hřbitov, kde důchodce Josef Hejl č. p. 114 postavil u zdi kašničku, která dobře zapadla do celkové úpravy hřbitova a odstranila tak dlouho trvající nedostatek vody na zálivku.

Pracovníci podniku VAK (Východočeské vodovody a kanalizace v Jablonném n./O.) pracovali na přípojkách i hlavním řádu ve druhém pracovním úvazku, tj. po normální pracovní době. Potýkali se s nedostatkem potřebných součástek.

Opět je nutno ocenit úsilí a obětavost vedoucího prací důchodce Vladimír Janyše i pracovníků provádějících výkop, Fr. Klubrta č. p. 23 a s. Lešíkara z Lanškrouna. Na pomocných pracích odpracovali naši občané od dubna do prosince 2.502 a půl hodiny. Dílo bylo na konci roku ukončeno s předstihem $\frac{3}{4}$ roku, a tak byl překročen závazek daný k 17. sjezdu KSČ.

Původní rozpočet na akci Z, vodovod Luková, II. etapu na rok 1986 byl 650.000 Kčs.

Ke konci roku byl povýšen na 815.000 Kčs.

Skutečně bylo vyčerpáno 910.562 Kčs.

Z toho osobní náklady činily 85.577,20 Kčs.

Byla vytvořena hodnota díla v částce 1.140.000 Kčs.

KSČ – volby

Snahou základní organizace KSČ v naší obci bylo, aby se závěry 17. sjezdu strany promítly do života v naší obci na všech úsecích společenské činnosti. Řídila se plánem rozpracovaným pro jednotlivé složky i členy.

Hlavním úkolem byly volby do zastupitelských orgánů, jejich příprava a průběh.

Mladí lidé, kteří šli poprvé s volebním programem a se vším, co se tohoto významného aktu týkalo.

Na předvolební veřejné schůzi bylo hodnoceno uplynulé období a občané byli seznámeni s úkoly v nejbližší budoucnosti. V diskuzi pak bylo poukazováno na špatné zásobování

chlebem a mlékem v místní prodejně. Druhá závažná připomínka se týkala zdravotnického střediska v Damníkově, kam spadá i naše obec. Dlouhou dobu trvající problém zůstal i nadále nevyřešen. Bylo poukazováno na častou změnu lékaře, ordinačních hodin, malý sortiment léků, nemožnost dalšího vyšetření, špatné autobusové spojení, zvláště pro osadníky z Květné. Jako nejvýhodnější by se jevilo středisko v Lanškrouně. Na schůzi byl přítomen Ing. Michal Kraus z Východočeských papíren v Lanškrouně, navržený poslanec do České národní rady. Podobanky navržených poslanců byly vystaveny ve skřínkách před budovou MNV.

23. a 24. května se konaly volby

Za volební místnost opět sloužila síň tradic v budově kanceláří JZD. Před volební místností připomínaly kroniky práci a výstavbu naší obce v minulých letech. Velká většina občanů splnila svoji povinnost hned první den. Požárníci, členové tělovýchovné jednoty Sokol, členky Svazu žen, Svazu mládeže přišli jako v minulých volbách společně. O průběhu voleb byla naše veřejnost seznamována z místního rozhlasu. Ze zapsaných 451 voličů odevzdalo svůj hlas novým poslancům 450 občanů.

18. června se konalo ustavující zasedání MNV. Za Okresní národní výbor byl přítomen Ing. Glocner. Poslanci skládali poslanecký slib a byly zvoleny příslušné komise.

Přítomen MNV Luková pro léta 1986 -90

Duspivová Irena	volební obvod č. 15	
Gallyová Oldřiška	„	17
Hajzlerová Hana	„	4
Hejl Josef	„	6
Hejl Jiří	„	7
Ing. Chaloupka Jaromír	„	10
Junek Bohuslav	„	8
Klubrt Vladislav	„	1
Koudelka Otakar	„	5
Marková Jana	„	9
Novotný Miroslav	„	19
Pauk František	„	23
Prokop Karel	„	18
Prokopová Zuzana	„	16

Skalický Vladimír	„	„	21
Strohnerová Marie	„	„	11
Šléz Josef	„	„	12
Šilar Josef	„	„	24
Štefanová Libuše	„	„	25
Ing. Urban Ladislav	„	„	22
Vacek František	„	„	13
Vaníček Jaroslav	„	„	3
Vintr Jaroslav	„	„	20
Vogelová Květoslava	„	„	14
Zachář Jindřich	„	„	2

Rada MNV

Pauk František
 Marková Jana
 Ing. Urban Ladislav
 Strohnerová Marie
 Vogelová Květoslava
 Jiří Hejl
 Šléz Josef
 Šilar Josef
 Koudelka Otakar

Protipovodňová komise

Šléz Josef
 Janyš Vladimír
 Zachář Jindřich

Komise MNV

Sbor pro občanské záležitosti

Strohnerová Marie
 Hejlová Marie
 Chaloupková Marcela
 Ing. Urbanová Marie
 Franková Marie
 Krsková Ludmila
 Čtvrtečková Eva

Aktivní péče o rodinu a dítě

Chaloupková Božena
 Štefanová Libuše
 Uchytilová Anna

Komise branná

Pauk František
Marková Jana
Pecháčková Ludmila
Junek Jaroslav
Klubrt Miroslav

Komise MNV**Finanční komise**

Vacek František
Hejl Jiří
Marková Jana
Dubišar Ladislav
Kárský Karel

Komise veřejného pořádku

Prokop Karel
Novotný Miroslav
Vintr Josef
Bohuněk Vladimír
Hejl Květoslav
Šula Ladislav

Komise pro výstavbu

Koudelka Otakar
Klubrt Vladislav
Zachář Jindřich
Kladiva Ladislav
Záruba Vlastimil
Kalous Václav ml.
Krátký Jan

Aktivní branná propaganda

Jíša Eduard
Paulus Josef
Kozák Jan
Klubrt Miroslav
Popelářová Blanka

Sociální a zdravotní komise

Hajzlerová Hana
Gallyová Oldřiška
Vogelová Květoslava
Chaloupková Božena
Klubrtová Božena
Beranová Ludmila
Junková Milada

Komise obchodu a služeb

Ing. Chaloupka Jaromír
Duspivová Irena
Prokopová Zuzana
Mandausová Marcela
Marek Jaroslav ml.

Komise školství a kultury

Skalický Vladimír
Ing. Urban Ladislav
Šemberová Emilie
Peichlová Libuše
Komínková Štěpánka
Kozák Jan

Činnost složek Národní fronty

ČSPO

Hasičský bál býval na vesnici velkou událostí. Byl pečlivě připravován. Proto byl vždy hojně navštíven. Co návštěvníky zvláště přitahovalo, byla dobrá hudba. Tak tomu bylo tento rok i v Lukové. „Takový ples tady již dlouho nebyl“, tak hodnotily ples všechny ostatní složky v obci a ostatní spokojení návštěvníci. Ples byl pořádán 1. února a byl doplněn estrádním vystoupením. K tanci hrála krojovaná dechovka „Dambořanka“. Těsno bylo na parketu i u stolů. Vstupné bylo 25 Kčs a místenka.

Na Mezinárodní den dětí, pořádaný tentokrát velmi opožděně až 29. června, připravili pro naši omladinu soutěž v zásahu vody z proudnice na cíl. Byla pro děti velmi zajímavá a přitažlivá.

Na okresní soutěži v Damníkově získali druhé místo se ztrátou pouhých dvou vteřin za vedoucím družstvem. Špatně, ba vůbec, se jim nedařilo při námětovém cvičení na mysliveckou chatu v Lukové.

Požáry

9. dubna večer zazněla požární siréna. Za velkého větru začalo hořet na železničním náspu za školou. Oheň se rychle šířil. Hořela stará tráva a keře. Požár zdolali naši a lanškrounští požárníci. Oheň byl zastaven až pod Krskovými č. p. 14. Žádná větší škoda nevznikla.

Druhý požár vznikl 28. července. Za pěkného letního dne se ozvalo houkání poplachové sirény nejdříve z Damníkova. Za krátko se ozvala i siréna od národního výboru. Na siréně v požární zbrojnici v této kritické situaci došlo při spouštění k poruše. Rovněž telefonické volání o pomoc bylo v této chvíli dosti komplikované. Hořelo v domě Vlastimila Popeláře, č. p. 31. K požáru přijely požární vozy z Lanškrouna a Žichlínka. Jejich pohotovým zásahem se požár nerozšířil nad obytnou část domku. Požár zavinily nezletilé děti. Odhadnutá škoda (dle surovin) se pohybovala kolem 100.000 Kčs.

MO Svazarmu

Jednou týdně, v sobotu a v neděli, se ozýval na hřišti štěkot psů. To několik mladých nadšenců cvičila svoje čtvernohé pomocníky pod vedením Vladimíra Janyše č. p. 147, který, mimo mnoho jiných povinností, jim věnoval hodně času. Že v této činnosti pracuje již dlouhá léta, je již mistrem výcviku. Svědčí o tom absolvování okresního záchrannářského kurzu v Chocni. Na krajské soutěži ČČK v České Třebové předvedl ukázkou z této disciplíny. Na figurantském kurzu při soustředění mládeže ve Vysokém Mýtě působil jako lektor. Ukázka výcviku, kterou předváděli na hřišti při dětském dnu, měla vždy hodně přihlížejících diváků.

Turistický pochod.

„Lukovský mandel“, tak byl pojmenován první turistický pochod připravený M. O. Svazarmu a TJ Sokol na 31. května. Šly se dvě trasy, 10 a 15 km, zpestřené brannou vložkou. Cesta byla vyznačena na plánu, který dostal každý účastník při nástupu, stejně jako diplom při ukončení pochodu. Trasou dlouhou 10 km prošlo 56 a patnáctikilometrovou šlapalo 31 turistů. Mnozí poznali poprvé, jak pěkný výhled na celé okolí Lanškrouna se naskýtá každému na příklad jen od vodojemů nebo ještě výše položených vrchů nad Mladějovem. Akce, která si zaslouží, aby v ní bylo pokračováno, protože slouží zdraví a poznávání hezkých koutů našeho okolí.

Myslivecké sdružení

Učit naši mládež poznávat a chránit přírodu, život v ní, si vzalo za úkol myslivecké sdružení. Dobře pracoval kroužek mladých ochránců pod vedením Ing. Petra Kotěry č. p. 161. Svědčí o tom umístění v okresní soutěži o Zlatou srnčí trofej, ve které třetí místo v kategorii A 3. – 5. třídy základních škol si odnesl Petr Kotěra. Ivona Gallyová získala v kategorii B 6. – 8. třídy místo první. V Národní soutěži se umístila na 18. místě, ze 76 přihlášených účastníků. Vysázeli též 8.930 stromků.

Svaz žen

Že se naše ženy neleknu žádných prací, to už je bráno jako samozřejmost. Proto když volali lesáci o pomoc při úklidu klestu, dlouho se nerozmýšlely a pomohly. Účastnily se i sběru kamení na družstevních polích.

Československý červený kříž a Svaz žen si na členskou schůzi pozval Dr. Stanislava Kapouna, který vyprávěl o své cestě soukromou lodí svých přátel Středozezemním mořem na ostrov Kypr. Zajímavé vyprávění doplnil diapozitivy.

Na požárnický ples napekly jemného pečiva a připravily i jiné dobroty, které pak prodávaly. Tak si nejen ženy, ale i ostatní složky shromažďují finanční prostředky. Také sběrem šrotu (železného) nebo různými brigádami, např. u JZD. Získat peníze z taneční zábavy je mnohdy už nemožné. Velká režie (otop, světlo apod.), zákaz prodeje alkoholu je příčinou upouštění od této formy získání peněžních prostředků. Ze získaných peněz přispívají na různé zájezdy i jiné akce, pořádané např. pro děti. Situace je bohužel taková, že finanční prostředky se získávají čím dál obtížněji, a tak prostory kulturního domu jsou během roku jen málo využívány.

ZO ČSCH

Drobné hospodářské zvířectvo přináší chovatelům nejen potěšení z práce, ale i užitek pro domácnost a celou společnost. Naši chovatelé mimo slepic, králíků, ovcí, koz, chovají 116 nutrií, 20 kusů okrasných ptáků a 11 zpěvných kanárů. Pro veřejné zásobování dodali mimo kožek 197 kg vlny, 431 kg jehněčího masa a 2000 vajec. Sbírali i železný šrot a papír. Usušili 73 q sena. Hodnota dodaných produktů vyjádřená v penězích činila 102.802 Kčs, přepočteno na člena to činilo 3.544 Kčs.

S. Štork č. p. 73 vykoupil pro drůbežářské závody v Kolíně 634 kusů králíků v chovné váze 1.830 kg. Chovatelé obhospodařovali 1,4 ha zemědělské půdy pro obdělávání mechanizací nevhodné. Z této bylo 1 ha půdy orné. Lukovská organizace se svou činností řadila vždy k nejlepším na okrese. Také okres Ústí n. O. se umístil v této činnosti v rámci České socialistické republiky na předním místě.

TJ Sokol

O činnosti a práci TJ Sokol hovoří tato čísla:

Počet členů	138
Z toho žactva	31
Počet veř. příst. akcí	37
Účast na těchto akcích	838
Dětský odznak zdatnosti	10

Odznak zdatnosti	12
Vzorné oddíly	2
Vzorné kolektivy mládeže	2
Titul vzorná TJ	1
Brig. hod. voleb. progr.	126
T. v. zařízení	484
V zemědělství	2040
Org. a tun práce	2328
Celkem	4978
Průměr na člena	36
Dárcovství krve	6
Noví trenéři	1
Noví rozhodčí	1
Prop. umístění v okres. soutěži	4
Z toho žactva	10

Jednotné zemědělské družstvo „Budoucnost“

Středisko ZOD

Jak se dařila práce našim družstevníkům, ukazují opět čísla.

Družstvo jako celek splnilo ukazatele výroby mimo obilí. Hrubá zemědělská produkce byla splněna na 96,68 %.

Výsledky družstva v porovnání s okresním průměrem:

Denní dojivost činila	11,65 l	okres. průměr	11,76 l
Den. přír. u skotu	0,796 kg	„ „	0,720 kg
Z toho u skotu na říz.	0,814 kg	„ „	0,839kg
Prasata celkem	0,537 kg	„ „	0,575 kg
Z toho žír prasat	0,573 kg	„ „	0,643 kg
Odchov selat na prasat	18,8 ks	„ „	19 ks

Hrubou zemědělskou produkci splnilo středisko v Lukové na 93,9 %, prodej mléka na 99,6 %, produkci skotu na 103,2 % a prodej prasat na 96,6 %.

Výsledků lepších okresního průměru dosáhli ošetřovatelé dojníc v kravíně NK 1. Získali od dojníc 12,21 l na kus a den, za rok pak 4.456 l.

Na kravíně NK 2 nadojili 13,39 l denně, za rok 4.887 l od jedné dojnice.

V Damníkově v kravíně č. p. 137 nadojili 12,66 l na kus a den a za rok 4.621 l od dojnice.

V kravíně v Květné se pracovníkům tak nedařilo. Denně nadojili 10,66 l, za rok to činilo 3.676 od dojníc.

V produkci selat překročili ošetřovatelé našeho střediska okresní průměr o 0,62 %. Manželé Votřelovi v Damníkově odchovali 22,27 kusů selat na prasnici, proti okresnímu průměru 19 kusů. V Květné se museli spokojit s nižším průměrem 14,12 kusů na prasnici.

Ve výkrmu prasat, středisko Luková přírůstkem 0,54 kg zůstalo za okresním průměrem.

Ve výrobě objemných krmiv se počítalo s 85 % senáže a siláže vyrobené v první a druhé jakostní třídě. Dokázalo se vyrobit 91,3 % v nejvyšších třídách. Pro živočišnou výrobu střediska 020 bylo vykoupeno od záhumenkářů, kteří nechovají už žádný dobytek, 16 vagónů sena, z velké části za nejvyšší cenu 140 Kčs. Cena se vyplácela za kvalitní seno uskladněné na půdě.

Nelze opomenout ani některé výsledky rostlinné výroby.

Špičkového výnosu bylo dosaženo u pšenice odrůdy „Viginta“ na honu za Strohnerovými – 60,83 q po 1 ha. Zklamal oves, který sypal jen 32 q. Ještě v nedávné době byl i takový výnos považován za uspokojivý. Průměrný výnos na středisku činil 50,9 q po hektaru. Dobrý výnos dala cukrová řepa. Neurodil se mák. Na jaře špatně vzešel, část byla zaseta po druhé, postřík proti plevelům spláchnul déšť, a tak došlo k značnému zaplevelení pozemku u trati, který pak nebyl dobrou vizitkou lukovského střediska. Výnos a kvalita máku byla špatná. Naopak chloubou byl porost dvousečného jetele na honu u Květné. Brambory pěstované jen pro potřebu družstva se nedaří vypěstovat v takovém množství a kvalitě, v jaké by bylo třeba. Není to problém jen našeho družstva. S obtížemi se podařilo splnit prodej záhumenkářům a zásobit družstevní kuchyň.

Živou diskuzi vyvolalo u družstevníků v celém státě povinné pojištění zemědělské výroby. Znamenalo pro družstevníka značné zvýšení pojistných částek. Družstvo zaplatilo na pojistném (5,6) celkem 5.900.000 Kčs. Naopak pojišťovna vyplatila za vzniklé škody 6.934.000 Kčs.

Mzdy pracovníků

Průměrná čistá měsíční a hodinová mzda pracovníků na středisku 020.

Měsíční mzda traktoristů	3.379 Kčs - hod.	14,56 Kčs.
„ „ prac. r. v.	2.511 „ „	13,05 „
„ „ oš. dojnic	2.789 „ „	13,81 „
„ „ oš. skotu	2.776 „ „	12,58 „
„ „ oš. prasnic	2.762 „ „	13,49 „
„ „ oš. ost. pras.	2.833 „ „	13,72 „
„ „ opr. ž. výr.	2.817 „ „	13,94 „
„ „ zedníků	2.436 „ „	12,54 „
„ „ řidičů	2.833 „ „	12,72 „
„ „ ost. prac.	2.318 „ „	- „
„ „ střed. prům.	2.763 „ „	13,39 „

Lázně

Vedení družstva zajistilo pro své členy mimo každoročně poskytované domácí i zahraniční rekreace, autobusové zájezdy, estrády pro ženy, osobní blahopřání a předávání hodnotných dárečků, také ambulantní zájezdy do lázní Bludov a ještě mnoho jiných akcí. Plně obsazený autobus jezdil do lázní třikrát týdně. Celkem osmnáct léčebných procedur prodělali přihlášení družstevníci, muži i ženy. Bohužel ne všem se podařilo absolvovat celou léčbu.

Vyvařování

Velkou pomoc pro pracující i důchodce znamenalo závodní stravování. V družstevní kuchyni v Žichlínce připravovali v průměru 653 obědů denně. V jídelně v Lukové se vydalo kolem 160 obědů denně. Traktoristé, opraváři, stálí i náhodní pracovníci obědvali v jídelně. Ostatní a důchodci si nosili obědy domů. Obědy ze Žichlínce dovážel Karel Kárský č. p. 178 Avíí, který jinak zajišťoval dopravu pracujících, a na oběd přivážel i odvážel družstevníky z Damníkova, Květné a Trpíka. Strávníci si mohli vybrat ze dvou připravených jídel.

Člen platil za oběd 5 Kčs, nečlen 10 Kčs. Rozdíl pro člena doplácelo družstvo z fondů. Obědy vydávaly od jedenácté hodiny do půl jedné členky družstva, důchodkyně, někdy i mladší pracovnice. Všem strážníkům chutnalo, jídla byla výborná.

Investice

V Trpíku se prováděla velká rekonstrukce kravína. Dojnice byly na jaře převezeny do Žichlínska, kam je jezdily krmit a dojit i jejich ošetřovatelky. Znovu byl dán do provozu v listopadu. Rekonstrukce přišla na 1.900.000 Kčs.

Koncem roku byl v kravíně v Květně namontován oběžný škrabák.

Kanalizace a odvodu dešťové vody se dočkaly prostory dvorů a okolí stájí na č. p. 13 a 66.

Cesta a strážní domek

Signalizační zařízení na železničním přejezdu u Veterinárního asanačního ústavu je známé častou poruchovostí a nespolehlivostí. Protože mezi středisky Lukovou a Žichlínskem je značný vnitropodnikový provoz, docházelo zde při přejezdech k čekání a značné ztrátě času. Proto se vedení družstva rozhodlo pro vnitřní dopravu vybudovat kousek cesty podél trati, která by prošla pod most a za Klimešovými č. p. 12 se opět napojila na silnici. Cestě musel ustoupit starý, již neobydlený strážní domek, označený číslem 465. V těchto domech bydleli hlídači trati, kteří obsluhovali bezpečnostní zařízení a vykonávali strážní službu. Tak zmizel opět jeden svědek prvních začátků provozu na železnici Olomouc – Česká Třebová. Cesta byla vybudována nákladem 638.000 Kčs.

Technicko-hospodářští pracovníci zemědělské výroby střediska 020 Luková

Ing. Ladislav Urban	- vedoucí střediska
Ing. František Marek	- vedoucí zootech.
Jiří Hejl	- ved. agromechanizátor
Marie Vaníčková	- ekonomka střed.

Technici živočišné výroby

Jaroslav Junek	- zootechnik chovu skotu, ved. opr. čtyř ž. v.
Jaroslav Marek	- zootech. ch. prasat, výživář, krmivář

Jaroslav Urban	- zootechnik chovu skotu Damníkov
Zuzana Prokopová	- zoot. chovu skotu
Vladimíra Mirvaldová	- zootech. ch. skotu z České Třebové – Rybníka
Vladimír Skalický	- zootech. chovu skotu
Lenka Dubišarová	- zootech. chovu skotu na mat. dovolené
František Doleček	- skladník ž. v.

Technici rostlinné výroby

Jaroslav Vaníček	- samostatný agr. zákl. přípr. půdy, setí
Vladimír Hajzler	- samost agronom, výživa a ochrana rostlin
Ing. Irena Holubová	- agronom píc., Lanškroun
František Chládek	- agronom, ved. linek
Helena Špaisová	- agronom, praktikant, z D. Třebové
Miroslav Krsek	- četař rostl. výroby
Bohuslav Beran	- skladník PHM, gardista.

Ekonomický útvar

Vlasta Musilová	- mzdová účetní
Josef Soudek	- mzdový účetní

Celé družstvo mělo ke konci roku 1.110 členů.

Trvale činných pracovníků	667.
Technicko-hospodářských prac.	122.
V důchodu	321.

Počasí

První bouřka přišla 10. dubna. Po teplých dnech, kdy rtuť teploměru šplhala nad číslici 20, nastalo citelné ochlazení. Druhá, tři hodiny trvající bouřka, na tuto dobu dosti neobvyklá, byla provázena kroupami. Potom začaly padat vločky, lépe řečeno kusy sněhu velikosti dětské dlaně, které hlučně dopadaly na střechy. Nikdo v obci něco podobného nepamatoval.

V červnu po prudkých deštích, voda z honů před dráhou, kde byl zaset mák, dosáhla pod mostem takové výše, že linkový autobus musel zastavit a při projetí dosahovala voda druhého nástupního schůdku. Pohroma, která postihla obce na Vysokomýtsku a Pardubicku, kde padaly kroupy o průměru 7 až 10 cm a poškodily nejen úrodu, ale i střechy a okna budov, se našemu kraji vyhnula. I na podzim, kdy vichřice ve chmelařských oblastech poválela většinu chmelnic, byli jsme podobné pohromy opět ušetřeni.

Žně začaly o 14 dnů dříve proti minulému roku. Kolem 19. srpna byly přerušeny deštivým počasím. Dlouhá chvíle byla místním a hlavně pak kombajnérům vyslaným k nám na výpomoc, ubytovaným ve svazarmovské hale. Poslední oves padl pod kosou 8. září. Značnou část namláceného obilí bylo nutno skladovat opět krátký čas pod širým nebem, na betonové ploše za kostelem. Na podzim pak převládalo pěkné počasí. Sušila se druhá otava. V polovině listopadu bylo možno spatřit kvetoucí chudobku i petrklíč. Cukrovka z honu za Vaničkovými č. p. 85 se sklízela a byla odvezena do cukrovaru za ideálního počasí. Podstatně hůře se sklízela na honu u Lanškrouna. Na vytahování vleků s chrástem a řepu z rozmoklé půdy muselo být použito nejtěžších traktorů ŠT 80 a K 700. Jak vypadalo pole po sklizni, nelze dobře popsat. Silnice se denně umývala.

Voda

Zima na sebe nenechala dlouho čekat. Nastoupila svoji vládu těsně před vánočními svátky. Do rána 23. prosince napadl při teplotě 0 °C sníh a padal vytrvale po celý den. Začaly se tvořit už i závěje. Tak byly po několika blátivých opět pravé české zasněžené vánoce. Tato bílá pohoda vydržela bohužel jen do 28. prosince. Při bouřlivém větru začalo pršet a takové počasí trvalo až do posledního dne roku. Sníh byl pryč a denní teplota se pohybovala +4°C. Sníh nasál vodu jako houba a při tání se zvýšila výrazně hladina potoka. V naší obci nebezpečí povodně sice nehrozí, ale i tak měli obyvatelé vodu ve sklepích a shodovali se v názoru, že tak vysoký stav vody od roku 1945 nepamatují.

Životní prostředí

Stoupající znečišťování životního prostředí se již dotýká každého obyvatele naší modré planety.

Velkým znečišťovatelem je i zemědělská velkovýroba. Nepříznivý vliv na ovzduší u nás má sušárenský podnik na jedné straně obce, Veterinární asanační ústav na druhé straně

a živočišné středisko uprostřed obce. Výrazné zhoršení na vesnici nastalo přechodem na zemědělskou výrobu a rozvojem mechanizace a dopravy. Veškerá přeprava materiálu na pole a opačně se děje po veřejné komunikaci. Za soukromého vlastnictví jezdila většina hospodářů po vlastní cestě kolem svých polí. Silnici používali jen zřídka. Mající najatá pole obecní a farská, používali silnice jen kvůli kravičkám, protože políčka byla na okraji katastru. Už tehdy dbali cestáři na to, aby se cestou nic neztrácelo. Dnes každý uživatel silnice hned pozná, co se ve družstvu právě převáží. Ke zlepšení čistoty vozovky by stačilo někdy jen trochu víc odpovědnosti a dobré vůle od všech uživatelů.

Před nástupem mechanizace ještě po druhé světové válce voněl z polí chléb. Nyní při sklizni obilí zní na polích píseň osvobozené práce, ale vzduch kolem připomíná frekventovanou dopravní tepnu ve velkém městě při dopravní špičce. I shůry nám padá déšť obsahující kyselinu.

Zamezit dalšímu znečišťování prostředí, v němž žijeme, je snahou mnoha lidí a organizací. Od nejútlejšího dětství je mládež vedena chránit každý kousek zeleně, vysazovat stromky apod. Pomáhá tomu i značná propagace sdělovacích prostředků, plakátů, nástěnek apod. Jak se má ale posuzovat práce podniku, který vysekal každý keříček na březích Rudoltického potoka a spálil přesto, že na jedné straně bylo plánováno jeho osázení? A tak se tolik opěvovaná česká krajina mění bohužel ne vždy k lepšímu.

Labuť

Na počátku ledna našel traktorista Z. Zvolánek na poli vysílenou mladou labuť. Té se ujala paní A. Zachařová č. p. 103 a věnovala ji velkou péči. Po nedlouhé době se její zdravotní stav zlepšil, a tak ji zeť paní Zachařové odvezl na rybník Hvězdu u Opatova, kde mají svá hnízdiště.

Krucifix na návsi

Ve druhé polovině ledna ulomil vítr vrcholek kříže u mateřské školy. Ten pak byl uložen u kostela. Kříž je jako památka (uložen u kostela). Uvedena v Uměleckých památkách Čech na str. 330, sv. K-O, vydané nakladatelstvím Academia, Československou akademií věd v roce 1978.

Demolice

V posledních dnech roku bylo rozbouráno č. p. 94. Silniční správa prázdnou a neobydlenou usedlost koupila, rozbourala a pozemek zhruba urovnala. Získaný prostor umožní rozšíření vozovky v málo přehledné zatáčce a vybudování chodníku pro pěší. Líto to bylo zvláště starším občanům, kteří v životě něco budovali, toho stavebního materiálu a dřeva spáleného nebo jinak znehodnoceného a odvezeného na smetiště. Nikdo z jednotlivců však by nebyl schopen jakýmkoliv způsobem usedlost rozbourat a hlavně uklidit.

Podruhé narozena

To o sobě může říci s. Alena Marková č. p. 135, výpravčí železniční stanice Rudoltice v Čechách. Cestou do práce kolem trati, tudy chodí i ostatní občané, protože jiná zkratka do této vesnice není, byla zraněna nešťastně jedoucím vlakem. S velkým sebezapřením se vracela zpět do Lukové. Potkala občana jedoucího na kole do práce, kterého poprosila, aby ji z blízké školy zavolał lékařskou pomoc nebo sanitku. Odmítl, že spěchá do práce. Došla, přesně dopotácela se až ke Klubrtovým č. p. 23. Mladý J. Klubrt ji ochotně dovezl do Lanškrouna na polikliniku a pak ještě rovnou do nemocnice. Případ neposkytnuté pomoci druhému není bohužel v dnešní době úkazem ojedinělým.

Narození občané

5. 2.	Martin Štrohner	č. p. 162
15.2.	Monika Zachařová	č. p. 68
5. 5.	Jolana Popelářová	č. p. 31
9. 5.	Jiří Šebrle	č. p. 37
10. 5.	Petr Hrubčík	č. p. 122
4. 4.	Lenka Dubišarová	č. p. 35
21. 6.	Lucie Pišťáčková	č. p. 135
23. 6.	Josef Bambušek	č. p. 86

21. 8. Stanislav Němeček č. p. 49
26. 8. Martina Jandová č. p. 93
- 8.9. Michaela Pachlová č. p. 25
- 9.9. Josef Vitek č. p. 121
- 17.9. Monika Popelářová č. p. 31
- 20.9. Karel Vician, Květná č. p. 21
- 24.10. Petr Němeček č. p. 146
- 10.11. Alena Junková č. p. 139

Úmrtí

- 10.2. Kateřina Jíšová, č. p. 109, ve věku nedožitých 83 let.
25. 2. Anna Peichlová, č. p. 182, ve věku nedožitých 76 let.
18. 3. Josef Neděla, Květná č. p. 32, v nedožitých 78 letech.
26. 3. Josef Marek, č. p. 83, v nedožitých 67 letech.
1. 8. František Dušánek, č. p. 11, v nedožitých 80 letech.
15. 8. Jan Popelář, č. p. 32, v nedožitých 78 letech.
21. 8. Jaroslav Vaníček, č. p. 2, v nedožitých 63 letech.
25. 11. Hedvika Šťovíčková, č. p. 84, v nedožitých 86 letech.
30. 11. Růžena Dušánková, č. p. 11, ve stáří 86 let.

Nejstarší žijící občané

Hubálková Marie, č. p. 3, nar. 7. 10. 1901.

Vítková Růžena, č. p. 87, nar. 13. 12. 1901.

K 31. prosinci 1986 měla obec Luková celkem 721 obyvatel.

Z toho v Květné žilo 75 obyvatel.

1987

Rok 1987 znamenal pro většinu lidstva novou naději na udržení míru na světě. V prosinci sledovaly milióny obyvatel na televizní obrazovce představitele Sovětského svazu Gorbačova a Spojených států Reagana ve Washingtonu, při podepsání dohody o zničení raket středního a krátkého doletu. Nebezpečí konfliktu nebylo zcela odstraněno, byl však učiněn velký krok k dorozumění mezi národy.

Ve zdravotnictví našeho státu bude zaznamenán tento rok vyhlášením boje proti lidskému zlovyku, kouření.

Akce MNV – kulturní dům

Koncem května se začalo se sundáváním eternitu nad sálem Kulturního domu a pobíjením šalovačkami. V červnu pak komunální podnik z Lanškrouna za pomoci brigádníků střechu oplechoval. Dodělání elektrické instalace a obložení dřevem zlepšilo interiér sálu a vyžádalo si finanční částku 54.242 Kčs.

Vodovod

Tohoto roku bylo dokončeno pokládání zbytku druhé části vodovodního řádu. Stavba měla být ukončena podle plánu k 31. prosinci tohoto roku. Dobrou organizací práce byly ukončeny o $\frac{3}{4}$ roku dříve. S další, třetí částí výstavby mělo být započato až v roce 1988.

Vzhledem k tomu, že byl získán značný předstih v pracích, bylo požádáno o povolení třetí části vodovodu. Povolení a zabezpečení finančních zdrojů z fondu národního hospodářství z Prahy nepřicházelo. Došlo až koncem roku v listopadu. Přes tento termín se podařilo vyčerpat 200.000 Kčs a vytvořil dílo v hodnotě 245.000 korun. Za tento rok byla u obou částí výstavby vodovodu vytvořena hodnota díla, představující částku 800. 000 Kčs. Podařilo se rovněž zabezpečit materiál pro zahájení v příštím roce.

Během roku bylo dalších dvanáct domácností napojeno na hlavní řád.

V Trpíku v čerpací stanici byla opět vyměněna pumpa „Nautila“. V pořadí již čtvrtá. Jedna sloužila jen $\frac{1}{4}$ roku. Příčinu krátké životnosti se dosud nepodařilo zjistit. Cena jedné pumpy se pohybuje od jedenácti do třinácti tisíc korun.

Most u č. p. 105

20. května byla uzavřena silnice pro průjezd do Žichlínska a do Lanškrouna. Konečně došlo k dlouho požadované rekonstrukci úzkého mostu. Stará konstrukce byla odstraněna a na dno potoka položeny panely. Na ty pak průtokové betonové skelety, rozdělené na dvě části. A tyto byly důvodem připomínek jak národního výboru, tak i mnohých občanů. Bylo poukazováno, že toto rozdělení bude brzdit průtok vody při zvýšené hladině, a tím správa slíbila určité úpravy, k jejichž realizaci by mělo dojít až v roce 1988.

Místní doprava a autobusová linka Česká Třebová – Lanškroun byla vedena kolem živočišného střediska k soše sv. Jana Nepomuckého, kam byla přemístěna na dobu rekonstrukce zastávka pro občany z dolní části obce. Objížďka pro veškerá vozidla byla umístěna v Damníkově. Pro pěší byla zřízena přes potok lávka.

13. července byl most znovu otevřen pro veškerou dopravu. Jeden den před stanoveným termínem. Širší most usnadní snazší průjezd zvláště zemědělské mechanizace.

Při jarním úklidu 11. dubna se sešlo na náměstí 93 brigádníků. Bylo té špíny po letošní zimě opravdu hodně. Silniční správa každým rokem čistila krajnice vozovky od zimního nánosů špíny a škváry tak, že mechanizací odhrnula vrstvu do silničního příkopu na mnohých místech již zcela zaneseného. Tento rok to zůstalo neuklizené, a tak bezprašná vozovka se stala opět prašnou po celý rok a nepřispívala k lepší čistotě ovzduší.

Setkání důchodců

Na obvyklé setkání důchodců, pořádané Sborem pro občanské záležitosti 24. dubna v Kulturním domě, byl pozván s. Marek z Lanškrouna. Po dojemném vystoupení mateřské školy a zprávě předsedy Národního výboru o všem, co se v obci udělalo, i zástupci JZD, přispěl svým příspěvkem i kronikář. Po malém pohoštění svými anekdotami a kuplety s harmonikou se postaral s. Marek o dobrou pohodu tohoto setkání. Mnozí pozvaní důchodci už ze zdravotních i jiných důvodů nepřišli, a proto účast byla slabší.

Svaz žen

Byly to naše ženy, které se odvážily pozvat z Ostravy estrádní soubor šesti hudebníků, konferenciéra a dvou zpěvaček. Uvedli pořad nazvaný „Na zelené vlně“. Vystoupení se všem, kteří dali přednost těmto umělcům před televizní obrazovkou, líbilo. Návštěva byla slušná.

Bylo prodáno 248 vstupenek po 20 Kčs. Není to tak jednoduché pozvat si opravdové umělce. Nelze počítat s nějakým velkým ziskem pro pořádající složku. Estráda stála 5.182 Kčs. K tomu připočtena elektrická energie 450 Kčs, občerstvení 180 a plakáty 50 korun. Výdělek to pro ženy nebyl.

Ještě jednou vzaly na sebe velké riziko naše ženy. Ještě jednou účinkovali na prknech našeho jeviště v Kulturním domě skuteční umělci. Bylo to 13. prosince na Vánočním koncertu komorního souboru Slezského žesťového kvinteta. Všichni členové souboru byli absolventy Ostravské konzervatoře, nebo Janáčkovy akademie múzických umění. Sopranistka Zdeňka Matoušková byla přední sólistkou státního divadla v Ostravě.

Recitace přednesly členky divadla v Ostravě. Něco dával tušit už název „Vánoční koncert“. Byla obava, jestli vůbec někdo přijde. Koncert stál 2.800 Kčs, navíc byla doprava a režie. Bylo prodáno 96 vstupenek po 20 Kčs. Sál zcela zaplněn nebyl, mnoho míst bylo prázdných. I když oblast vážné hudby nemá dnes, a zvláště na vesnici, mnoho příznivců, ti, kteří si přišli poslechnout tyto umělce, toho nelitovali. Odcházel pak spokojeni, protože vidět a slyšet umělce tohoto žánru u nás v Lukové bylo opravdu ojedinělé.

Výstava

Před každoročně pořádanou oslavou našeho osvobození, spojenou s kladením věnců k pomníku a na hrob rudoarmějců, byla před průvodem otevřena výstava malířských prací amatérů. Výstavu pořádanou školskou a kulturní komisí zahájil soudruh Skalický. Na úvod předvedly žákyně Lidové školy umění z Lanškrouna dvě ukázky hry na píšťaly. Tím byla výstava otevřena. Občané měli možnost si prohlédnout vystavená díla ještě 9. a 10. května vždy odpoledne. Pro školy byla otevřena ještě v jeden pracovní den.

Vystavovali zde své práce členové výtvarného kroužku při závodním klubu ROH závodu Tesla a Paco v Lanškrouně. Vystaveno bylo 8 perokreseb profesora Vl. Nováka (?). Ostatní byly práce MVDr. Rozsívala a Ing. Ševčíka. Celkem to bylo 53 vystavených prací. Díla byla vytvořena:

- 1 obraz kombinovanou technikou,
- 13 obrazů byly olejomalby,
- 1 obraz byl akvarel,
- 14 obrazů bylo technikou pastel,

24 prací bylo technikou akryl.

Všechny vystavené práce znázorňovaly vesnické a přírodní prostředí a byly pro každého srozumitelné. Pěkně a pečlivě uspořádaná výstava si zasloužila větší zájem občanů. Ocenění si zaslouží všichni, kteří výstavu připravili. Jejich snahou bylo připravit zajímavou, a ne tak častou podívanou.

Pout'ová zábava

11. července pořádala požární jednotka taneční pout'ovou zábavu. Odedávna to byla většinou mladá chasa, která si chodila o pouti zatančit. Ne jinak tomu je i dnes. Jen to prostředí, hudba a to, jak se dnešní mládež baví, se velice změnilo.

Staršího návštěvníka na zábavě udiví oblečení, v jakém se dnes zdravá a finančně zajištěná mládež jde bavit. Jak chlapci, tak i děvčata. Kalhoty „rifle“, z téže látky i vrchní část oblečení i sukně. U chlapců kalhoty značně odřené pro všední dny, ale na společenské zábavě nepůsobí příliš dobrým dojmem. K tanci hrála skupina hudebníků na elektronické a bicí nástroje a jejich produkci zdůraznily silné zesilovače. Aby jejich muzikálnost byla ještě větší, je provázena přerušovanými světelnými efekty.

A při této hudbě se v příšeří intimního osvětlení baví naše mládež. Tanec je přešlapováním na místě, úklony, kroucením a podobnými pohyby. Skladba, dle soudu starších, nemá melodii, zpěvačka vykřikuje tři slova po celou dobu tance. Vše se pohybuje v temnu a dýmu z cigaret. Zarážející je, že v kouření převládají děvčata, která stačí svým mladým partnerům v konzumaci piva i ostřejších nápojů. Hrát i tančit valčík a polku na takové mládežnické zábavě lze vidět jen zřídka. I když naší mládeži nelze upírat právo bavit se po svém, přece jen by té výstřednosti v chování a oblečení ve společnosti více slušelo. Negativní je chování některých mladých jednotlivců cestou k domovu.

Ohlédneme-li se zpět za uplynulým rokem a připočteme-li k těmto akcím jiné, pravidelně se opakující celé Národní fronty, pak nebyl ten minulý rok v kulturně společenském životě obce tak chudý.

Výstavba

Středisko zemědělské výroby 020 v Lukové

Pro středisko zemědělské výroby byl zpracován soukromý projekt studie staveb, které by se měly postupně budovat. Jednou z prvních, která se začala stavět v roce 1987, byla čerpací stanice pohonných hmot. Byla začata z těchto důvodů:

Malá kapacita stávající nádrže pouze 10.800 l. Benzina odmítala dovážet naftu do tak malé nádrže.

Benzina požadovala stáčení do podzemních nádrží. Z tohoto důvodu bylo nutno vybavit stávající zařízení přečerpávacím mechanismem.

Čerpací stanice nebyla zabezpečena proti úniku nafty havarijní jímkou. Odstranění této závady bylo podmíněno termínem z prověrky Státní vodohospodářské inspekce.

Pro novou čerpací stanici bylo vybráno místo pod seníkem na středisku živočišné výroby. Nádrž bude usazena na patky v podzemní betonové jímce. Má kapacitu 100.000 l nafty. Odrezení a nátěr udělali členové ZO ČSCH v Lukové. Stavba čerpací stanice byla zahájena koncem dubna. V měsíci květnu a červnu se nedalo na stavbě řádně pracovat pro deštivé počasí a stále zaplavení výkopové jámy. K uložení nádrže do jímky nedošlo a bylo odloženo na příští rok. V roce 1987 se na čerpací stanici prostavělo 605.000 Kčs. Celkové náklady byly rozpočteny na 1.694.000 korun. Stavbu prováděla stavební skupina s. Matouška ze Sázavy. Stavbu řídil s. Jaroslav Skalický ml. ze Sázavy.

Výstavba sociální budovy

Je druhou stavbou, zahájenou 11. července přeložkou elektrického a telefonního vedení na živočišném středisku. Koncem července a začátkem srpna byla vyhloubena stavební jáma o hloubce šesti metrů. Bylo z ní odvezeno asi 2.500 m³ zeminy na louku za mostek u Zábelkových č. p. 118. Do konce roku byly vybetonovány základy, opěrné zdi a část komína. Přes to, že počasí bylo příznivé až do konce roku, nebylo možné dál pokračovat pro velké množství prosakující vody a bahna na staveništi a práce byly ukončeny.

Tato stavba se připravovala od roku 1983, a to jako sdružená investice JZD Budoucnost Žichlínek a MNV v Lukové, který je nositelem investičního limitu. Financování stavby provádí JZD.

Náklady jsou plánovány dle rozpočtu projektu na 4.167.000 Kčs. Tento rok se prostavělo na 680.000 Kčs.

Výstavbou objektu sociální budovy v areálu střediska zemědělské výroby v Lukové se řeší na odpovídající úrovni sociální a hygienické podmínky družstevníků, zejména pracovníků z rostlinné výroby, kteří sídlí v budově, jejíž stav už je velice špatný. Součástí sociální budovy bude i ubytovna pro dvanáct až patnáct osob v období špičkových prací a podobně. V neposlední řadě se zlepší pracovní podmínky pro činnost řídících pracovníků střediska zemědělské výroby v Lukové.

Stavbu řídil stavbyvedoucí Zdeněk Steidl. Projektora a dokumentaci zajistili: Ing. Rotter, Ing. Ladislav Urban a František Pauk, předseda MNV Lukové.

Stáj č. p. 66

Tato stáj byla zřízena kolem roku 1960 – 1965 ze stodoly jako provizorní ustájení pro 100 kusů jalovic nebo býků na výkrm. Dále bylo možno ustájit 100 prasat na výkrm. Postupem času stav stáje velmi chátral vlivem výparů jak ze zvířat, tak z podestýlky. Vlivem vlhkého prostředí zvláště v zimních měsících došlo v roce 1986 – 87 k prolomení střechy. Ošetřování zvířat bylo ztíženo a bylo nebezpečí úrazu.

Hospodářské vedení družstva rozhodlo o rekonstrukci stáje, se kterou se začalo v září 1987. Do konce roku se vyměnilo celé patro tak, aby půdní prostor opět sloužil jako skládka slámy. Byla vyměněna celá střešní konstrukce včetně krytiny. Střecha byla prodloužena i na část dvora a bude sloužit jako krmiště pro zvířata. Do stáje se má umístit asi 125 kusů ve výkrmu. V případě nutnosti až 150 kusů býků. V roce 1987 si oprava stájí vyžádala 366.000 Kčs, které byly hrazeny z provozních prostředků. Dokončení stáje bylo naplánováno na konec června, kdy by měl být zahájen provoz.

Nová bytovka

Na jaře se začalo pracovat též na stavbě nové šestibytovky na pozemku u č. p. 36. Na stavbě pracovala stavební četa JZD pod vedením Václava Kalouse č. p. 35. Betonáž základů se

prováděla směsí betonu, naváženou automobilovou míchačkou ze Žichlínska. Tak se navázela směs i na ostatní stavby. Práce dobře pokračovaly a stavba byla do zimy pod střechou a byla připravena pro práci v zimě. Po dokončení bude bytovka majetkem Okresního podniku bytového hospodářství a budou zde stabilizační byty pro členy družstva.

Rybník za dvorem

Brzo zjara Agrostav Lanškroun prováděl prohloubení a vyčištění rybníka za dvorem. Byla zpevněna hráz u výpustě hustým kamenem. Práce financovalo JZD Budoucnost.

Náhon

Náhon od splavu směrem pod středisko a dále ke dvoru musel být koncem listopadu vyhlouben nakladačem. Náhon byl od roku 1945 poprvé vybírán v roce 1953, před vybudováním splavu, a to ručně lopatami. Důvodem byl dostatek vody pro družstevní dobytek ustájený u dvora a pro případ ohně. I když byl pak znovu vybrán, znovu se zanášel, zvláště pak v úseku pod mechanizačním střediskem JZD. Přidáním nástavby na vrata splavu nebylo řešením. Jediným způsobem bylo opětné vybrání kanálu, správněji řečeno náhonu. Zůstal nevybrán úsek mezi mosty u pomníku Osvobození. Rovněž hlína zůstala na břehu neurovnána.

Počasí a rostlinná výroba

Počasí si každým rokem vyžaduje naši pozornost. Na svátek Tří králů začalo sněžit. Druhý den poklesla teplota na $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ a den nato až na $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Mrazivé počasí trvalo až do devatenáctého února. Na svátek Řehoře ukazoval teploměr $-17\text{ }^{\circ}\text{C}$. Sněhu napadlo kolem 40 cm a takové množství bylo u nás velmi řídkým jevem. Měsíc březen byl charakterizován meteorology jako nejstudenější za sto let. Chladné bylo celé jaro a nepřízeň počasí provázela celou senoseč a zavinila znehodnocení první mladé pokosení píce na šedesáti hektarech. Do jarních, a pak i žňových prací se nastupovalo se značným zpožděním. Žně začínaly 21. července a poslední obilí padlo pod kosou 14. září v celém družstvu. Druhá polovina roku byla příznivá a rok končil nenormálním teplým počasím bez sněhu.

Přes to, že na sušce v Damníkově začali přijímat obilí do nových obilních sil, muselo být zrno ve žňové špičce opět skladováno na platu pod širým nebem. Při plnění sil bylo zjištěno určité vychýlení. Plnění na celý objem bylo zastaveno a hledána příčina.

Novinkou v rostlinné výrobě v pěstování cukrové řepy bylo, že 48 hektarů bylo vypěstováno bez ruční práce. Dále byl poprvé silážován bob a v Damníkově sklizen kombajny kmín, který byl značně zaplevelen. Poprvé pracovala na našich polích nová řezačka na sklizeň pícnin značky KEMPER, německé výroby.

Dosti nepochopitelné se jevilo letecké přihnojování ozimé pšenice tři týdny před její sklizní.

Co znepokojuje naše občany

Vysoké dávky umělých hnojiv rozmetaných ke všem plodinám, rovněž tak velké množství různých chemických postřiků používaných po celý rok. Mimo příznivých účinků mají nepříznivý vliv na přírodní prostředí. Jejich účinky pozorují kolem sebe každý den. Jejich účinky lze pozorovat už i na zdravotním stavu např. hovězího dobytka. V přírodě je už dost vzácné vidět zajíčka, bažanta a další druhy kdysi tak hojných obyvatel přírody. Záporně působí též každodenní vyvážení kejdy z bezstelivových provozů živočišné výroby a její splachování do vodního systému. Do nedávna čisté dno potoka zarůstá řasami. K čistotě a pořádku nepřispívá ani bezohlednost některých našich obyvatel, pro něž je čistota potoka naprosto cizím pojmem a doslova smetištěm.

Následky mrazů

Silniční správa vykácela na jaře a na podzim zmrzlé a suché švestkové stromořadí kolem silnice do Lanškrouna. Silnější části si odvezli zaměstnanci, ostatní bylo spáleno. Celkový ráz krajiny tím velmi utrpěl a změnil se ve fádňi, otevřenou krajinu připomínající poušť, protože stromořadí v otevřeném terénu bylo důležitým ukazatelem, zvláště v zimním období, začali pracovníci s výsadbou už ne ovocných stromů, ale topolů a lip. Stromky to však byly malé a slabé, a tak bude trvat dlouho, než budou plnit funkci, pro kterou byly určeny.

Na úseku silnice od hranic Damníkova až po č. p. 141 byl položen nový asfaltový potah. Dále se má pokračovat až po dokončení úprav náměstí a mostu u č. p. 105.

Požár

V sobotu 14. března v pravé poledne zazněla opět požární siréna. Hořelo v domku č. p. 137 u Sedláčkových. Včasný zásah našich požárníků se neobešel bohužel bez určitého nedostatku. I přes rychlý zásah požárních vozů z Lanškrouna domek vyhořel. Obyvatelé domku, otec se synem, se vzniklé ohnisko, údajně na pilinách, snažili uhasit sami. To se jim nepodařilo

a oheň se rychle šířil v té části, kde bylo uloženo dřevo i jiný hořlavý materiál. Rovněž i stěny kůlny byly ze dřeva. Vinu si museli obyvatelé domu přičíst sami sobě. Byla sobota a všichni pracující byli doma. V sousedství v bytovkách žije většina mladých lidí. Stačilo zavolat o pomoc. Škoda byla odhadnuta na 30.000 Kčs. (Pochodeň č. 62 ze dne 16. března 1987).

Pohyb obyvatel

V roce 1978 se odhlásilo 33 občanů a přihlásilo 12. Důvodem stále klesajícího počtu obyvatel jsou sňatky, získání bytu blíže zaměstnání, lepší kulturní využití volného času, více služeb obchodů a podobně.

Narození

Narodilo se 8 dětí, 2 chlapci a 6 děvčat.

23.1.	Pavel Zachař	č. p. 133
27. 2.	Kateřina Faltejsková	č. p. 51
9. 4.	Stanislava Halvová	Květná č. p. 39
3. 9.	Petr Bambušek	č. p. 86
19.9.	Adéla Chládková	č. p. 77
8. 10.	Veronika Uchytilová	Květná č. p. 35
25. 10.	Lenka Koppová	č. p. 178
25. 12.	Martina Dubišarová	č. p. 35

Úmrtí

20. 1.	Vincenc Vávra č. p. 104 ve věku 74 roků na mozkové krvácení. Jeden z posledních znalců koní v širém kraji.
10. 5.	František Kocourek, Květná č. p. 7, ve věku 75 let na rakovinový nádor žaludku.

3. 6. Jaroslav Frank č. p. 35 ve věku 43 roků na aterosklerózu.
23. 10. Vlasta Janyšová č. p. 147 ve věku 64 roků na rakovinu.
13. 10. Luisa Čmelíková č. p. 126 ve věku 61 roků v Praze, na mozkovou mrtvici.
3. 12. Bohumila Dandová ve věku 83 let. Odhlášená občanka zemřela v domově důchodců v Červené Vodě.

Nejstarší žijící občané:

Marie Hubálková č. p. 3, nar. 7. 10. 1901.

Růžena Vítková č. p. 87, nar. 13. 12. 1901.

K 31. prosinci 1987 měla Luková s osadou Květnou 702 obyvatel.

1988

Rok 1988 bude zaznamenán v životě našeho státu rokem velkých změn v ekonomice i ve všech oblastech lidské činnosti a byl poznamenán snahou získat ve světě opět takového postavení, jaké mu v minulosti ve světě náleželo.

Také v naší obci se mnohé změnilo.

Na programu bylo dokončení prací na vodovodním řádu a důležitým úkolem bylo dokončit úpravu středu obce, lukovského náměstí.

Vodovod

V polovině dubna, osmnáctého, se začalo znovu kopat od č. p. 85 a koncem měsíce se končilo za Urbanovými č. p. 69 na hranicích damníkovského katastru. Pak se pokračovalo středem obce od Hrubčíkových č. p. 122 zahradami až k č. p. 141 Františka Píseho. Výkop se někde sesouval, protože zemina v této části obce kolem potoka je naplavený štěrk. V průběhu roku bylo pak dvacet pět domácností napojeno na vodovodní řád. V červenci onemocněl obětavý vedoucí prací Vladimír Janyš, čp. 147. Náklady na dílo uložení v zemi dosáhly 315.000 Kčs.

Náměstí

V první polovině března se objevili na náměstí pracovníci spojů, kteří pak postupně posunuli jedenáct sloupů telefonního vedení blíže k Jednotě a pohostinství. Od této doby se s přestávkami po celý rok pořád něco dělo.

Světový den

Sedmý duben byl vyhlášen jako Světový den boje proti kouření. Všemi propagačními prostředky je veden boj proti tomuto zlovyku. Jsou zřizována nekuřácká pracoviště, zakázané je kouření ve zdravotnických zařízeních i jiných. Nežádoucím jevem dnešní doby je, že nám kouří mladá generace, a zvláště pak děvčata.

Most u č. p. 105

Jedenáctého dubna byla znovu překopána silnice u č. p. 105 u Motyčkových hned vedle nového mostu. Na připomínky občanů a národního výboru, že v případě větší vody tento most

nepojme a rozlije se až k budově NV, silniční správa položila vedle betonové roury o průměru sto centimetrů. Oprava byla provedena za neomezeného provozu.

Velká akce

Dvanáctého dubna byla překopána silnice u pohostinství už s důvodu položení kanalizačních trub. Hned potom se vybíral za č. p. 100, Francovými, kanál nakladačem T 174. Čtvrtého května se pokládaly roury od č. p. 125 k mostu. Desátého května pročistili požárníci kanál pod náměstím, šestnáctého byl usazen nový betonový sloup elektrického vedení do rohu Hrubčikovovy zahrady. Sedmnáctého byl zaoblen travnatý trojúhelník uprostřed náměstí a děláno na kanalizaci před bytovkou č. p. 135. Betonový sloup byl po odpojení uložen u požární zbrojnice. Také poutač byl odstraněn. Pokračovalo se v pokládání kanalizačních trub. Sběrné jímky se betonovaly za pomoci brigádníků podle plánu a potřeby v průběhu roku. V době žní, a zvláště v polední přestávce, bylo na náměstí rušno a té parkující mechanizace až příliš. Stěží se dalo projet a projít. Pracovníci silnic usazovali obrubníky a pokládali dlažební kostky, které pak tvořily nivelizaci asfaltového koberce. Bylo nutno přeložit i sloupy veřejného osvětlení.

V září se začalo s navážením kamene k obrubníkům, v posledním týdnu se navážel na vozovku, byl urovnán a uválcován. Když pak zapršelo, vznikla na uválcovaném podkladě hnědá břečka, která byla rozstříkována vozidly na všechny strany.

Desátého října se začala hlavní a poslední část prací, pokládání asfaltového koberce od Jandových č. p. 93. Do 28. října byly práce skončeny. Chodníky a drobné dodělávky byly přesunuty do příštího roku.

Že to nebyla malá akce, o tom svědčí spotřeba některého stavebního materiálu. Například betonových rour o průměru 30, 50, 60 cm bylo položeno 460 m, obrubníků 778 m, bylo vybudováno 23 sběrných jímek, přemístěno 5 sloupů veřejného osvětlení a položilo se 265 m nového světelného kabelu.

Úprava středu obce si vyžádala značných finančních prostředků. Vozovku až po most u č. p. 105 hradila silniční správa ze svých prostředků.

Náměstí a prostory před kanceláři JZD, kolem pohostinství a parkoviště před budovou NV bylo uhrazeno z rozpočtu národního výboru. Dohromady to dosáhlo částku 1.300.000 Kčs.

Prostor pro skládku u prodejny Jednoty byl hrazen z jejich prostředků. Jednalo se o částku 30.000 Kčs.

Vznikal pěkný střed obce, budovaný nemalými náklady, a měl by být vizitkou naší obce.

Soutěž NV - umístění národního výboru

Místní národní výbor získal opět vysoké ocenění.

V okresní soutěžní skupině obcí v roce 1987 s uvolněným funkcionářem dostal Místní národní výbor v Lukové čestné uznání třetího stupně s finanční odměnou 25.000 Kčs ze státních prostředků. Odměna byla převedena do fondu rezerv a rozvoje.

Toto ocenění oznámil 20. dubna na plenárním zasedání přítomný předseda ONV s. Kaláb. Diplom pak odevzdal předsedovi s. Paukovi 22. června na plenárním zasedání pracovník ONV. I v krajské soutěži se umístil NV mezi nejlepší.

Bourání

Poslední listopadový týden začal stavební podnik Lanškroun s bouráním usedlosti zemřelého Karla Rujbra č. p. 36. Úhrada na demolici byla poskytnuta ONV v rozpočtovém nákladu 103.055 Kčs. Pozůstalým bylo z této částky vyplaceno 24.000 Kčs odborem výstavby a územního plánování ONV v Ústí nad Orlicí. Týden pracovník s pomocníkem rozebírali střechu a za pouhé dva dny bylo zdivo uklizeno za použití výkonné mechanizace a odvoženo do Žichlínska. Na základě dohody zůstala stát dřevěná stáj, kde byla záhumníková zvířata. I tato bude zbourána, protože získané místo je určeno pro výstavbu nové šestibytovky. Je to v poměrně krátké době v naší obci již druhá takto rozbouřená usedlost.

Výstavba JZD

Také jednotné zemědělské družstvo vynaložilo značné finanční prostředky do výstavby. A bylo toho uděláno nemálo.

Nový asfaltový potah dostala cesta od č. p. 125 kolem živočišného střediska až za č. p. 118. Finanční náklad – 316.014 Kčs.

Dále byla tímto způsobem upravena dolní polovina betonového skladování za 64.700 Kčs, hnojiště u NK 1 za 78.090 Kčs, ohrada a prostory kolem dílny u Strohnerů za 391.000 Kčs.

Celkem náklady na investice střediska v Lukové dosáhly částky 1.212.000 Kčs. Dobře pokračovaly práce na jídelně, kde se postavělo za 1.612.000 Kčs. Vysokou částku jeden milión šest set devadesát čtyři tisíc korun si vyžádala dokončená čerpací stanice pohonných hmot u Jankových. Nelze opomenout ani pracnou adaptaci stodoly a části dvora pro výkrm býků na č. p. 66. Vyžádala si značnou finanční částku, osm set třicet tisíc korun. Dvacátého devátého června bylo přikročeno k ustájování i přes nedokončené drobné práce. Kapacita stáje je sto padesát kusů na výkrm. Po půlročním provozu bylo dosaženo dobrého přírůstku 92 dkg na kus a den.

Tím výčet stavebních prací nekončil. Začalo se s betonáží patek pro zastřešené silážní jámy. Ke konci roku byly zrušeny dvě silážní jámy za kravínem NK 4. Zde se podařilo zachránit část dobrých panelů pro případnou potřebu. Místo bylo připravováno pro výstavbu velkokapacitního kravína pro dvakrát dvě stě čtyřicet kusů dojnic.

Na výkrmně prasat byl zaveden turnusový zástav. Celý objekt se jednorázově navází a vyskladňuje. Mezi tím se prostory čistí, desinfikují a opravují. V tomto roce bylo dosaženo dobrého výsledku 65,7 dkg denního přírůstku na kus a den.

Tento rok došlo na našem středisku ke změně v organizaci rostlinné a živočišné výroby v důsledku přestavby ekonomiky v národním hospodářství. Rostlinná i živočišná výroba pracovala podle zásady chozrasčotu, tj. samofinancování. Obě měly svůj plán výroby a tržeb.

Středisko rostlinné výroby překročilo plán zisku na 128,5 %, živočišná jen na 73,6 % z důvodu přečerpaných nákladů a nevyrobeného masa. Celkem však byl plán zisku splněn na 102,1 %.

V tomto roce středisko v Lukové předstihlo Žichlínské ve výrobě mléka. V Lukové nadojili denně 12,41 l od jedné dojnice, což za rok činilo 4,542 l. Dlouhá léta byli Žichlíňští jako první.

I v rostlinné výrobě byly úspěchy a zklamání a ztráty. Sucho a chladno na jaře bylo příčinou, že na třiceti šesti hektarech cukrovka nevzešla a byla zaorána. Na celou výměru byla zaseta jako náhradní plodina kukuřice na siláž. Pak ještě došlo k další zaorávce šestnácti hektarů polocukrovky zasetí plochy hrachem na krmení. Na této ploše, a ještě na dvou hektarech zaplevelené cukrovky, byl spálen porost nesprávně voleným a agrochemickým podnikem

provedeným chemickým postřikem. Do konce roku nebylo známo složení a koncentrace postřiku a nikdo z pracovníků za to nenesl odpovědnost.

Žně

Žně začaly vlivem suchého počasí velmi brzo, už osmého července. A tak byli organizátoři rostlinné výroby společně s mechanizátory trochu zaskočení. Hlavní žňové práce byly skončeny v rekordním čase patnácti dnů. Opět se opakovala potíž, kam s vymláčeným obilím. Výkupní organizace neměla zájem ani o potravinářskou pšenici, suška v Damníkově se stále ještě potýkala s technickými potížemi a nepracovala na plný výkon, a tak muselo být obilí skladováno nějaký čas opět venku jak v Lukové, tak i v Žichlítku. Žně, které jsou dnes záležitostí výkonné mechanizace, vyžadují od techniků značné organizátorské schopnosti a že toto znamenalo pro ně více starostí, času a též větší spotřebu nafty na převážení obilí, bylo na bílé dni.

Rekord

Úspěchem rostlinářů byl výnos křížence ozimé pšenice a žita. „Tritikale“, jinak v češtině řečený „Žitovec“, na honu o výměře čtyřiceti hektarů u písničky. Každý hektar tohoto obilí dal 75,54 q zrna a byl nejvyšším výnosem dosaženým na lukovských polích. V ČSSR byl zaznamenán jako druhý.

Dík počasí a sluníčku byla dobře sklizena silážní kukuřice s vysokým obsahem sušiny. Špatná byla krmná řepa a jakost brambor se již po několika let nedaří zlepšit.

Videozáznam

SOR Libchavy natáčel v lukovském středisku videozáznam o průběhu žní a přípravu půdy pod řepku. Videozáznam byl uložen na správě JZD v Žichlítku.

Počasí, ekologie a životní prostředí.

Ekologie a životní prostředí, slova skloňovaná ve všech pádech každý den na celém světě.

Zhoršení prostředí, v němž žije dnešní generace, začalo mohutným rozvojem průmyslu a nástupem techniky po druhé světové válce. Situace se pomalu zhoršovala a dnes už dochází

k situacím ohrožujícím život na zeměkouli. Zhoršování prostředí bylo po léta zamlčováno, zlehčováno a nebralo se na vědomí.

Pěkné počasí narušily v srpnu přece jen nedlouho trvající, zato vydatné dešťové srážky. Na příklad v srpnu čtvrtého spadlo 20,8 mm, šestnáctého 24,3 mm, devatenáctého 19,5 mm, devatenáctého osmého 8,8 mm a dvacátého devátého dokonce 44,4 mm. V září pak třetího 30 mm a šestého 17,5 mm.

Velký dešťový příval se přihnal dvacátého devátého srpna pozdě odpoledne a odnesl z polí dosud největší množství ornice. Bylo jí všude, na cestách, zahradách, na dvorcích a na břehu potoka. Struktura půdy se na velkých lánech změnila. Těžké mechanizační prostředky utlačují ornici a voda z velkých lánů, která nemá překážek, odnáší pak nenahraditelné bohatství. Ubývá humus v půdě. Ta ztrácí pak schopnost ji zadržet. Byly vybrány příkopy kolem cest, avšak splavená ornice nepřišla zpět na pole. Ornice ubývá i jinak. Nevrací se zpět ornice odvezená s cukrovkou, ani hlína od třídiček brambor, rovněž půda z různých skrývek se nedostane tam, kam patří, to je na pole. Vytratil se vztah k půdě, k přírodě, k práci druhých i k lidem.

Smutno je člověku při pohledu na krajinu kolem. Ubývá zeleně, stromů, keřů. Následkem mrazů byly vykáceny suché ovocné stromy kolem silnic do Lanškrouna. Byly nahrazeny novou výsadbou slaboučkých kmínků lípek. Některé uschly a ostatní byly (takřka) vandaly zničeny. Byly vykáceny vrby, olše lemující potok, v lukách za dráhou i stromy v polích, které poskytovaly vítaný stín pracujícím při odpočinku. Poskytovaly úkryt ptactvu a polní zvěři.

Porovnáme-li krajinu dnes s roky poválečnými, pak si musíme přiznat, jak se typická česká krajina změnila v beztvárnou, fádni a nezajímavou, leckde připomínající pustinu. O stavu našich lesů se nedá říci nic pochvalného.

Myslivecké sdružení

Velmi kladného hodnocení zasluhuje práce členů sdružení, které se snaží zmírnit tyto nepříznivé podmínky. Mnoho práce a času věnovali umělému odchovu bažantů a divokých kachen ve voliére na rozhraní lukovského a damníkovského katastru u „Klubrtova“ lesa. Jaký osud postihne sto dvacet odchovaných bažantů a třicet divokých kachen, vypuštěných na podzim do přírody? Jak dlouho vydrží vzdorovat dravcům v přírodě, kde budou těžko hledat úkryt? Jak dlouho budou vzdorovat mechanizaci a chemickým prostředkům?

Stálým programem členů je výsadba nějaké zeleně v přírodě.

V okresní soutěži o Zlatou srnčí trofej v kategorii A 3. – 5. třídy získal žák Petr Kotěra první místo. V Národním kole v Lesovicích se umístil jako devátý.

Členovi Josefu Uchytlovi z Květné č. p. 33 se podařil za loveckou sezonu odstřel devatenácti divočáků a Ing. Petr Kotěra č. p. 161 ulovil kňoura vážícího 175 kg. Myslivecké sdružení zaujímalo v okrese jedno z předních míst.

„Lukovský mandel“

Turistický pochod přírodou, „Lukovský mandel“, pořádaný organizací „Sokol“, si získal opět přízeň obyvatel. Dvacátého osmého května se jej zúčastnilo 98 pochoduujících, z toho bylo 58 mladých. Trasu 10 km šlo 37, 15 km 49 a 30 km 12 startujících. Nejstarším účastníkem byl Vladimír Janyš č. p. 147, ročník 1921. Nejmladších se sešlo 7, všichni ročník 1983. Byli to: Lenka Duspivová č. p. 46, Stanislav Mikulecký č. p. 154, Roman Pobořil č. p. 34, Alexandra Chaloupková č. p. 19, Petr Krsek č. p. 14, Stanislav Popelář č. p. 148 a Jan Skalický č. p. 118.

Nejlepšího dosáhl W. Kutzer z České Třebové, který ušel 30 km za 2 hodiny 25 minut. Výborného času dosáhl též Ladislav Carbol, č. p. 55, ročník 1926. Ušel 15 km za 3 hodiny a 9 minut.

O zdárný průběh pochodu se staralo 16 pořadatelů, o nichž za obětavou práci s mládeží si zaslouží jmenovat Josef Paulus č. p. 39.

Členové Sokola ve svých volných chvílích pracovali na zlepšení vybavení kabiny na hřišti.

Sportovní akce

V Lukové byl pořádán Okresní přebor záchranářských psů svazarmovskou organizací. Z deseti soutěžících zvítězil Vladimír Janyš č. p. 147 se svým psem „Cedrem“.

Jednotné zemědělské družstvo připravilo pro členy a jejich mladé příslušníky různé sportovní a kulturní programy, jako barevné odpoledne v Kulturním domě, nebo 25. června na ukončení školního roku zábavné odpoledne s přespolním během. 2. července opět odpoledne pro děti. Ten den jim počasí nepřálo. K večeru se umoudřilo, a tak i ten opékaný vepřík přišel k chuti všem návštěvníkům, kteří jej přišli ochutnat a večer se přišli pobavit a na parketu si zatančit.

Oddíl kopané JZD se zúčastnil Poháru Zemědělských novin v Heřmanově Městci, v Kardašově Řečici a doma. Činný byl i oddíl Sokola, který by si zasloužil lepších výsledků.

Svaz žen a pobočka ČČK pozvala pracovníci květinové síně z Lanškrouna, která předvedla ukázkou aranžování květin.

Skříňka

Ke kultuře a propagaci patří též vývěsní skříňka. Novou postavilo JZD mezi kancelářemi a pohostinstvím. Skříň je pěkná, zhotovená z lesklého lakovaného materiálu. Zarážející je však její cena. S instalací si vyžádala 12.500 Kčs!

Zůstávají nezaznamenány pravidelně se opakující oslavy, výročí, školení, taneční zábavy, zájezdy do divadel, na sportovní utkání. Život v naší obci nebyl tak chudý v této společenské činnosti.

Požárníci

Naši požárníci se dočkali výkonného požárního auta, TATRY 138. Protože JZD má v obci už výstavbu značné hodnoty, přispělo též větší finanční částkou na nákup tohoto vozidla. Naši požárníci získali techniku, která v případě požáru skýtá záruku účinného zásahu. Museli však zvýšit vrata u požární zbrojnice, aby se vozidlo dostalo dovnitř. V garáži byla opravena elektroinstalace.

Úraz

Neobvyklý úraz se přihodil Zdeňku Štefanovi z Květné č. p. 29. Při huštění pneumatiky těžkého traktoru K 700 prasklo obvodové lano, vymrštilo se a zlomilo traktoristovi ruku. Velké štěstí bylo, že to odnesla ruka a zabránila zásahu do hlavy skloněného pracovníka, což mohlo být pro něho tragické. Velké štěstí v neštěstí měl tento pracovník.

Vloupání

26. srpna byli občané, kteří přišli nakupovat, překvapeni zavřenou prodejnou. Po příchodu do práce zjistili prodavači, že prodejnu navštívil nevitáný návštěvník. Provedená inventura zjistila výsledek nemilé návštěvy. Bylo to 15.000 Kčs v hotovosti a tranzistorové rádio v reklamaci. Do konce roku nebyl pachatel vypátrán.

Nedostatek zboží

Již značnou dobu se projevuje v našich obchodech nedostatek různého zboží. Zvláště před vánočními svátky vzniká každoročně nákupní horečka, shánění určitého zboží a vytváří se fronty před obchody. Předmětem horečnatého shánění mimo jiných výrobků byly letos prací prostředky, hygienické prostředky a nejvíce se sháněl toaletní papír! Jak vysvětlit tento stále trvající jev? V případě, že není některé zboží na pultech, okamžitě stoupá poptávka, a pak se kupuje, i když to spotřebitel nepotřebuje. Je k takovému počínání donucen z toho důvodu, že až to bude potřebovat, v obchodě nenajde. Široká spotřebitelská veřejnost není spokojena s nedostatkem určitého zboží a jeho mnohdy špatnou kvalitou. U nových výrobků také jejich zvýšenou cenou.

Balóny

18. srpna, ve čtvrtek, za úplného bezvětrí, vzbudila pozornost obyvatel, zvláště mládeže, zajímavá a vzácná podívaná, dnešní generaci už známá jen z filmů a „Verneovek“. Ve vzduchu sotva znatelně a majestátně pluly předchůdci dnešní letecké techniky, balóny! Pro let nebyly asi příliš výborné podmínky, proto odvážní vzduchoplavci v Květné za Uchytilovými na poli přistáli. Byli hned obklopeni zvědavými diváky, mladými i staršími. Přelet neunikl ani příslušníku VB z Lanškrouna. Hlídka se dostavila ověřit jejich totožnost. Za týden na to startovali znovu ze zahrady s. Václava Kalouse č. p. 8. Balóny byly plněny teplým vzduchem. Vzduchoplavci byli manželé, oba byli výborní piloti autoklubu Brno. A tak bylo ve vesnici zase o čem povídat.

Ještě ekologie a životní prostředí

Chemické prostředky na ochranu rostlin jsou účinné, když se podaří je správně použít. Bylo možno se o tom přesvědčit na okraji polí za dráhou. Pýr i ostatní plevel byl zničen tak dokonale, že půda připomínala spálenou zem bez života. Postřik působí jen na plevel, na kulturní plodinu nemá negativní účinky.

Ještě jedno počínání se našim občanům nelíbilo a právem na to poukazovali. Ke konci roku pracovníci Agrostavu Lanškroun vybírali usazovací nádrže u kafilérie. A tak se občané ptali, proč se tekoucí řídké bahno muselo vozit přes celou vesnici. Byla tím znečištěna vozovka ve vsi a nedávno budovaná cesta k Trpíku těžkými náklady velmi utrpěla. Rovněž umístění materiálu v těsné blízkosti potůčku nebylo příliš rozumné.

Vydatný vodní příval, dokonce s bouřkou, se přihnal na Štědrý den. Hladina kalné vody vystoupila až k lávkám přes potok, že se po nich nedalo přejít. Voda odnášela z polí opět drahocennou ornici. Zachránit toto bohatství budoucím pokolením je cílem připravovaných protierozních opatření. Za minulých dob to bylo tak, jak to vyjádřil básník J. V. Sládek ve své básni „Sedlák“, která končí činem hospodáře, kterému voda odnesla půdu z pole: „setřel z čela chmúru a ještě večer vez tam země fůru.“

Pohostinství

V místním pohostinství nastoupil za odstěhované manžele Kozákovy Pavel Boháč z Dolní Čermné, který dojíždí a střídá se s Josefem Ptáčkem.

Škola

Také v Základní škole došlo ke změně pedagogických kádrů. Novou ředitelkou se stala zde působící Libuše Bednářová z Lanškrouna. Eva Rolerová je druhou učitelkou. Dojíždí denně z České Třebové.

28. říjen

Vznik první Československé republiky byl opět vyhlášen státním svátkem.

Zemětřesení v SSSR

7. 12., za pět minut tři čtvrtě na dvanáct tamního času, se otřásla země a v Arménii v SSSR silným zemětřesením, jehož následky byly tragické. Lidské oběti se počítaly v tisících. Materiální škody pak byly částkami mnohokrát vyššími. Nebývalá v minulosti byla spinální pomoc všemi prostředky, poskytnutá většinou států bez rozdílu politického uspořádání a národnosti.

Stav a pohyb obyvatel

Za rok 1988 se přihlásilo 32 a odhlásilo 27 obyvatel.

Narození

20. 1. Jana Volfová, č. p. 148
25. 4. Lukáš Zábelka, č. p. 118
16. 6. Hana Chroustová, č. p. 150
26. 6. Jaroslav Marek, č. p. 135
4. 7. Lucie Popelářová, č. p. 135
25. 8. Klára Šmídová, č. p. 25
9. 9. Jaroslav Tůma, Květná č. p. 33
14. 10. Michal Hrubčík, č. p. 122
27. 12. Michaela Kocourková, č. p. 155

Úmrtí

25. 3. Tomáš Soudek č. p. 59, ve věku nedožitých 57 let na ischemickou chorobu srdce.
13. 5. Miroslav Šléz č. p. 156, ve věku 67 let na zápal plic a průdušek.
14. 5. Josef Zachař č. p. 86, ve věku 82 let na frakturu colli.
22. 5. Jiří Klubrt č. p. 136, ve věku 44 let – na infekci ledvin.
19. 6. Růžena Vítková č. p. 89, v nedožitých 87 letech – na amputaci pravé dl. končetiny.
23. 9. Karel Rujbr č. p. 36, ve věku 77 let – na zápal plic.
4. 10. Bedřich Zvolánek č. p. 87, ve věku nedožitých 80 let – na kornatění mozkových cév.

Nejstarší občankou ke konci roku byla paní Marie Hubálková č. p. 3, narozená 7. 10. 1901.

Obec Luková s osadou Květnou měla k 31. prosinci 1988 – 700 obyvatel.

1989

Nikdo z obyvatel našich i sousedních ve střední Evropě netušil, že tento rok bude velkým mezníkem ve vývoji a uspořádání nového řádu státu a bude zaznamenán rokem ekologie a životního prostředí. Častokrát kladená otázka, přežijí-li rok 2000, se netýká už jen čeledi zvířectva a rostlinstva, ale i obyvatel planety země. Situace je natolik vážná, že další odklad by znamenal katastrofu, ne jen pro určitou část zeměkoule. Drtivá většina lidstva vládne zdravým rozumem, a proto tuto možnost nepřipustí a zajistí pro příští pokolení šťastnou budoucnost.

Akce MNV – vodovod

Třetí etapa výstavby vodovodu v projektu neřešila vodní řád pro tři rodinné domky za dráhou z důvodu, že vrt pod drážní těleso musí být povolen Středočeskou dráhou v Praze, kde lhůty k povolení jsou delší jak dva roky. Zaměstnanec ČSD byl dokonce čtyřikrát osobně v Praze na patřičných místech a pokaždé odjížděl rozhořčen přístupem nadřízených úřadů k tomuto projektu. Takový přístup k občanům není na úřadech v dnešní době výjimkou.

Tento rok se dodělávaly úpravy terénu kolem vodojemů v Trpíku. Byly označeny barevnými tyčkami důležité body na vodovodním řádu, jako např. uzávěry, odbočky a podobné. Na vodu byla napojena myslivecká chata, byt v základní škole a požární zbrojnice. Dále se zpracovával projekt na odbočku vodovodu z Trpíka do Květné, kde stávající rozvod z rezervoáru u kapličky pro stáří už dosluhuje. Jak dlouho sloužil, už se nedá zjistit.

Mateřská škola

V naší obci došlo tohoto roku ke konečnému a významnému rozhodnutí o výstavbě nové mateřské školy. Stávající budova pro své stáří musela být každým rokem značnými náklady opravována a udržována v provozu. Postavením nové bude tento dlouholetý problém vyřešen.

Co tomuto rozhodnutí předcházelo

Po osídlení obce, již v roce 1946 místní národní výbor na popud ONV rozhodl o adaptaci budovy pro mateřskou školu č. p. 131 ve středu obce. Bylo přikročeno k počátečním pracím, většinou formou dobrovolných brigád. Protože v poválečných letech, zvláště v nově osídlené obci, měli obyvatelé mnoho jiných starostí, práce na tomto díle nepokračovala nijak příznivě.

Bylo nutno stále přesvědčovat rodiče o užitečnosti tohoto zařízení. V roce 1950, ve snaze urychlit dokončení prací, vyhlásil národní výbor pracovní povinnost pro všechny muže starší 18 let, nebo složení 100 Kčs. Na pomoc zedníkovi Fr. Pišemu byl pozván i zedník z Trpíka. Po všech obtížích byla mateřská škola otevřena. Od 10. července bylo započteno s celodenním provozem v jedné třídě s 22 – 25 dětmi.

Od té doby byl provoz v mateřské škole často na pořadu jednání národního výboru. Byly doby, kdy mateřské škole hrozilo uzavření pro malou návštěvnost. Maminky se musely přesvědčovat, že by obnovení provozu bylo pak velmi těžké.

Léta běžela a občané se přesvědčili o nutnosti a prospěšnosti tohoto zařízení. Protože budova se vyznačovala již značným stářím, již od začátku provozu se stále upravovala. Podmínky pro provoz mateřské školy byly stále přísnější, bylo nutno zvláště v posledních letech, chtěl-li se udržet její provoz, každým rokem něco opravit. Náklady to byly nemalé. Jednalo se na příklad o novou krytinu, elektrickou instalaci, vnitřní opravy, obložení stěn, vybavení nábytkem, koberci a zavedení pitné vody z vodovodního řádu. Přes všechny tyto opravy se stav budovy a zařízení zhoršoval.

Proto již v říjnu 1986 na základě požadavku předsedy MNV byl proveden Ing. Bohuslavem Švehlákem z Lanškrouna posudek stavu budovy mateřské školy a zjištěno, že další adaptační práce směřující k odstranění všech závad je naprosto neracionální.

Z tohoto důvodu místní národní výbor poslal 7. března žádost na ONV odboru školství o posouzení havarijního stavu školy odborem výstavby.

20. března dostal MNV rozhodnutí Okresní hygienické stanice v Ústí nad Orlicí podepsané MUDr. Zuzanou Bryndovou a projednané s ředitelkou mateřské školy, s. Libuši Peichlovou, jimž se zakazuje provoz zdejšího zařízení od 30. června 1989.

Po tomto rozhodnutí bylo nutno roztočit jednání o tomto rozhodnutí.

30. března zaslal MNV Krajské hygienické stanici, oddělení dětí a mládeže v Hradci Králové dovolání proti tomuto rozhodnutí. V odvolání uvádějí důvody, proč není možné toto zařízení zabezpečit v náhradním provozu. Rada místního národního výboru navrhla ponechání mateřské školy v provozu na dobu dvou roků, kdy by byla výstavba nového objektu přijata do plánu staveb. Dále zde bylo uváděno, že ve škole je umístěno 38 dětí většinou rodičů

pracujících v zemědělství. Náhrada objektu nebo jiné řešení není. Rada MNV žádala tímto o prověření tohoto zákazu.

27. dubna se konalo jednání na MNV s Krajskou hygienickou stanicí v Hradci Králové, zastoupenou Dr. Pišou a Dr. Tmějovou. Okresní hygienickou stanicí zastupovala s. Mikulecká. Místní národní výbor s. předseda Pauk, místopředseda Ing. Urban, předseda komise pro výstavbu s. Koudelka a s. Peichlová, ředitelka mateřské školy.

Pracovníci Krajské hygienické stanice se ztotožnili s rozhodnutím okresního hygienika o uzavření školy a zároveň optimální řešení viděli ve výstavbě nového objektu mateřské školy, s předpokladem většího počtu dětí z nových bytůvek.

2. května Krajská hygienická stanice v Hradci Králové zaslala ONV v Ústí nad Orlicí zprávu o místním řešení provedeném 27. dubna v Lukové.

22. května bylo z odboru školství mládeže a tělovýchovy zaslány Krajské hygienické stanici v Hradci Králové výsledky jednání na odboru školství mládeže a tělesné výchovy v Ústí se s. Paukem, předsedou MNV v Lukové, kde bylo jednáno v tom smyslu, že adaptace stávající budovy není vzhledem k jejímu stavu možná.

Výstavba nové mateřské školy je nereálná vzhledem k finančním možnostem.

Při ústním jednání bylo předsedovi navrženo umístění MŠ v budově MNV, v budově základní školy, v prázdném bytě, o němž hovořil předseda.

Rada MNV ve spolupráci s ředitelkou mateřské školy měla rozhodnout o jedné této možnosti.

V případě, že nebude možné uskutečnit ani jednu z těchto možností, aby MNV projednal a zajistil vyvážení dětí do sousední obce Damníkova, kde prostory umožňují provoz dvou tříd.

Nelze zde nepřipomenout jeden „argument“ pracovníka ONV, který tvrdil, že MNV nepožádal včas o řešení situace v mateřské škole. Toto tvrzení však bylo vyvráceno písemnými doklady podávanými na příslušná místa oddělení ONV.

13. června 1989 – ONV Ústí nad Orlicí odbor školství a mládeže

Zápis z jednání u místopředsedy ONV RNDr. J. Mikysky za účelem řešení situace MŠ v Lukové. Důvodem bylo rozhodnutí Okresního hygienika potvrzení Krajským hygienikem o uzavření objektu ke 30. 6. 1989.

Při jednání bylo konstatováno, že není možné řešit MŠ rekonstrukcí stávajícího objektu ani jiného v obci. Optimálním řešením je výstavba nové mateřské školy.

Z těchto jednání byly vyvozeny tyto závěry:

Předseda Místního národního výboru s. Pauk zahájí okamžitě jednání o sdružení prostředků na výstavbu MŠ jako akci Z s JZD Žichlínek a podniky Tesla a Paco Lanškroun. Zadá vypracování projektového úkolu s tím, aby výstavba mohla být zahájena počátkem deváté pětiletky.

Na základě posouzení projektanty a odborem výstavby ONV pro dané účely nebyla vhodná adaptace budovy ZŠ.

Soudruh místopředseda Mikyska projedná výši podílu ONV na prostředcích financování stavby.

Stavba MŠ bude realizována v průběhu dvou let s předpokládaným uložením v roce 1993.

MNV Luková zajistí opravu elektrické instalace na základě nedostatků zjištěných revizí.

Podepsáni čtyři účastníci jednání.

26. 6. 1989

Místnímu národnímu výboru došlo rozhodnutí krajského hygienika, ve kterém se mění zákaz okresního hygienika o uzavření mateřské školy.

29. 6. 1989

Místní národní výbor zaslal krajskému a okresnímu hygienikovi a odboru školství v Ústí nad Orlicí zprávu o splnění podmínek pro další provoz mateřské školy v Lukové, v níž se sděluje, že proběhlo jednání na ONV, kde bylo rozhodnuto o výstavbě nové mateřské školy, předběžném financování a počátku výstavby v roce 1991. Ve zprávě se uvádí, že byl

proveden výběr staveniště a zajištěna projekce. Dále, že generální oprava elektroinstalace byla provedena v červenci a srpnu. Bylo posíláno čerpadlo a zajištěno vytápění kvalitnějšími palivy.

Tímto konečným usnesením a rozhodnutím starost o školku pro místní národní výbor nekončí. Doba výstavby nebude o nic jednodušší. Za pomoci občanů přibude v obci stavba, po které se již také dlouho volá.

Na samém sklonku roku 1988, 29. 12., onemocněla tajemnice MNV Jana Marková. Její neschopnost trvala až do 16. března 1989. Veškerou agendu po tu dobu vyřizoval s. předseda Fr. Pauk.

Umístění v soutěži

Místní národní výbor získal 2. místo v soutěži v kategorii obcí s uvolněným funkcionářem okresu Ústí nad Orlicí. Mimo diplomu získal Místní národní výbor finanční obnos 16.000 Kčs ze státních prostředků, které byly převedeny do fondu rezerv a rozvoje. Z těchto peněz bylo 12.800 Kčs použito na opravu elektrické instalace v mateřské škole. Získané místo svědčí o dobré práci našeho národního výboru a všech, kteří k tomuto výsledku přispěli svoji prací.

Náměstí

Po příchodu jara se pokračovalo na úpravě lukovského náměstí.

17. března pokládali pracovníci silniční správy nový povrch silnice od Píšových č. p. 141 k Jandovému č. p. 93. Tuto část financovala Správa silnic. 20. března se již počalo s úpravou chodníků. V posledních dnech března se rovnal prostor po usedlosti č. p. 94.

Silniční správa ve svém plánu upravila prostor pod železničním mostem silnice k Lanškrounu. Protože se povrch silnice, mimo úsek pod mostem, novými potahy stále zvyšoval, stávalo se, že při dešti voda z polí vytvářela pod mostem louži špinavé vody dosahující značné výše. Z tohoto důvodu tam byla vybudována jímka s mříží a odpadní kanál vyveden mimo. Koncem května byly práce pod mostem ukončeny. Nový povrch dostala pak i silnice k Lanškrounu. Kolem silnice byly vysázeny znovu stromky náhradou za ty slaboučké, vytrhané neznámými vandaly.

Na náměstí se pokračovalo v úpravě chodníků. Koncem května byl upraven prostor před pohostinstvím.

Základní technické vybavení

Bylo provedeno částečné odvodnění pozemku pro výstavbu na kopci u Junkových. Byla vyhrnuta nová komunikace, odbagrována krajnice. Byl nakoupen materiál, a to potrubí kanalizace dešťové a splaškové vody na délku 650 m. Dále byl nakoupen materiál na stavbu nové trafostanice včetně kabelů a chodníkového osvětlení.

V základní škole byla v bytě vyměněna poslední tři okna, a tím je po dlouhé době opět způsobilý obývání. Byl opraven byt na č. p. 25 v Květné a u Kulturního domu č. p. 99. Byla provedena generální oprava elektrické instalace v požární zbrojnici a přilehlém bytu.

Dokončením náměstí přibylo naší obci dílo, které bude její vizitkou. Bylo vytvořeno úsilím Místního národního výboru nemalými finančními prostředky za spolupráce občanů a pracovníků silniční správy. Na úpravu ještě čeká ostrůvek uprostřed náměstí a prostor před prodejnou Jednoty a po demolici čísla 94. Bude jistě snahou všech občanů udržet si tento střed, ale i ostatní části obce v tom nejlepším stavu.

V únoru se dožil předseda Místního národního výboru František Pauk důchodového věku. Protože náměstí bylo hotovo jen z poloviny, rozhodl se ve funkci předsedy setrvat ještě rok, aby tuto akci mohl dokončit.

Je třeba se ohlédnout až k červenci roku 1981, kdy byl zvolen do čela obce, co se za dobu jeho funkce v obci vybudovalo. Mnoho občanů změny v obci ani nevnímá a nemá představu o výši vynakládaných prostředků. Proto na přání funkcionáře sestavil stručný přehled akcí a jejich finančního krytí. Není toho málo a bylo to často spojeno s materiálními potížemi a byrokratickým přístupem nadřízených institucí, někdy i nepochopením jednotlivých občanů pomoc na společném díle.

Hodnoty vytvořené v obci od července 1981 do prosince 1989. Finanční prostředky získané z jednotlivých oborů ONV – sdružené finanční prostředky – kultura – JZD – silnice apod.

Rok 1981

Byl rokem slabším, i když měla být započata výstavba vodovodu. Nedošlo k zahájení v důsledku nepřipravenosti projektu a povolovacích náležitostí. Přes to se uskutečnilo několik akcí např.:

Elektromateriál, rozvaděč KD	30.000 Kčs
Malba a část obložení v ZŠ	60.000 Kčs
Vybavenost k sídlišti 6bytovek	105.000 Kčs
Mateřská škola – obložení	20.000 Kčs
Stavba klubovny Svazarmu	40.000 Kčs
Finanční krytí celkem	225.000 Kčs

Rok 1982

Kulturní dům – elektroinstalace	35.000 Kčs
Práce na bytě ve škole a třídách	75.000 Kčs
MŠ pokrytí střechy – práce klempíř	52.000 Kčs
Klubovna v Květné – různé úpravy	6.000 Kčs
Svazarm – dokončení stavby	180.000 Kčs
Tělocvična – st. sál – el. in. - obložení	75.000 Kčs
Jesle – etážové topení	5.000 Kčs
6bytovky – voda – el. příp. kotle	50.000 Kčs
Štěrk – dlažba – obrubníky-cesta část	66.000 Kčs
Akce vodovod – instalace	1.105.000 Kčs
Nákup Avie	105.000 Kčs
Warynski K 161	80.000 Kčs
Potřebný materiál pro stavbu	30.000 Kčs
Úhrada za nábor půdy	60.000 Kčs
Investice dohromady	1.872.000 Kčs

Rok 1983

Akce Z – výstavba vodovodu	740.000 Kčs
Komunikace k vodojemům	560.000 Kčs
Přístavba jídelny u KD	45.000 Kčs

ZŠ – byt – obložení tříd	70.000 Kčs
Opravy na čekárnách	8.000 Kčs
MŠ – etážové topení	14.500 Kčs
ZTV – 6byt – asfalt od mostu –kanal.	100.000 Kčs
Celkový finanční náklad	1.470.000 Kčs

Rok 1984

Akce Z – výst. vodovodu vodojem	1.050.000 Kčs
KD – oblož. verzalitem – zednické práce	560.000 Kčs
ZŠ – byt a různé opravy	25.000 Kčs
Hřiště – betonové roury na odvodnění	6.000 Kčs
Čištění potoka od splavu ke Klimešovým	280.000 Kčs
Finanční náklad celkem	1.470.000 Kčs

Rok 1985

Akce Z – výst. vodovodu I a II etapa	550.000 Kčs
ZŠ – správa komína – cihly	6.000 Kčs
KD – pokrytí plechem část – el. instalace	108.000 Kčs
ZŠ – výměna etáž. kotle	56.000 Kčs
Jesle – výměna kotle	10.000 Kčs
Celkem vyčerpano	742.000 Kčs

Rok 1986

KD – plech střechy nad jídelnou	5.000 Kčs
Opona	10.000 Kčs
Obložení stropu a stěn v přísálí	40.000 Kčs
Další el. instalace	5.000 Kčs
Domovní odpad – skládka - panely.	25.000 Kčs
Akce Z – výst. vodovodu	910.000 Kčs
Finanční čerpání	995.000 Kčs

Rok 1987

Obřadní místnost v budově MNV	58.000 Kčs
-------------------------------	------------

Akce Z – výstavba vodovodu	227.000 Kčs
Kontejnery domovního odpadu	66.000 Kčs
Projekt pro novou zástavbu	18.000 Kčs
Jídelna – sdruž. prostředky JZD.	600.000 Kčs
Demolice čp. 94 .	80.000 Kčs
Finanční čerpání	54.000 Kčs
KD – plech střechy nad jídelnou	263.000 Kčs
Most u Motyčkových	263.000 Kčs
Proinvestováno	1.360.000 Kčs

Rok 1988

Akce Z – vodovod	318.000 Kčs
Jídelna – sdruž. fin. prostředky	1.186.000 Kčs
ČSPO – nákup T 138 – požár. auto	29.000 Kčs
Demolice čp. 36 .	103.000 Kčs
Komunikace na náměstí – kanalizační, kabely a přemístění stožár osvětlení	831.000 Kčs
Vynaložené prostředky	2.467.000 Kčs

Rok 1989

Akce Z – výstavba vodovodu	180.000 Kčs
Jídelna – sdruž. fin. prostř. – akce MNV	777.000 Kčs
Zákl. tech. vyb. pro novou zást.	325.000 Kčs
MŠ – úpr. Pro další provoz do r. 1993	12.000 Kčs
ZŠ – dokončení bytu- úpravy	5.000 Kčs
Opravy bytu v majetku MNV	24.000 Kčs
ČSPO – generál. el. in. a byt	49.000 Kčs
Nám – koberec, chodníky aj.	832.000 Kčs
Vynaložené finanční prostředky celkem	2.210.000 Kčs

U akce „vodovod I. etapy stavby“ jako akce Z bylo podmínkou provést tuto stavbu proti finančnímu rozpočtu o 30 % levněji a v další II. a III. etapě výstavby vodovodu snížit finanční rozpočtové náklady o 40 %.

Úspora I. etapy 30 % a II. a III. etapy 40 % představuje částku 3.601.000 Kčs.

Za období od roku 1981 do roku 1989 bylo vyčerpáno na investice 12.841.000 Kčs.

Skutečné hodnoty díla přesahují částku přes 16.442.000 Kčs.

Společenský život

Plesová sezona odezněla jako každým rokem plesem požárníků, kteří pak pořádali ještě májovou a poutňovou zábavu bez prodeje alkoholu a s velmi malou návštěvou.

Mládež pořádala též tři zábavy, včetně přehlídky rockových hudeb, pořádané 25. listopadu od čtrnácti hodin do půl třetí hodiny ranní. Při přehlídce nebyly rovněž podávány alkoholické nápoje a průběh nebyl narušen nějakou výtržností a probíhal bez závad.

28. ledna připravilo JZD pro naši mládež zábavné odpoledne v Kulturním domě.

18. února to byly ženy, které připravily pro děti maškarní merendu.

15. dubna připravilo JZD pro děti zájezd do divadla v Olomouci na představení Popelka a princ.

21. dubna se konalo pravidelné setkání důchodců s obvyklým programem v Kulturním domě.

Mezinárodní den dětí byl 28. května pro nepřízeň do Kulturního domu.

Oddíly kopané jak starších, tak i mladých členů se činily jak doma, tak i na jiných hřištích. Jen to jejich úsilí nebylo korunováno vždy takovým výsledkem, jaký si přáli. Lukovou dobře reprezentoval v lehké atletice v běžeckých disciplínách Bořivoj Richtř č. p. 75. O sportovním dění v JZD informuje každý měsíc Družstevní zpravodaj, který je přílohou kroniky.

Svoji přízeň si udržel i tento rok turistický pochod „Lukovský mandel“. Vyznačené trasy šlapalo 130 účastníků.

Ke kultuře patřilo i letos cestování a poznávání naší vlasti. Cílem zájezdu SČSP byl tentokrát Žírec.

JZD připravilo trasu Kroměříž, Gottwaldov, Velehrad.

Pak to byly zájezdy se zemědělskou tematikou jako Zemědělské dny v Českých Heřmanicích, nebo výstava Země živitelka v Českých Budějovicích.

Ke konci roku, kdy v důsledku změny v politickém ovzduší se uvolnily hranice mezi státy, zajeli se naši družstevníci podívat na jeden den do Vídně.

13. července uspořádalo JZD pro důchodce den otevřených dveří.

Plné dva autobusy družstevníků dříve narozených vyjely od kanceláří v Žichlíčku a jejich cesta pokračovala kolem všech středisek rostlinné i živočišné výroby. Vystoupili z autobusů jenom na živočišném středisku v Lukové, kde předseda s. Řehák podal podrobný výklad o výstavbě střediska v celém družstvu. Poslední vystoupení bylo v Žichlíčku. Při prohlídce skleníků, nestačil vedoucí zahradnictví, s. Valenta, odpovídat na otázky družstevníků. Velmi podrobný a zajímavý výklad během jízdy podávali vedoucí v obou autobusech, předseda s. Řehák a místopředseda s. Vacek. Zajímavé a poučné setkání bylo zakončeno obědem v tamní jídelně. Po krátkém referátu předsedy s. Řeháka a ekonoma Čady tento den otevřených dveří pro důchodce skončil. Byl to výborný nápad takové setkání uspořádat. Většina členů již není zapojena do pracovního procesu a jen těžko si mohla udělat představu o velikosti družstva, strojovém vybavení a práci v mechanizovaném provozu. Museli přiznat velký rozdíl a ulehčení proti době, kdy se tento způsob hospodaření vytvářel. Pociťovali i ublížení v podobě nízkých důchodů. Byl to příjemně prožitý den pro každého účastníka.

8. března

Nelze nevzpomenout vystoupení souboru „Buřinky“ z Ostravy v Kulturním domě ROH v Lanškrouně, které připravilo k Mezinárodnímu dnu žen Jednotné zemědělské družstvo. Známý soubor předvedl hodnotný humorný program. Přesto, že je známý z pořadů rozhlasu a televize, nedokázal přilákat tolik diváků, aby zaplnili volná místa v sále.

Jinak byl po celý rok v kulturním a společenském životě v obci jakýsi útlum. Bylo to znát i na veřejných plenárních zasedáních MNV. Žádnými prostředky nebylo možné docílit větší účasti občanů i jednotlivých poslanců. I zprávy v místním rozhlase byly řídké. Ohlašovány byly jen ordinační hodiny lékaře nebo poradny pro matky a děti, oznámení Jednoty nebo JZD apod. I ve vývěsných skříňkách bylo chudo. Nebylo už hesel vydávaných k významným dnům, ke žním apod., které pak, vylepovány v každé skříňce vedle sebe, ve výkladních skříních obchodů, v oknech domů i na jiných veřejných místech, působily ne právě takovým

dojem, pro jaký byly určeny, naopak opačným. U nových skříněk u kanceláří JZD došlo k deformaci zadní stěny vlivem povětrnosti. Zadní stěna je z dřevěné překližky a ta, jak je známo i laikům, je na tyto vlivy citlivá.

Pohostinství

14. července se rozpředla na plenárním zasedání MNV živá diskuze o prodejní době v místním pohostinství. Dva pracovníci, Pavel Boháč a Josef Ptáček, kteří dojížděli, nehodlali z různých důvodů v neděli otvírat. To samozřejmě vzbudilo velkou nevoli u občanů. No netrvalo to dlouho a změnil se i vedoucí, Petr Spáčil z Lanškrouna. Zlepšilo se i prostředí v lokále, kde byl umístěn televizní přijímač.

Základní škola

Od nového školního roku, který začal 4. září, nastoupili ve škole noví pedagogičtí pracovníci, učitelka Věra Dvořáková z České Třebové a Monika Lerchová z Lanškrouna.

Požár

Pátého května kolem půl čtvrté hodiny odpolední zazněl opět burcující hlas požární sirény. Mnoho občanů to považovalo, i když to bylo v odpoledních hodinách, za vzpomínku na povstání v roce 1945. Když se ozvaly v zápětí sirény požárních vozidel, bylo jasné, že jde o požár. Hořelo ve dvoře u Tomáše Šaršona č. p. 165. Požáru padl za oběť chlév, ve kterém byla v minulosti družstevní porodna prasnic, nyní prázdný, jen se záhumenkovou kravkou a drobným zvířectvem, které bylo včas zachráněno. Dále pak kůlna a stodola. Díky požární zdi se požár nerozšířil nad obytnou část. Naši požárníci nemohli přispět k zásahu novým požárním vozem. Dostával v tu dobu nový nátěr v lakovně.

Autonehoda

15. října v ranních hodinách měl vážnou automobilovou nehodu za přejezdem na silnici k Žichlínce Květoslav Hejl č. p. 17, s vážnými následky pro jeho zdraví. Došlo za husté mlhy ke střetu auta s traktorem a vlečným vozem. Jmenovaný občan byl zaměstnán jako řidič u Veterinárního asanačního ústavu v Žichlínce.

AIDS

Lidstvo je ohroženo chorobou AIDS. Takové a podobné varování se ozývá ze všech sdělovacích prostředků na zeměkouli. Že to není jen planá výzva, přesvědčili holiči, aby si lidé dali upravit svoje vlasy. Holiči stříhají, úpravu holením však neprovádí. Dbají na pečlivou desinfekci předmětů, tj. hřebenů a nůžek. Aby toto opatření nemělo za následek snížení příjmů, ceny úkonů se nezměnily.

Demolice neobydlené usedlosti

Vesnice se vylidňují. Vidíme to i u nás. Udržování budov, zvláště hospodářských, které již dávno přestaly sloužit svému účelu, je pro majitele už nemožné. Adaptace částí na obývací prostory je pracné a nákladné. Výhodnější se jeví stavba nového domu, odpovídající dnešnímu bydlení. A tak je dnes běžnou skutečností, že po smrti majitele usedlosti zůstává už neobydlena. I v naší obci jsou už takové a bohužel ne ojedinělé. K poslednímu dni tohoto roku to byla v Květné usedlost č. p. 14 po Škopkových, č. p. 17 po Pudilových a č. p. 19 po Novotných. V Lukové pak to byla usedlost č. p. 1 po Vaníčkových, rozdělená na tři díly. Hlavní část budovy už hodně zchátrala a rozpadá se a bude problémem pro majitele, který ji koupil a navíc v obci nebydlí, ji rozbourat. Dále je to č. p. 21 po Korbičkových, číslo 33 koupené Janem Němečkem mladším. Dále je to číslo 56 po Pišťáčkových, č. p. 171 ve dvoře po Hejlových, č. p. 13 po Chroustových a demolice bývalého družstevního vepřína na č. p. 44. Nebude snadné pro majitele usedlostí určených k demolici tyto ve své režii a vlastními prostředky uhradit. Dosud poskytované finance na demolice odborem výstavby ONV už nebudou pravděpodobně poskytovány. V době, kdy se hranice států otevřely turistickému ruchu a naše obec také díky maserským schopnostem M. Krska se stala známou daleko široko, bylo by třeba, aby tyto objekty byly odstraněny. Aby ti, kteří naši obec navštíví, odjížděli s nejlepším dojmem.

Počasí

Rok začal neobvykle teplým počasím. Až koncem ledna poklesly teploty na pár dnů pod bod mrazu. A tak děti vyhledávaly každou zmrzlou loužičku na klouzání. 17. března se už ozvala první bouřka. Sněžilo 17. a 30. dubna. Jaro bylo chladné. Pátého června po vydatném dešti stoupla hladina potoka do značné výše. Voda však rychle opadla. Počasí bylo příznivé pro růst píce. Především poválel vítr značnou část dosud stojícího obilí.

Teplé počasí bylo příčinou nebývalého výskytu mšic. Zvláštní bylo, že byly i na obilí. Příroda se bránila. Na obranu proti těmto příživníkům vytvořila podmínky pro rozmnožení jejich nepřátel, sluníček sedmitečných. Byla to velká invaze těchto drobných pracovníků. Od půli srpna stoupla teplota ve dne ke třicítce. Žně a následné práce nebyly rušeny nepřízní počasí. Nenormální byly poslední dny roku. Štědrý den a zasněžené Vánoce, znázorněné našimi umělci M. Alšem a J. Ladou, prožívali občané jenom ve vzpomínkách.

Již 14 let, od května 1976, sleduje Fr. Mikula počasí na meteorologické stanici v Žichlínku. Většina údajů se sleduje třikrát denně v 7, 14 a 21 hodin. Sleduje se teplota vzduchu, půdy, vlhkost, sluneční svit, srážky, vítr, oblačnost, výška sněhové pokrývky apod.

Za rok 1989 spadlo 609 mm srážek. Nejvíce to bylo 20. května 1989, a to přes 47 mm během minulých dvou hodin. Vznikly záplavy v Tatenicích a Krasíkově. Dále se od roku 1987 sleduje kvalita ovzduší.

JZD – středisko 020

Výsledky hospodaření celého družstva se jeví tento rok jako jedny z nejlepších i přes vysoké finanční odvody.

V živočišné výrobě lukovského střediska došlo ke značnému zvýšení dojivosti. Denně se získalo od jedné dojnice 12,98 l mléka. Je to oproti loňsku o 0,57 l více. Rozdíl v roční dojivosti dělá zvýšení 208 litrů. Ročně dosáhla dojivost od jedné ustájené dojnice 4.738 l.

Spokojenost byla i u žíru vepřů. V celém družstvu bylo dosaženo 676 denního přírůstku na kus. Zvýšení činí 34 g. V lukovské výkrmně dosáhli ošetřovatelé 683 g.

V odchovu selat na středisku odchovali na prasnici 20,59 selat. Také zde došlo ke zvýšení o jedno sele. V rámci celého družstva nestačí produkce selat pokrýt potřebu a musí se řešit nákupem.

Ve výkrmně býků bylo dosaženo 0,788 kg přírůstku.

U telat byl přírůstek oproti loňsku vyšší o 0,050 kg, celkem 0,851 kg.

Příznivé výsledky živočišné výroby ovlivnila rostlinná výroba. Díky příznivým povětrnostním podmínkám bylo dost kvalitního zeleného krmení po celý rok. Za zmínku stojí, že už 19. května se vozilo první mladé suché seno. Do poloviny července byla sklizena velká část

druhých sečí. 7. července se zakously kombajny do porostů ozimého ječmene. Vymlácené obilí už nebylo nutno skladovat pod širým nebem na platu za kostelem. K uskladnění byla použita jak plechová kůlna, tak i plocha v betonovém skladováku na živočišném středisku. Obilí nebylo nutno přesoušet. Na plnou kapacitu přijímalo po opravách silo v Damníkově. Sklizeň nedopadla tak, s jakou se počítalo v plánu. V rámci družstva chybělo 6 % zrna. Výnos byl ovlivněn v minulosti vzácným napadením mšicemi. Velmi tím utrpěla pšenice odrůdy „Zdar“.

Na středisku se mělo sklidit 50,7 q obilí z hektaru. Skutečnost byla 47,8 q. V procentech znamenala 94,2 %.

Od 1. 1. 1989 byly zvýšeny naturální dávky obilí u pracujících z 8 q na 10 q na jednoho člena. U důchodců, kde byl dosud nárok jen na 4 q, byl zvýšen na 5 q pro člena. U manželů však nárok druhého činil dosud jen 2 q! V důsledku nesplněné sklizně obilí byly naturální dávky kráceny rovněž o 6 %.

Velmi pěkný výnos dala cukrovka. Plán určoval sklidit 400 q z hektaru. Skutečnost byla 462,7 q. Procento plnění 115,7 %. Cukernatost byla též uspokojivá, činila 15,23 %. Za 1 q bylo zapláceno 48,2 Kčs. Po konečném vyúčtování s příplatky prodalo družstvo 1 q cukrovky za 56,7 Kčs.

51 hektarů cukrovky bylo pěstováno bez ruční okopávky, 49 hektaru jen s jednou okopávkou, a to z důvodu husté setby a značného výskytu dvojáků.

Velmi efektivní plodinou pro družstevní pokladnu byl mák. Nevyžaduje lidskou práci ani zvláštní mechanizaci. Protože jej družstvo na svém zařízení vyčistilo, byl prodán za nejvyšší cenu pro zásobování obyvatel. Na středisku bylo oseto kolem 80 ha. Namlátilo se 998,10 q, což se rovná výnosu 12,48 q z jednoho hektaru. Byl prodán za 2.600 Kčs za 1q. Zisk z hektaru činil 11.114, 50 Kčs.

Ne všechno se podařilo

Starosti nastaly při sklizni brambor. Konečný výnos byl velmi malý. Činil pouhých 45 % plánovaného výnosu. Místo 250 q se sklidilo pouhých 103 q. Nebyla vykryta potřeba pro záhumenkáře. Bylo nutno toto množství nakoupit. Celkem bylo koupeno 260 q brambor z horských obcí Mistrovice a Heřmanice.

Počasí nebylo příznivé pro vzrůst kukuřice na siláž. Nejmenší výnos byl na obnovovaných lukách. Výroba siláže byla splněna jen na 58 %. Poprvé byla siláž ukládána do nových zastřešených silážních hal.

V rostlinné výrobě byl ověřován nový způsob siláže a senáže metodou GPS, to je např. sklizeň ječmene ve voskové zralosti na honech u Damníkova. Dále byl jako pokus vyset hrách s pšenicí na siláž. Další novinkou v osevním postupu bylo, že po sklizni ozimého ječmene se pole zoralo a na čistou připravenou ornici se zasel jetel. Protože povětrnostní podmínky tento rok byly příznivé, tak se porost plodin ještě sekal.

Dalším pokusem, jehož výsledky budou známe až v příštím roce, bylo podrytí pole po sklizni cukrovky a osetí pšenicí na honu za dráhou. Bude se sledovat rozdíl výnosu z pole, připraveném tímto způsobem a tradičním, tj. nepodrytém.

Investice

V investiční výstavbě se pokračovalo v jídelně na vnitřních omítkách, dlažbách, obkladech dřevem, topení a elektrické instalaci. Na tomto úseku se za rok prostavělo 900.000 Kčs.

Na výstavbě dvou kravínů s kapacitou 2 x 240 dojnic se prostavělo 5.400.000 Kčs.

Rozpočet na zastřešený halový žlab činil 6.058.000 Kč, prostavěno bylo 4.883.000 Kčs.

Subvence od státu dosáhly 2.676.000 Kčs. V rámci celého družstva by bylo nutno vyčlenit na potřebné investice 29.340.000 Kčs. K dispozici mělo družstvo jen 17.222.000 Kčs. Chybějící částka byla doplněna úvěrem od Státní banky. V Damníkově byl rekonstruován a zprůjezdněn kravín 8.

Na onkologické oddělení nemocnice v Ústí nad Orlicí přispělo družstvo částkou 171.000 Kčs.

Mzdy pracovníků střediska 020 - Průměrná hod. mzda činila u:

Traktoristů	14,89 Kčs.
Ošetřov. dojnic	(17,16) 12,89 Kčs.
Prac. v rost. výr.	12,89 Kčs.
Oš. skotu na žír	14,77 Kčs.
Oš. prasnic	16,71 Kčs.
Oš. prasat na žír	17,34 Kčs.

Opravář živ. výr.	15,27 Kčs.
Řidič živ. výr.	14,30 Kčs.
Řidič rost. výr.	15,59 Kčs.
Střed. měsíční prům. =	3.010 Kčs.

Jednota

V místní prodejně Jednoty prodají denně průměrně 170 l mléka. Týdně pak 50 jiných mléčných výrobků. Denně se prodá 600 – 700 rohlíků a 50 chlebů. Též jiné pečivo jako vánočky, koláče v menším množství. V případě poruchy pekárny v Lanškrouně se pečivo a chléb vozí ze značných vzdáleností.

Masér

Miroslav Krsek, opravář zemědělských strojů č. p. 15, po skončení závodní činnosti v oddíle pražské Sparty, které zanechal ze zdravotních důvodů, pracoval jako technik rostlinné výroby JZD. V nynější době pracuje společně s rodiči jako ošetřovatel prasnic v porodně v usedlosti svých rodičů. Při zaměstnání složil s úspěchem masérský kurs pro vrcholový sport Praha. Ve svých volných chvílích se pokusil o řezbářské práce a malbu, a to velmi úspěšně. Objev mentální energie pociťoval už v mládí. Díky svým přátelům dostal možnost se zúčastnit sympozia lékařských odborníků v Bratislavě, kde mezi odborníky v tomto zdravotnickém odvětví si osvěžil svoje schopnosti. A um, který pak začal uplatňovat na plotýnkách a páteři okruhu známých a zdejších postižených. Přibývalo těch, kteří se po jeho masážích a následné léčbě bylinnými čaji cítili opět zdraví. Úspěch spočívá ve vlastní diagnostice a určení způsobu vlastní léčby. Protože v dnešní době je značný počet nemocí páteře i jiných nemocí a zdravotnictví se potýká s mnoha nedostatky, rozsah jeho klientely díky úspěšným zákrokům je značně široký. Proto v jeho ordinačních dnech v pondělí a pátek je zaplněno malé parkoviště automobily, s poznávacími značkami míst velmi vzdálených. Auta tam parkují i mimo tyto dny. Občan Lukové nejdříve jako sportovec a nyní jako masér se postará o to, že o naši vesnici se ví hodně daleko.

V roce 1989 se narodili:

22. 1.	Petr Blažek	č. p. 46
15. 2.	Petra Dušková	č. p. 164
28. 2.	Barbora Vítková	č. p. 121
18. 3.	Martina Zvolánková	č. p. 111
26. 5.	Jakub Hurt	Květná č. p. 28
22. 7.	Michal Strohner	č. p. 162
30. 7.	Jan Vinter	č. p. 67
26. 9.	Tereza Čížová	č. p. 139
22. 10.	Jaroslav Volf	č. p. 148
27. 10.	Michal Prokop	č. p. 86
5. 12.	Petra Uchytlová	Květná č. p. 35
18. 12.	Kateřina Röslerová	č. p. 182

Rozloučili jsme se

5. 1. Jaroslav Zachař č. p. 133 ve stáří 55, zemřel na arteriosklerózu.
28. 2. Miroslav Novotný č. p. 129 ve věku 54 let, infarkt myokardu. Dobrý člověk, činný v různých organizacích.
8. 3. Marie Michalincová č. p. 105 ve věku 77 let – zánět plic.
18. 3. Marina Zvolánková č. p. 111, novorozeně – předčasný odchod plodové vody.
8. 9. Františka Pudilová, Květná č. p. 17, ve věku 79 let – diabetická gangréna.
20. 12. Marie Hubálková č. p. 3 ve věku 88 let – kornatění tepen – nejstarší občanka.

Občané, kteří odešli z obce a zemřeli mimo:

8. 9. Zdena Škopová, z Květné č. p. 14, zemřela v Žamberku ve věku 69 roků.
- 10.11. František Doleček ve věku 75 let zemřel v Mistrovicích. Žil v Lukové na usedlosti č. p. 7. Byl dlouholetým funkcionářem a odborníkem na živočišnou výrobu v JZD.

Nejstarší občankou se stala ke konci roku Anna Adamcová č. p. 161, narozená 14. 11. 1903.

Za rok 1989 se přihlásilo 17 a odešlo 24 obyvatel.

Obec Luková s osadou Květná měla k 31. prosinci 1989 celkem 699 obyvatel.

Prolog na konec roku

V politickém, společenském, ekonomickém dění našeho státu byl nastoupen kurs přestavby. Nepokračoval tak rychle, jak to vyžadovala doba. Nedostatky, dlouhá léta neřešené a záměrně zamlčované, narůstaly a přibývalo nespokojenosti obyvatelstva. V sousedních socialistických státech se hroutil politický systém jednotné vládnoucí strany. V Sovětském svazu vyjadřovali pracující svoji nespokojenost stávkami. Nikdo však netušil, že nahromaděné nedostatky se budou za nedlouho řešit dějinným způsobem i u nás.

Psal se sedmnáctý listopad 1989

Mezinárodní den studentstva. V Praze uspořádali studenti k tomuto dni pokojnou manifestaci s následným pochodem Prahou na Václavské náměstí. Na Národní třídě byli zastaveni a s malou možností úniku brutálním způsobem bezpečnostních složek napadeni a bití. Tento zákrok zvedl vzápětí překvapivou a nečekanou vlnu odporu studentů vysokých škol, kulturních pracovníků a celé veřejnosti. K okamžité vyhlášené stávce studentů se připojili umělci všech profesí, dělníci a ostatní vrstvy obyvatel. Otřesným zážitkem pro divadelní umělce naší nejvyšší scény bylo, že toto nelidské drama se odehrálo před jejich očima. Hlavními organizátory všech protestních akcí byli studenti. Zvládli to bezpečně bez pomoci složek, kterým tato práce jinak příslušela.

Ozvala se výzva: „Praho, zvedni se!“

Denně se tam konala deset i stotisícová shromáždění, na kterých promluvili představitelé hnutí režimem zakázaných i lidí diskriminovaných a pro svůj názor pronásledovaných. Noviny začaly psát o událostech otevřeně, četly se od A až do Z a byl o ně velký zájem. Všechna velká shromáždění byla vysílána přímými přenosy, rozhlasem a televizí. Normální programy ustoupily politickému kvasu. Díky televizi mohli diváci sledovat i bouřlivá jednání Národního shromáždění. Pro všechny, kteří mohli sledovat televizi a rozhlas, byl to vysilující maratón. Hnutí, vzniklé v této bouřlivé době a společně se studenty usměřňovalo veškeré dění, bylo Občanské fórum. S velkými písmeny OF bylo nalepováno velké množství tištěných informací o praktikách a činnosti vládnoucích komunistických politiků. I u nás se na autobusových čekárnách objevila různá hesla, jako „Havel na hrad“ nebo „Konec vlády jedné strany“ a mnoho jiných. Některé satiricky přiléhavé vyjadřující skutečnost, ale i méně výstižné. Byly však z počátku jako podobizny V. Havla vzápětí strhávány.

26. listopadu proběhla v celém státě dvouhodinová generální stávka. Byla požadována demise vlády. Na podporu tohoto požadavku zazněla i v Lukové ve dvanáct hodin siréna. Jinak se na pracovištích dvě hodiny nepracovalo a živě diskutovalo. Promeškaná doba byla po té napracována.

Stalo se, že dva traktoristé v revolučním nadšení si vyzvedli v mateřské škole státní vlajku a vezli ji na fekálním přívěsu. Kronikář se domnívá, že toto učinili z naprosté nevědomosti svého počínání a ne z úmyslu pošpinit symbol státu.

Každý den docházelo v Praze ke změnám ve vládnoucích a mocenských orgánech. Byl zrušen článek Ústavy ČSSR o vedoucí úloze strany. Komunistická strana se musela vzdát svého vedoucího postavení. Z poslaneckých míst odcházeli ti, kteří se provinili svému poslání.

5. prosince podala vláda demisi. 10. prosince odstoupil prezident Gustav Husák. Začalo vyšetřování orgánů odpovědných za brutální zásah bezpečnosti. Pozornost občanů našeho státu byla upřena ku Praze.

V této narušené atmosféře se najednou přiblížily Vánoce. Byly však tento rok odsunuty na druhou kolej. Jiná léta se vyznačovala nákupní horečkou a sháněním nedostatkového zboží, starostí, kolik bude banánů, pomerančů a vůbec to byla doba náročná pro prodávající i spotřebitele. Nyní byl zájem o denní tisk a o to, co přinese den nového. V závodech byly rozpuštěny milice a závodní organizace Komunistické strany. K tomu došlo i v našem JZD.

Členové přešli do vesnických organizací. Předseda nastoupil do výroby, rovněž vedoucí kádrového a personálního útvaru nastoupil na pracoviště v živočišné výrobě.

Události nabývaly na rychlosti. Vyvrcholily koncem roku, 29. prosince, volbou presidenta. Parlament zvolil jednohlasně Václava Havla. Předsedou Federálního shromáždění byl zvolen Alexandr Dubček. Svoji práci začala vláda Národního porozumění.

Naše malá země uprostřed Evropy si získala obdiv a sympatie tím, že v revoluci nazvané „sametové“ nebylo poškozeno jediné okno. Ne tak dobře dopadlo svržení diktátorské dvojice v Rumunsku. Za získanou svobodu tam platili tím nejdražším platidlem. Krví a životy lidí.

Revoluční doba přinesla svobodu tisku a projevu. Události zaznamenané kronikáři byly psány vždy v duchu doby. Ne vždy mohl pisatel popsat události tak, jak se opravdu staly, bez nepříjemností pro něho samého. Proto považuji za povinnost upřesnit události z doby kolektivizaci vesnice po roce 1948 a též 1968 v naší obci.

O tom, že budou u nás kolchozy jako v Sovětském svazu, se proslýchalo už před dějinným Únorem v roce 1948. Po tomto datu, kdy dělnická třída sjednocená v Komunistické straně se ujala moci ve státě, nabyly tyto předtuchy reálné podoby.

23. února 1949 schválilo Národní shromáždění zákon o Jednotných zemědělských družstvech. Vesnice se dostala do varu.

Šlo o převratnou změnu života a práce zemědělců. I do pohraničí odcházeli zemědělstí dělníci pracovat na svém. Začátky byly pro většinu z nich těžké. Po překonání počátečních obtíží, kdy se v hospodářství začalo dařit, to znamenalo v krátké době začínat opět znovu.

Společná práce se propagovala zřizováním družstevních prádelen, strojních družstev a společné práce ve žních. Všechny tyto snahy po krátkých začátcích neuspěly. Přesvědčovací akce se však stupňovala. Po vesnici chodili agitátoři a přesvědčovali rolníky o výhodách společné práce. Bylo mezi nimi i dost takových, kteří zemědělskou praxi příliš neovládali a na půdě nepracovali. Poté docházelo mezi hospodáři a nimi k ostré výměně názorů. Podepsat nebo nepodepsat? To bylo předmětem dlouhých rozhovorů mezi sousedy a doma neklidných nocí. Agitátoři znali dobře poměry jednotlivých hospodářů a dokázali toho využít. Kde hospodářství nešlo, protože Národní pozemkový fond byl neúprosný, trval na placení splátek,

nebral ohled na kritické sucho roku 1947, které ztížilo plnění dodávek a snížilo příjem, tam dostali podpis na přihlášku snadno po příslibu úlev v placení a dodávkách. Jinak postupovali tam, kde hospodář měl dobré podmínky. Tam se nerozmýšleli pro získání podpisu použít i výhrůžek a nátlaku. Po velké přesvědčovací kampani, za výrazné pomoci stranických orgánů Komunistické straty, zůstali v obci jen tři zemědělci, kteří souhlas ke společnému hospodaření nepodepsali. Na podzim se slavnostně rozoraly meze a přikročilo se ke společnému osevu. To se stalo v druhé polovině roku 1950.

Povinné dodávky si musel každý hospodář za rok 1950 splnit sám. Hospodářům byly sepsány stroje a nářadí potřebné pro společnou práci. Ne všichni je dali opravdu k užívání. Někteří je ukrývali nebo prodali. Začalo se pracovat na adaptacích větších stájí pro společné ustájení dobytka. Byly vyměřeny 1 ½ hektarové záhumenky. Ty pak byly v těžkých dobách společného hospodaření zdrojem stálého příjmu a obživy. A tak se část družstevníků snažila přes všechny potíže pracovat na společném a záhumenka jim zbývala jen na večer a neděli. Ti druzí si ji hleděli ve dne. Práce na poli vážly a překrývaly se jedna do druhé. Po bilanci na konci roku se druhá polovina malé odměny nevyplácela. Doplatky se nevyplácely ani druhý rok. Násilná kolektivizace přinesla ovoce. Mnozí členové z družstva vystoupili a začali opět hospodařit soukromě. Postupně jich odešla polovina. Někteří byli vyděleni. Aby se zabránilo rozpadnutí družstva, přišla třetím rokem finanční pomoc od státu v částce padesáti tisíc, a tím první doplatky. Došlo k ustájení dobytka ve větších stájích. Nebylo lehké pro hospodáře rozloučit se se zvířaty, které každý den ošetřoval a věnoval jim tu největší péči. V menším družstvu se práce lépe organizovala, a tak čtvrtým rokem byla první dobírka. Ti, kteří odešli, se začali postupně navracet. Podmínky pro další soukromé hospodaření jim byly záměrně ztěženy přidělením pozemků na okraji katastru, vyššími dodávkami a jinými nepříjemnými postihy, jako například nepovolením domácí zabijačky. Vesnice se vyznačovala neustálými přesuny půdy a majetku. V celku postupovala kolektivizace jen velmi pomalu. Příčinou byly ty špatné výsledky již založených družstev. Bylo to dáváno za vinu silám nepřejícím socialismu ze zahraničí i u nás. V letech padesátých bylo mnoho lidí obviněno a odsouzeno a trpělo za smyšlenou činnost proti socialistickému zřízení. Takové případy se musely najít i u nás. Celkem šest občanů bylo odsouzeno k odnětí svobody. Byl to i manželský pár. U jednoho hospodářství byla provedena i konfiskace poloviny majetku. Rovněž v Květně byli postiženi majitelé dvou usedlostí. Jeden z těchto byl dokonce na určitý čas vystěhován z obce. Byla to doba temna a strachu. Vzorem pro veškerou činnost byl Sovětský svaz. Až po smrti J. V. Stalina nastalo za nedlouho odsouzení kultu osobnosti

a během dalších let byli někteří nespravedlivě odsouzení rehabilitováni. To se stalo až po dlouhých dvaceti letech.

Když to finanční situace družstva dovolovala, začalo se s proplácením dobytka. Podle odhadu, a ten byl leckde velmi rozdílný. Nebyly to velké částky. Za vložené prostředky, hlavně postroje, stroje, vozy se nedostalo vůbec nic. Životní úroveň se přece jen zvyšovala. Zemědělcům byly postupně přiznávány výhody jako dělníkům.

O tom, jak se hospodaření družstva lepšilo, je již psáno na stránkách této kroniky.

Ve družstvu však nerozhodovali už jenom jeho členové. Veškerá činnost byla diktována nadřízenými stranickými orgány. Na vedoucí místa dosazovala strana jen své členy. Ve všech orgánech byla strana zastoupena nadpoloviční většinou. Ve volbách volili občané „jednomyslně“ svoje zástupce.

Zdálo se, že u nás je všechno v pořádku. Nedostatky byly obyvatelstvu záměrně zamlčovány. Mnohé se již nedaly dále zakrývat.

Od roku 1948 uplynulo dvacet let. Psal se rok 1968.

V nejvyšších stranických a státních orgánech začal vát nový svěží proud a projevila se snaha napravit deformace, bezpráví a chyby v politice a ekonomice. Zvýšil se zájem občanů o politické dění, zvýšil se zájem o denní tisk. Sdělovací prostředky přinášely informace před veřejností utajované. I lidé byli k sobě ohleduplnější a ochotni udělat něco navíc pro celou společnost. Celé toto údobí bylo nazváno Pražským jarem. Cílem a přáním představitelů našeho státu bylo vybudovat u nás socialismus s lidskou tváří. S tím programem však nesouhlasili spojenci Varšavské smlouvy v čele se Sovětským svazem. Politické napětí se stupňovalo a názory strany na schůzkách vedoucích politiků byly protichůdné.

V této atmosféře přišel dvacátý první srpen 1968.

Toho dne se lidé probouzeli do nového dne jako ze zlého snu. Už v noci se dělo něco nenormálního. Hukot velkého množství letadel připomněl těm starším situacím už dávno minulou. Rozhlasový přijímač, zapínaný pracujícími ráno kvůli přesnému času, byl němý. Až z výzvy presidenta republiky se lidé dozvěděli krutou pravdu o vstupu vojsk bratrských armád.

Práce v ten den za moc nestála. Lidé postávali, rozprávěli, ale marně hledali odpověď na otázku – Proč?

Naší obcí projelo přes dvě stě polských obrněných vozidel. Z vysílání národního ilegálního rozhlasu se lidé dozvěděli o situaci v Praze. Hlasatel neustále vyzýval ke klidu. Pracovníci rozhlasu museli neustále měnit vysílací stanoviště, aby nebyli okupačními vojsky umlčeni. Byli internováni členové UV KSČ a odvezení do Sovětského svazu. Za nimi odletěl do Moskvy i prezident Svoboda. Vydavatelství novin a důležitá centra byla obsazena spojeneckými vojsky. Nevysílala televize, nevycházely noviny mimo Rudého práva.

Po týdnu jednání se naši představitelé vrátili z Moskvy. Byl to pro celý národ týden hrozné nejistoty. Na protest této situaci se na veřejných prostranstvích objevila hesla a nápisy nesouhlasící s touto „internacionální pomocí“ jako na příklad: „To Vás učil Lenin?“, ukazatel „Moskva 2.000 km“, „Otec a syn“ nebo „Lenine, probud' se, Brežněv se zbláznil!“

Dík úpěnlivým výzvám rozhlasu k rozvaze občanů byl zachován klid a nedošlo k nedozírným škodám. Situace se pomalu uklidnila. Noviny začaly po týdnu vycházet, ne však všechny. Některé byly zastaveny, jiné vyšly po delší době. Vysílání rozhlasu a televize a vůbec všechny sdělovací prostředky se po nucené přestávce zase vracely do starých kolejí informací z jednoho centra Komunistické strany. Opět se opakovala situace podobná oné před dvaceti lety. Bylo vydáno obsáhlé „Poučení“ hodnotící vývoj situace vyvrcholením vstupu vojsk, označeném jako „bratrskou internacionální pomocí“. Všichni, kteří nesdíleli toto stanovisko, platili za to odchodem ze zaměstnání, z funkcí, členové stran, i Komunistické, vyloučením. Mnozí, zvláště lidé se vzděláním, odborníci s vyšším postavením volili jako v roce 1948 emigraci.

V naší obci nebylo snad nikoho, kdo tento vstup považoval jako pomoc přítele.

Vojska po nedlouhé době odešla, jen značná část sovětských zde „dočasně“ zůstala. Naše armáda musela opustit kasárna i prostory a musela se spokojit s náhradními objekty. Ono vřelé přátelství k našim osvoboditelům značně utrpělo a nebylo pak už takové míře obnoveno.

Je historickým smutným faktem, že to vřelé přátelství zničily tytéž tanky, které nám v roce 1945 přinesly vytouženou svobodu.

V Sovětském svazu zemřel v roce 1982 L. I. Brežněv. V roce 1985 po zvolení Gorbačova došlo tam k uvolnění politického klimatu a vstup vojsk byl označen jako „Brežněvova doktrína“.

Léta šla. Došlo ke zlepšení vztahů mezi národy a změnám politického systému v Polsku, Maďarsku, Východním Německu. Náznak něčeho podobného se začal tušit i u nás.

Od roku 1968 uplynulo 21 let. Psal se 17. listopad roku 1989.

1990

Každý den tohoto roku byl poznamenán nějakou událostí. Na mezinárodním fóru došlo ke zlepšení vztahů a otvírání hranic. Rozpadl se systém jedné vládnoucí strany v socialistickém bloku států. Byla odstraněna nesmyslná pověstná zeď rozdělující sousední Německo. U nás došlo k prvnímu, tolik požadovanému odchodu Sovětských posádek a po mnoha letech opět k tajným a svobodným volbám. Že návrat do Evropy bude provázen tolika potížemi, to nikdo nečekal.

Zlý čin

Hned z počátku roku došlo u nás k trestuhodné události.

Desátého ledna při nástupu do práce spatřil topič E. Haas u družstevní jídelny vyhozenou židli. To, co spatřil potom, jej přimělo ohlásit toto na patřičných místech. Došlo k násilnému vniknutí do družstevní jídelny a poškození vnitřního zařízení. Pachatel zanechal na místě činu tašku, rukavice, sekerku. Tou posekal stoly v přísálí a na sále rozbíjel skla ve dveřích šatny. Rozbíjel i nádobí. Na elektrickém sporáku byly položeny záclony a igelitový ubrus a na tom byl položen stůl. Všechny vypínače byly zapnuty na třetí stupeň. Zde je nutno ocenit odpovědnost žen vydávajících obědy, že při odchodu vypínaly hlavní vypínač, a opomenutí pachatele. Odhadnutá škoda činila 1.700 Kčs. Názory občanů na tento čin se shodovaly v tom, že šlo o jasný úmysl založit požár. Škoda, která by v případě ohně vznikla na celém objektu, by byla pro naši obec nenahraditelná. Pachatel nebyl Bezpečností vypátrán.

Ples

Ve stále skromnější plesové sezoně vede u nás stále prim hasičský ples. Tak tomu bylo i tento rok. Na vyleštěném parketu bylo dostatek místa, a tak se tančící při dechovce „Opočence“ dobře bavili. Hudebníci obdivovali náš „Kulturní dům“ a jeho pěkný sál

Odchyt

Na 21. leden byl plánován odchyt zajíců do sítí. V poslední chvíli byl však odvolán z důsledku blížícího se výskytu choroby „tularemie“. Mládež byla zklamána, připravené občerstvení nebylo použito.

Kontejnery

V obci bylo rozmístěno devět kontejnerů na odpad a to tak, aby byl umožněn jejich snadný odvoz. Byly usazeny na dva panely a dobrovolníky natřeny. Byla uzavřena dohoda s Veterinárním asanačním ústavem Žichlínek na jejich odvoz, který se uskuteční na telefonické vyzvání a dle jejich možností. Kontejnery jsou plněny i materiálem, který se dá na vesnici odstranit spálením (větve, dřevo) nebo zkompostováním (plevel, tráva, zemina).

Volba předsedy MNV

První změnou v naší obci byla volba nového předsedy MNV. Na plenárním zasedání 7. března byly na programu, mimo obvyklých záležitostí, volby dvou poslanců. Většinou hlasů plénium zvolilo Jaromíra Klubrta č. p. 23 a Josefa Pauluse č. p. 39 za členy MNV. Po té poslanci zvolili aklamací většinou hlasů nového předsedu NV Josefa Pauluse za Františka Pauka, který po vzniku nároku na důchod již dva roky pracoval na víc.

Nový předseda po složení slibu poděkoval odcházejícímu za jeho vykonanou práci, popřál hodně zdraví v dalších letech zaslouženého odpočinku. Dále pak požádal všechny občany o pomoc při plnění úkolů a práci v novém rodícím se demokratickém zřízení.

Investiční akce v obci – vodovod

25. dubna. Po mnohých administrativních byrokratických překážkách se podařilo napojit domky za dráhou na vodovodní síť. Při výkopu vedení se muselo postupovat velmi opatrně, aby nedošlo k porušení kabelu vedoucího souběžně s tratí. Vedení nebylo porušeno a výkop byl dále veden pod mostem vedle cesty.

Zatím v nedohlednu zůstává napojení v Květné na tento vodní zdroj. Jedinou překážkou se stal naprostý nedostatek finančních prostředků jak státních, tak i místních.

V Květné se podařilo uvést do provozu místní rozhlas.

Rozhlas po drátě zavedený do každé domácnosti již delší dobu nefungoval. Bylo rozhodnuto místo toho umístit tři tlampače. Práci na obnovení rozhlasu provedli občané zdarma. Nevelká částka na opravu byla uhrazena z rozpočtu obce. Jinak se rozhlasu dnes používá jen velmi řídce.

Zrušení výstavby mateřské školky

Proběhlo mnoho místních jednání, popsalo se mnoho papíru, než se došlo k závěru o postavení nové mateřské školky. Další provoz na stávající klece byl povolen jenom za této podmínky. Byla zadána a začalo se pracovat na projekci, která si vyžádala částku 66.447 Kčs. Jen vyprojektování celé stavby si vyžádalo 160.000 Kčs. Celé naše národní hospodářství se ocitlo v nedobré situaci, zdroje příjmů se ztenčily, nastal pohyb a cen směrem nahoru, a tak náklady na stavbu školky by dosáhly minimální výše 5.218.100 Kčs, z původních plánovaných 2.800.000 Kčs. Přimět závody, aby přispěly ze svých prostředků, už je také nemožné, neb se potýkají s finančními potížemi a první položky, které se krátí a škrtají, jsou tyto. Proto Rada MNV byla nucena stavbu nové mateřské školy odmítnout jako neúnosnou a další projekci zastavit.

I situace v mateřské škole se mění. Stává se, že počet dětí není dostatečný. Ceny stravného se posunuly nahoru. Před 9. červencem činilo stravné 5,40 Kčs, po tomto datu 10,50 Kčs. Oprávněné obavy zaměstnaných žen z propuštění z práce by znamenaly nechávat děti doma.

Uzavření jeslí

Tato situace a malá návštěvnost v jeslích znamenala uzavření provozu k 1. září 1990. K tomu došlo i v sousedních obcích.

Za přítomnosti zástupce MNV, tajemnice paní Markové, předsedy finanční komise pana Františka Vacka a předsedkyně hlavní inventarizační komise paní Štefanové byla provedena předávací inventura, kterou přešel veškerý majetek do správy MNV. Část svrchního oblečení byla prodána za určenou cenu občanům. Dále byly prodány všechny postýlky. Část hraček a ložní prádlo bylo převedeno do majetku MŠ v Lukové a část hraček do školní družiny ZŠ Luková.

Pracovnice jeslí, paní Marie Strohnerové č. p. 162 a paní Adéla Zachařová č. p. 103, odešly již v důchodovém věku, ředitelka paní Mechlová a kuchařka Marie Prokopová č. p. 158, která pracovala v jeslích od r. 1961 dlouhá léta, nastoupily v Lanškrouně. Končil se provoz v zařízení, které bylo vymožeností socialistického zřízení.

Výstavba na kopci

Pro základní technické vybavení této výstavby se podařilo položit 120 m zdvojené kanalizace pro plánovanou výstavbu na kopci, známém jako „Junkov“. Nakoupený materiál byl uložen na složišti u potoka a za kulturním domem. Sem také byla převezena budova, která sloužila jako sklad materiálu v Trpíku u vodojemů. Boudu rozebrali a zase postavili občané zdarma.

Nové č. p. 20

Nové číslo 20 dostala novostavba Lubomíra Sejkory. Spolumajitelkou je manželka Alena.

Zbrojnice

Nové fasády se dostalo hasičské zbrojnici. I tuto práci dělali členové sboru ve svém volném čase. Z obecního rozpočtu bylo poskytnuto na opravu 7.600 Kčs. Pěkná fasáda lahodí oku a je vizitkou poctivé práce.

Část budovy, kde byla do nedávna sběrna mléka a před mnoha lety též nějaký čas trafika, poslední dobu značně zchátrala. Rozhodnutím rady MNV byla celá budova mimo stodoly, kde je sklad materiálu a garáž NV, dána do užívání spolku ČSCHDZ. Proto bylo dohodnuto se členy spolku, aby přední část odbourali a upravili tak, aby nepůsobila tak nehezky. To se také stalo. Za pomoci mechanizace a ochotných rukou byla část zbourána a plocha urovnána.

Poštovní schránky

Poštovní schránky slouží k ulehčení práce poštovních doručovatelů. Jejich konstrukce není tak pevná a tak, ztratí-li majitel klíče, použije násilí k jejich otevření. Mnoho schránek zůstává tak snadno přístupných. Národní výbor vyzval občany, kteří by byli ochotní schránky opravit. Našli se dva ze sousedního Damníkova. Pan Malich s panem Motýčkou skříňky opravili. Netrvalo dlouho, aby byly opět takové, které se nedaly zavřít. Svědčí to o nepěkném poměru k veřejnému majetku.

„Jednota“

Od 24. září bylo v místní prodejně Jednoty týden zavřeno. Chléb, pečivo, mléko a jeho výrobky byly prodány v poledních hodinách. Důvodem uzavření byla oprava dlažby v prodejně, malování a výměna regálů. Náklady financovala Jednota. Pomoc poskytl i národní

výbor, konkrétně předseda Paulus, který zajistil pracovníky a pomohl v organizačních záležitostech. Nové regály jsou menšího typu. Toto nebylo prozatím na závadu, protože i takové byly ke konci roku často poloprázdné.

Pohostinství

Opravovalo se také v lukovské hospodě. Tomu však předcházela nepříjemná událost.

20. srpna před pátou hodinou ranní byli naši občané nemile probuzeni pronikavým hlasem požární sirény. Kouř však nespatri, a tak se dozvěděli o skutečném požáru až za bílého dne. Místní občan J. Šebrle, jdoucí do práce na autobusovou zastávku, uviděl nenormální záblesk v okně lokálu hospody. Pro zjištění, že jde o oheň, způsobil poplach. První zásah při vzniklém požáru provedli hasiči z Lanškrouna. Ostatní likvidaci převzali naši členové sboru.

V tomto případě lze mluvit o velkém štěstí, že se požár nerozšířil na celý objekt. Oheň byl zaviněn neopatrností personálu. Při úklidu vysypali obsah popelníků do nádoby z umělé hmoty. Neuhašené zbytky cigaret vykonaly dílo zkázy. Místnost byla uzavřená, vzduch neměl přístup, vytvářel se hustý dým. Vedle koše stály přepravky s lahvemi piva a limonád. Ty teplotou praskly a jejich obsah bránil rychlejšímu rozšíření ohně. I tak byla v místnosti vysoká teplota. Při otevření místnosti došlo k prudkému zesílení ohně. To však dokázali požárníci utlumit. Místnost byla vybavena hořlavými materiály jako podlahovou krytinou, dřevěným obložením stěn a nábytkem. Kouř a vysoká teplota byla i na starém sále hostince a v prostorách Kulturního domu. Škoda na zboží a zařízení byla odhadnuta na 12.000 Kčs. Oprava přišla s namontováním etážového topení obecní pokladnu na 35.000 Kčs. Náhradní provoz pohostinství byl v přísálí Kulturního domu. Pohostinství bylo znovu otevřeno den před volbami do místní samosprávy 23. listopadu. V tomto případě lze již po druhé v tomto roce mluvit o souhrnu špatných náhod, že nedošlo k nenapravitelné škodě.

Společenský život

Merenda - 17. února připravily lukovské ženy pro děti maškarní merendu s reprodukovanou hudbou, velmi čteně navštívenou.

Estráda – A opět to byly ženy, které na sebe vzaly podnikatelské riziko. Na 16. březen pozvaly estrádní soubor Zelená kapela z Ostravy. Vstupné stanovily na 15 Kčs. Jen velmi

těžko lze určit, proč značné množství křesel zůstalo prázdných. A značně nákladné kulturní středisko je během roku jen velmi zřídka využíváno.

Setkání důchodců - Setkání důchodců pořádané 27. dubna Svazem pro občanské záležitosti v přísálí Kulturního domu mělo po mnoho let ustálený program. Byla to beseda, na které si důchodci pohovořili o svých starostech i s těmi, kteří bydlí na opačném konci vsi.

Kopaná – Se slušnou sportovní činností může být spokojen oddíl kopané místního Sokola. Jen lepších výsledků by si za svoji činnost zasloužili.

Zemědělské družstvo - Zemědělské družstvo připravilo na ukončení školního roku opět sportovní den a zajišťovalo dopravu dětí na plavání do bazénu v České Třebové.

„**Mandel**“ – Jednota Sokola připravila na 26. 5. jako každý rok pochod „Lukovský mandel“. Tentokrát s účastí jen sedmdesáti účastníků.

Změna nastala v oslavách různých výročí. Místo velkých manifestačních průvodů na 1. května byly pořádány májové veselice. Den Osvobození, 9. květen, byl připomenut bez obvyklého průvodu vzpomínkovým shromážděním u Pomníku osvobození a položením věnců u pomníku a na hrob Rudoarmějců.

Nové svátky

Vláda zavedla nové státní svátky. Jsou to: 5. a 6. červenec, 28. říjen a 24. prosinec.

Spartakiádní slavnosti

Finanční situace a mnoho jiných nepříznivých skutečností bylo příčinou, že spartakiádní slavnosti, připravované na tento rok, byly odvolány. Aby nepřišlo nazmar úsilí nadšených cvičenců, byla pořádána vystoupení cvičících v okresních i jiných městech. Lukovské ženy též pilně nacvičovaly a vystoupily na slavnosti v Ústí nad Orlicí a v Lanškrouně. Byly to: Irena Duspivová č. p. 46, Chaloupková Marcela č. p. 19, Vogelová Květa č. p. 62, Dubišarová Lenka č. p. 35, Pecháčková Stanislava č. p. 173, Junková Jana č. p. 139, Zacharová Helena č. p. 68.

Vyřazení knih

Lidová knihovna má uzavřenou smlouvu s knihovnou v Lanškouně o výpomoci a periodické výměně knih. Obstarává i nákup nových. V průběhu roku provedla pracovnice knihovny vyřazení knih. Jednalo se o knihy bez výpůjčky a knihy pojednávající o celém údobí socialismu. Knihy bylo možné si odkoupit za minimální cenu. Na převratné změny režimu a moci doplácí stále ještě kniha, nositelka světové kultury. Novodobí Koniášové mají velkou moc.

Politické změny – volby

Zdánlivě klidná hladina politické aktivity naší vesnice se přece jen pohnula. Přípravný výbor OF svolal na 30. ledna veřejnou schůzi do přísálí Kulturního domu. Ve stanovenou hodinu bylo přísálí naplněno do posledního místa a několik občanů si přineslo židle i ze sálu. Protože návštěvnost občanů na schůzích byla většinou malá a veškeré snahy o větší účast vyznívaly nadarmo, byla tato překvapením.

Ze sdělovacích prostředků byli občané informováni o změnách v celé společnosti, a proto byli zvědaví na program tohoto shromáždění. Překvapení byli i za předsednickým stolem. Schůze neměla na rozdíl od minulých stanovený program, proto průběh byl značně rozpačitý. A tak na někdy i podivné dotazy odpovídal předseda František Pauk. Skutečnost, že u nás byla obnovena svoboda slova, nebyla ještě využita. Diskuze se týkala nevyřešených problémů obce, například prodejny Jednoty, lékaře, odpadů a podobných. Snahou přípravného výboru OF bylo ustavit na této schůzi v obci organizaci tohoto hnutí a pomoc národnímu výboru v jeho práci.

Negativním jevem této veřejné schůze, který ovlivnil její výsledek, bylo, že mezi občany za předsednickým stolem seděli i takoví, kteří se netěší přílišné vážnosti mezi obyvateli. V očích účastníků se zračila otázka: „To budou oni, kteří by také měli vést naši obec?“ Občané odcházeli z tohoto shromáždění se značnými rozpaky. Pro rodící se hnutí Občanského fóra to byla promarněná první šance.

I přes tento první nezdar vyvíjelo hnutí činnost a získalo si podporu obyvatel. V následujících volbách pak patřilo OF k přední politické straně. Jednotlivci, kteří způsobili na přípravné schůzi ony rozpaky pro svoje odlišné názory a vytvářené nedorozumění, byli donuceni se

rozejít s těmi, kteří byli ochotni pro novou rodící se společnost něco udělat. Špatné zrna se oddělilo od dobrého.

Na pátého února svolal výbor OF druhou schůzi, 9. 2. svolalo setkání v Květné. Značně menší účast byla na schůzi 12. 2. Na tomto setkání byli navrženi dva členové, kteří pak navštěvovali schůze rady MNV. Na schůzi 30. 5. zde promluvil Pavel Vaníček, představitel OF a někdejší učitel v Lukové. Dosti netaktně se dotknul ve své přednášce našich družstevníků.

Svobodné volby

Po mnoha letech totalitní vlády jednotné strany se připravovaly opět svobodné a tajné volby.

Začaly se tvořit politické strany. Jejich počet se zastavil na číslici 23. Začala předvolební, pro mladší generaci dosud nepoznaná, volební kampaň. Velmi široký prostor jí byl poskytnut v televizi, rozhlasu a na stránkách denního tisku. Na všech možných plochách byly vylepovány plakáty jednotlivých stran, vybízejících voliče k volbě její strany. Programy stran byly líbivé a slibovaly splnění požadavků voličů.

Nebylo lehké se pro určitou stranu rozhodnout. Nepochopitelné se jevílo utvoření pěti zemědělských stran. Na toto zemědělci ve volbách draze doplatili malým zastoupením v parlamentě.

Některé plakáty vybízely voliče, aby nevolili určitou stranu. Týkalo se to čísla 10, tj. Komunistické strany. Mezi tištěnými byly i ručně psané, s hesly, která neodpovídala slušnému předvolebnímu soutěžení. Některé stojí za záznam: „Budeš volit zástupce nebo zase tupce?“ „O jedny kamna se nespálíš dvakrát“. Na vozovce pak bílou barvou stálo: „7 ano, 10 ne“ nebo „Volte stromy, volte listy, jen nevolte komunisty“. Docházelo k vzájemnému strhávání plakátů a tiskoviny ještě dlouho po volbách svědčily o předvolební kampani a působily nepěkným dojmem na příklad na autobusové čekárně.

Ve dnech 1. – 4. června roznášeli poslanci s aktivisty volební lístky rodinám ve svých volebních obvodech.

Proto průběh voleb byla utvořena volební komise. Do této navrhla KSČ 3 členy a jednoho náhradníka, OF – 3 členy a jednoho náhradníka, Strana lidová 1 člena, Občanský výbor 1 člena.

Volební komisi schválila rada MNV, která určila zapisovatelku.

Na první schůzi volební komise byl tajné volbě zvolen předseda a místopředseda.

Okresní volební komise dostala v okrese číslo 161. Byla složena z těchto členů:

Předseda: Jan Krátký ml., č. p. 157, za OF.

Místopředseda: Píše František, č. p. 141, za KSČ.

Členové: Danuška Štefanová, č. p. 18, za OF.

Pavel Janko, č. p. 82, za OF.

Vladimír Bohuněk, č. p. 80, za KSČ.

Ladislav Dubišar st., č. p. 30, za Lid. Str.

Libuše Štefanová, Květná 29, za Občanský výbor.

Vlasta Dolečková ml., č. p. 10, zapisovatelka.

Zvolený předseda, místopředseda okrskové volební komise se zapisovatelkou se zúčastnili instruktáže o organizaci voleb. Členové se pak podíleli na přípravě a výzdobě volební místnosti v budově JZD. Novou trojdílnou plentu zhotovil pan Krátký č. p. 63. Předseda MNV Josef Paulus s panem Vladimírem Bohuňkem tuto pak natřeli barvou. Nad vchodem bylo označení volební místnosti a před budovou vztyčeny státní vlajky. Proti posledním volbám nebylo v prostoru budovy jiné výzdoby hesel a transparentů.

7. června v odpoledních hodinách přijeli na MNV tajemník ONV z Ústí nad Orlicí pan Nuccholls a pan Šimek se sdělením, že v okrese si ke sledování průběhu voleb vybrala čtyři obce Rakouská televize. Mezi ně se dostala i naše obec. To znamenalo pro organizátory voleb, aby vše bylo v pořádku. Proto bylo celé náměstí dokonale umyto i přes to, že to udělaly vydatné dešťové přeháňky.

Místní národní výbor vydal zákaz prodeje tvrdého alkoholu v hospodě po dobu voleb.

8. června ve čtrnáct hodin byla otevřena volební místnost.

Mezi první voliče patřili manželé Doležalovi č. p. 113. Volební den se končil ve dvaadvacet hodin.

Ochrany volebního střediska se ujali tři členové kynologického kroužku se svými pomocníky. Veřejné osvětlení bylo zapnuto po celou noc. Ostrahu kontrolovala dvakrát hlídka SNB.

Druhý den v sobotu byla volební místnost otevřena od 7. do druhé hodiny odpolední.

Občané z Květné použili pro splnění volebního aktu autobusu obstarávajícím dopravu pracovníků JZD.

Přenosné urny bylo použito v Květné u jednoho občana a v Lukové u sedmi občanů.

Bylo vydáno pět voličských průkazů. Nevolilo deset občanů. Pět z těchto bylo v zahraničí, čtyři se zdržovali mimo obec a jedna občanka z důvodu nemoci nepožádala o přenosnou urnu.

Druhý volební den po uzavření volební místnosti kolem 16. hodiny přijela pracovnice ČS televize, která předběžné výsledky hlásila přímo do Prahy.

Odchod domů značně prodloužila volební komisi chyba ve sčítání hlasů. Způsobil ji volič z Jihomoravského kraje. Než tato byla v okresní volební komisi odstraněná a počítač přijal výsledek, hodiny odbily půlnoc. Členové volební komise končili volební marathón až v neděli ve tři čtvrtě na jednu a těšili se na zasloužený odpočinek.

Počet osob zapsaných do seznamu voličů 456.

Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky 451.

Počet platných hlasů celkem 444.

Výsledky voleb do Federálního shromáždění – sněmovna národů:

	Počet platných odevzdaných hlasů	445
	Pro jednotlivé strany:	
3	Československá strana socialistická	4
4	Hnutí za občanskou svobodu	3
6	Svobodný blok	1
7	Občanské fórum	160
8	Všelid. dem. str. Sdruž pro rep. Rep. ČSSR, str.	5
9	Volební seskupení záj. svazů v ČR	2
10	Komunistická strana Československa	46
11	Spojenectví zemědělců a venkova	148
13	Československé demokratické fórum	2
18	Strana zelených	14

21	Sociální demokracie	26
23	Křesťanská a demokratická unie	34

Volba do Dem. shromáždění – sněm. lidu:

3	Československá strana socialistická	1
4	Hnutí za občanskou svobodu	2
6	Svobodný blok	1
7	Občanské fórum	151
8	Všelid. dem. str. Sdruž pro rep. Rep. strana ČSSR	5
9	Volební seskupení záj. svazů v ČR	5
10	Komunistická strana Československa	46
11	Spojenectví zemědělců a venkova	152
18	Strana zelených	15
21	Sociální demokracie	27
23	Křesťanská a demokratická unie	59

Volba do České národní rady:

3	Československá strana socialistická	1
6	Svobodný blok	3
7	Občanské fórum	129
8	Všelid. dem. str. Sdruž pro rep. Rep. ČSSR, str.	5
9	Volební seskupení záj. svazů v ČR	6
10	Komunistická strana Československa	52
11	Spojenectví zemědělců a venkova	133
13	Československé demokratické fórum	1
18	Strana zelených	29
20	Hnutí za samospr. a demokr. Spol pro Moravu a Slezsko	4
21	Sociální demokracie	24
22	Strana přátel piva	10
23	Křesťanská a demokratická unie	48

Z týdeníku „Orlicko“ číslo 9

Okres Ústí nad Orlicí získal v porovnání s ostatními okresy absolutně nejvyšší počty voličů pro koalici Spojenectví zemědělců a venkova. V některých okresích voliči odevzdali i více než 30 % hlasů. Patří mezi ně například do Sněmovny lidu volební okrsek Luková s 34,2 % hlasů.

Komunální volby

Po úspěšných volbách se začaly v neklidném politickém ovzduší připravovat do místních samospráv nové volby. Na rozdíl od jarních se příprava obešla bez nákladné halasné propagace. Na devítičlenné zastupitelstvo bylo navrženo třináct občanů. Poslanci národního výboru doručili hlasovací lístky do každé rodiny.

24. listopad 1990

Již podruhé v tomto roce přicházeli občané k volebním urnám, aby tentokrát zvolili členy obecního zastupitelstva. Volební místnost byla otevřena od 8 do 20 hodiny.

Výsledky voleb do obecního zastupitelstva byli zvoleni:

Paulus Josef, č. p. 39, strojvedoucí, 43 roků	OF	346 hlasů
Krátký Jan, č. p. 157, řidič, 55 roků	ČSL	241 ☐
Šilar Josef, Květná č. p. 27, strojník, 56 roků	ČSL	242 ☐
Kalous Václav, č. p. 35, zedník, 36 roků	KSČ	141 ☐
Prokop Karel st., č. p. 158, signalista, 54 roků	SDH	193 ☐
Klubrt Jaromír, č. p. 104, traktorista, 23roků	OF	228 ☐
Blažková Vladimíra, č. p. 46, zootech., 24 roků	OF	173 ☐
Janko Pavel, č. p. 82, opravář, 35 roků	OF	157 ☐
Dubišar Ladislav ml., č. p. 35, opravář, 32 roků	ČSL	171 ☐

Náhradníci

Štefan Zdeněk, č. p. 18, elektromech., 48 roků	OF	151 ☐
Vogelová Květoslava, č. p. 62, mzd. úč., 34 roků	OF	135 ☐
Junek Josef, č. p. 25, opravář, 49 roků	KSČ	108 ☐
Šula Zdeněk, č. p. 168, dělník, 36 roků	SDH	102 ☐

Volba starosty

Na večer šestého prosince byla svolána do přísálí Kulturního domu veřejná schůzce občanů. Pro všechny naše občany důležitá a významná.

Prvním bodem programu bylo věření platností voleb mandátovou komisí.

Po té člen obecního zastupitelstva přečetl slib poslance, který jednotliví členové potvrdili podpisem. Následovala volba starosty. Zvolení členové obecního zastupitelstva aklamací většinou hlasů zvolili Josefa Pauluse č. p. 39 starostou obce. Za zástupce starosty byl navržen a zvolen Jan Krátký st., č. p. 157. Do okresního shromáždění byl navržen starosta. Bylo rozhodnuto, že obecní rada v naší obci nebude ustavena.

Po slibu starosty seznámil jmenovaný občany s některými problémy naší obce. Nebyly to potěšující zprávy. Odřeknutí výstavby mateřské školy, napojení vodovodu do Květné, otázka bytové výstavby, vše související s nedobrou finanční situací našeho státu. Mluvílo se o možnosti zřízení železniční zastávky. Do diskuze se žádnému návštěvníku nechtělo. Občané se rozcházeli po hodinovém zasedání.

Úprava cen

Ozdravení naší státní ekonomiky bylo provázeno mnoha nepříjemnostmi. Jednou z prvních bylo značné zvýšení cen potravin i ostatních druhů zboží.

Od 1. ledna se zvýšily ceny novin a časopisů. Zmenšil se formát Zemědělských novin a Rudého práva. Na příklad denní výtisk „Zemědělek“ se z jedné koruny zvýšil na 2,50 Kčs.

Velmi rozsáhlé zdražení potravin bylo oznámeno dlouho dopředu. A tak před devátým červencem nastala nákupní horečka. Často chybělo v regálech zboží denní potřeby, jako cukr, sůl, mouka, prací prostředky a mnoho jiného. Nakupovalo se i máslo do zásoby. Devátého přišel první šok pro spotřebitele. Od tohoto dne platili spotřebitelé za věku chleba 6,60 Kčs místo 4,20 Kčs.

	D	N		D	N
Rohlík	0,40,-	0,60,-	Jemné párky	30,-	50,-
Mléko červené	3,10	4,80	Okurky ster.	9,40	12
modré	2	3,60	Lečo s klobásou	6,40	13,50
Ocet 1 l	2,5	4,50	Pstruh	40	42
Vepř. pečeně	46	50	Špekáčky	25	32
Sádlo	18	23	Tur. salám	60	73
Hovězí zadní	46	67	Jogurt bílý	1,10	2,10
□ př. bez kostí	22	37	Šlehačka ¼ l	5,80	7,10
Tel. peč.	35	60	Sýr eidam 1 kg	23	43
Máslo ¼ kg	10	16,80	Kuře 1 kg	30	31
Husa 1 kg	40	58	Džem jahod.	6,60	10,5
Kompot švest.	5,30	8	Kapr 1 kg	23	24
Zavináče 1 kg	17	29			

V letní době, kdy zelenina by měla být levná, prodávaly se okurky nakládačky 1 kg za 18 Kčs, salátové za 12 až 16 Kčs, rajčata za 16 – 20 Kčs, květák hlávka za 6 Kčs, broskve za 30 Kčs za 1 kg.

Od 13. července došlo ke zdražení benzinu a nafty. Cena obyčejného benzinu stoupla z 8 Kčs na 12 korun, speciálu z 9 na 13,50 Kč za 1 l. Litř nafty pak zdražil ze 7,50 na 9 Kčs. Neobešlo se to bez dlouhých front z čerpacích stanic a někde zasahovala bezpečnost, která krotila neukázněné čekající majitele aut.

V říjnu pak došlo k poslednímu zdražení benzinu „Speciál“ na 16 Kčs. A benzinu „Super“ na 18 Kčs. Cena nafty byla stanovena na 15 Kčs za litr. Znovu se opakoval stejný obraz u čerpadel. Fronty se tvořily u peněžních ústavů. Z obchodů zmizely televizory, pračky, elektronika všeho druhu. Kupovaly se věci dlouhodobé spotřeby. Tomuto napomáhaly zprávy o ještě větším zdražení od nového roku.

Na zmírnění následků vzestupu cen dostal od července každý občan přidáno měsíčně 140 Kčs. V říjnu pak byly zvýšeny důchody.

Zdražování nebyl konec. O sto procent se zvýšilo jízdné na železnicích. O něco méně se zvýšily ceny jízdného u ČSAD. Postupně docházelo ke značnému zdražování stavebnin a jiných průmyslových výrobků.

Jedno české přísloví praví: Každé zlo je pro něco dobré.

Bylo u nás známo, že jsme mohli levné potraviny házet do popelnic nebo jimi krmit domácí zvířata. Dnes se situace změnila. Velmi značně poklesla poptávka. Najednou musí spotřebitelé stačit mnohem méně k životu. Negativní dopad to má na výrobu. A tak se začal roztáčet v celém národním hospodářství složitý kolotoč ekonomické reformy.

Poškození v hale

20. května neznámí návštěvníci vnikli v nočních hodinách do haly na hřišti. Poškodili dveře a odnesli diplomy připravené pro Lukovský mandel. Byly nalezeny nedaleko potoka. Pachatelé byli pravděpodobně mládežníci vracející se ze zábavy v Damníkově.

Výlet

Hodně dlouho bude dvacet žáků naší školy vzpomínat na výlet do Prahy, který pro ně připravil učitel Pavel Kosina a učitelka Danuše Švehláková, z vlastní iniciativy, bez nařízení šůry. 14. září nasedli v České Třebové do vlaku, který je za krátkou dobu dovezl do našeho hlavního města. Uviděli toho za tu dobu dost. Prošli se po Václavském náměstí, navštívili Palác kultury, Kačerov, postáli u orloje. Stranou nezůstal ani Karlův most a Kampa. Nevšedním zážitkem pro ně bylo střídání stráží na Pražském hradě. Nemenším zážitkem byl pro ně nocleh na koleji Vysoké školy ekonomické v jedenáctém patře budovy. Oněch 200 korun, které rodiče zaplatili, bylo dobře zúročeno ve vědomostech našich školáků.

Podobný, tentokrát sportovní zážitek na kolách, připravil pan učitel Kosina. Se žáky 4. třídy projel dvakrát Sázavským údolím. Bylo to v červnu a září.

Tak i v naší škole byly učiněny první kroky k lepším vzájemným vztahům mezi učitelem a žákem.

O počasí

Po celý rok převládalo počasí bez velkých povětrnostních změn s delším suchým obdobím. 26. února kolem osmé hodiny večer se přihnál velký vítr s deštěm a sněhem, provázený

blýskání a bouřkou. Hned 1. března se situace opakovala s tím rozdílem, že způsobil škodu. U č. p. 108 zlámal vejplů dva statné smrky. Na nové družstevní jídelně utrhl kolem stovky tabulí střešní krytiny. Rovněž na kryté silážní jámě poškodil střechu. Trhal oplechování na výkrmně býků. U č. p. 62 nadzvedl na kůlně střechu a rozlámal ji.

12. května se přihnal dešťový příval, který na honu naproti č. p. 14 zanesl příkop a silnici vrstvou ornice. Ta pak byla příčinou automobilové nehody K. Mandause č. p. 128 a Fr. Zábelky č. p. 118, který utrpěl vážné zranění a byl delší dobu hospitalizován. Pracovníci silnic hned druhý den odstraňovali bláto ze silnice a příkopu. Kritiku si zaslouží to, že tato jemná ornice se odvážela na skládku odpadků a ne tam, kam patří, zpět na pole. Vydatné dešťové srážky kolem 8. června způsobily polehnutí pěkných porostů pšenic. Senoseči počasí nepřálo. Naopak mezi 4. červencem a 16. srpnem nespadla ani kapka vody. Denní teploty dosahovaly až třiceti stupňů. Nedostatek vláhy nesvědčil porostům kukuřice a ovlivnil její výnos. Naopak byl příznivý sklizni cukrovky a všem polním pracím. Začátkem prosince počaly teploty klesat pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ a zdálo se, že zima nastoupí svou vládu, ale trvalo to jen několik dnů a konec roku byl ukončen nestálým počasím bez sněhu.

Zvláštním jevem lze nazvat velký výskyt bílého jetele na lukách, zahradách a všech travnatých plochách. Co umožnilo jeho rozmnožení, nelze snadno vysvětlit. Druhou zajímavostí bylo, že nebyly podmínky pro růst hub. Jejich výskyt byl ojedinělý.

Změnám se nevyhnul ani název družstva. Vypustilo se slovo Jednotné a nadále to bude jen Zemědělské družstvo Žichlínek.

Od poloviny ledna do poloviny února probíhaly schůzky pracovníků. Aktivně pracujícím byly rozdány lístky pro volbu funkcionářů. Byly podány návrhy zástupců do představenstva ve sboru zástupců. Navržení byli pak voleni na výroční členskou schůzi 22. – 23. února, rozdělené na čtyři půldny. Při volbě předsedy dostali oba kandidáti rovný počet hlasů a volba musela být opakována. Za předsedu družstva byl zvolen Ing. Josef Rotter z Tatenic.

Průběh voleb je zaznamenán v Žichlínském zpravodaji č. 3 – 90. Viz příloha!

Centralistické řízení zemědělství přestalo fungovat a nové formy v zemědělském podnikání se rýsovaly jen mlhavě. Neklidná hospodářská a finanční situace se odrazila i v zemědělské výrobě.

Od 1. července se začalo dodávat mléko opět do Zábřehu do nového vybudovaného závodu PMV. Výroba je zaměřena na dětskou výživu. Bylo nutno vyvinout velký tlak na ošetřovatele dojnic, na získání kvality mléka pouze ve výběrové jakosti. Vedení PMV Zábřeh velmi dobře hodnotilo naše mléčnice. Označilo je jako téměř nemocniční prostředí pro výrobu potravin.

Nepříjemným rozhodnutím bylo odmítnutí odběru mléka mlékárnou. Mléko prodávali soukromým zájemcům.

Po zdražení potravin vyvstal nový problém. Klesla poptávka. Plodinou, přinášející značnou částku družstevní pokladně, byl mák. I letos poskytnul na výměře 67 hektarů výnos 14 q (z jednoho ha) velmi dobré kvality. Nikdo netušil, jaké těžkosti budou spojeny s jeho prodejem. Zůstal na sýpce. Minimální množství prodalo družstvo přímo spotřebitelům za sníženou cenu 20 korun za 1 kg. To nebylo řešení. Potíže nastaly s odbytem ostatních rostlinných produktů jako kmínu, potravinářské pšenice, trav.

Zoufalou a kritickou lze nazvat situaci, která nastala v prodeji hovězího masa. Pro nezáměr zpracovatelského průmyslu byl uskutečňován prodej zahraničnímu zájemci do Libanonu. 1 kg masa byl prodán za 28 korun s příplatkem 4,40 Kčs od Východočeského průmyslu masného. Nakupovaní býci nad 550 kg ž. v. museli být nakrmeni a napojeni. Výkupce z Rakouska si srazil 1 % ze živé váhy. Převoz zajišťoval rakouský překupník kamióny do jugoslávských přístavů, odkud následovala doprava lodí do místa určení. Obdiv si zaslouží jejich speciálních patrové kamióny, na rozdíl od našich podobných, lehké a vysoce technické konstrukce. Zvířata musela být vysoce podestlána. 90 kusů bylo vyskládáno z výkrmny č. p. 66 a 84 kusů z výkrmny.

Celá výměra cukrovky na našem středisku, tj. 75 hektarů, byla vypěstována bez tradiční ruční okopávky.

Nepříjemný dopad na ekonomiku družstva mělo poslední zdražení družstva k radikálním opatřením. Byly zastaveny jízdy s traktory domů. Krmiváři museli napříště parkovat v kolně za Jíšovými. Ostatní pak na starém středisku RV.

Vztah k práci

Začalo omezování vysoké zaměstnanosti. Bylo přijato usnesení ke zlepšení pracovní morálky a kvality práce. Lidé si začali uvědomovat cenu práce a začali se obávat o ztrátu zaměstnání. Ve družstvu se snížil počet technickohospodářských pracovníků a administrativy o 17 lidí.

Dostatek pracovníků ve družstvu vyústil až v nepřijetí učňů do členského poměru, s výjimkou brigádnické činnosti od 31. 3 1991. V Lukové se toto opáření týkalo čtyř učňů, nemajících jasnou perspektivu v zemědělství.

Byty

V roce 1990 se přistoupilo k odprodeji družstevních rodinných domků členům družstva, kteří v nich bydleli. Jsou to: Jiří Marvan v Květné získal domek č. p. 25 za prodejní cenu 212.095 Kčs.

V Damníkově získal domek č. p. 19 Ladislav Beran za 150.288 Kčs.

Dále to byl Jiří Nunvář v Damníkově. Získal čp. 169 za 164. 151 Kčs.

Družstvo každoročně doplácelo na byty ve vlastnictví 350.000 Kčs.

Výstavba

Probíhala na živočišném středisku. Byl dokončen další sklad slámy navazující na starší. Náklad činil 1.600.000 Kčs.

Mezi NK 1 a NK 4 se dokončoval teletník. Pokračovala výstavba kravína. Započalo se s výstavbou centrálního hnojiště s plánovaným rozpočtem 5,5 miliónu a průjezdné mostní váhy na 50 tun. Práce se nezastavily ani na sociální budově. Skutečné náklady dosáhnou 7 milionů. Plán byl 4,9 milionů.

Po celý rok provázela družstvo druhotná platební neschopnost odběratelů. Zpracovatelský průmysl neplatil nebo velmi liknavě a opožděně odebrané produkty.

I přes složitou situaci a mnohé nepředvídané dopady během roku byl dosažen nejvyšší zisk za celou dobu hospodaření po sloučení v roce 1983 ve výši 20.784.000 Kčs.

Bližší údaje v příloze kroniky.

Znovu se vracíme trochu do minulosti

Listopadová revoluce pootočila kolem dějin našeho státu. Jednou z velkých proměn, které se rýsují, je obnova soukromého vlastnictví a podnikání.

Protože v kronice chybí jakékoliv údaje o stavu řemesel před rokem 1945 a po něm, považuje kronikář za správné, aby toto bylo alespoň částečně doplněno. Úkol to nebyl snadný. Od té doby uplynulo přece jen hodně vody. Údaje poskytli pamětníci v té době zde žijící. Jindřich Sonták č. p. 18, Josef Hejl č. p. 114 a většinu údajů pak Květoslav Hejl č. p. 17. Ten v té době měl možnost být denně mezi lidmi ve vsi.

Po uplynutí druhé světové války odcházeli muži německé národnosti prolévat krev za „Novou Evropu“ a jejich místa bylo nutno doplnit. Proto vytvořený pracovní úřad doplňoval tato místa na zemědělských usedlostech českými dělníky, kteří toto nasazení s ulehčením přijali. Situace doma v Čechách byla neporovnatelně lepší než v Reichu. Proto Květoslav Hejl nastoupil místo kočího u páru koní v sousedním mlýně u Františka Přibyla č. p. 12, Čecha, který získal německé občanství sňatkem. U mlýna, který byl v provozu, bylo 12 hektarů polností a také pila se v případě potřeby spustila. Mimo toho měl hospodář na starosti denní odvoz mléka do mlékárny v Damníkově. Každý den, za každého počasí a zvláště v zimě, ty byly za Protektorátu tuhé, to byla perná práce. Svoji práci začínal u dvora, pokračoval po vsi ke kostelu a dále humny a u obecního úřadu po vsi k Damníkovu. Druhý dovozce s jedním koněm jezdil přes kopec a od čísla 32 kolem humen k číslu 66 a dále na silnici. Květoslav Hejl vozil v létě 2.200 l, v zimě 1.000 až 1.100 l mléka. Protože tato činnost už patří minulosti, je důležité připomenout, jakým způsobem tuto práci prováděl. Při sběru konví šel pěšky vedle vozu trochu vpředu, aby pak konve s mlékem z laviček naložil, aniž zastavil povoz. Svoz prováděl do osvobození, kdy tuto práci převzal Jindřich Sonták č. p. 18. Odvážel mléko už traktorem Deutz do mlékárny v Lanškrouně.

Němečtí obyvatelé byli odsunuti a mlýn osídlil mlynář V. Klimeš. Zbytek obilí ještě semlel, a tím povoz ve mlýně končil. Utichl i katr na pile. Mlýnské stroje byly zanedlouho neodborně zbourány, aby už nikdy nemohly sloužit svému účelu. V provozu zůstal mlýn uprostřed obce. I tu utichl provoz v roce 1958 a naturální obilí se vozilo ještě nějaký čas do mlýna v Lanškrouně. Ve mlýně zůstala jen jedna stolice a šrotovník pro potřebu družstva.

K. Hejl vzpomíná, že mezi českými a německými obyvateli nebyvalo výrazných nedorozumění. V obecním zastupitelstvu byli čeští kolonisté zastoupeni jedním členem, a to panem Janem Hejlem. Až nástupem nacistického předáka Konráda Henleina se počala stupňovat nenávist vůči českému obyvatelstvu. Dle jeho vyprávění byli němečtí hospodáři značně konzervativní ke všem novotám. Například plánovaná elektrizace v roce 1932 se stala

skutečností až v roce 1937. Rovněž pomník obětem první světové války postavili až po mnoha letech z důvodu hospodářské krize panující v té době.

Starostou obce byl majitel usedlosti č. p. 55 jménem Artz.

Největší usedlost ve vsi, č. p. 66 majitele Šponiara, měla 43 hektarů pozemků.

Mimo větších usedlostí bylo v obci i dosti hospodářství s částmi budov značně starými a zchátralými ještě se slaměnou krytinou. Některé se ještě osídlily a později jako neosídlené zbouraly.

K obdělávání půdy se používalo jako tažné síly koní a volků, u chalupníků kravského potahu.

Uhynulá zvířata se zakopávala na mrchovišti u silnice do Kozínohy na druhém kopci pod vedením vysokého napětí.

Hostinec

Místem, kde se vesničané po práci a o nedělích scházivali, byly kostely a hostince. V naší obci provozovali hostinskou živnost čtyři občané. Uprostřed obce stojí hostinec, na jehož čelní zdi byl dlouho zřetelný nápis „Gashauss Krone“ majitele Neugebauera. Nad šenkem je sál. U hostince bylo řeznictví a porážka dobytka. K živnosti patřilo i něco polí. Dle vyprávění bývalého zaměstnance majitel polím příliš nerozuměl. U všech čtyř hospod byly tužebníky. Ty ožívaly o nedělích a svátcích sportovním ruchem.

Po osvobození převzal hostinskou a řeznickou živnost do Národní správy zaměstnanec, pan Josef Marek. Hostinec se stal po osvobození místem velmi četného společenského života v obci a je v provozu až do dnes.

Hostinská živnost na č. p. 63 Winhelma Cembra odsunutím majitele zanikla. Nový osídlenec Halíř byl stíhán pro trestnou činnost a usedlost musel opustit.

Na pozemku pod číslem 119, dnes usedlost pana Jiřího Hejla, stával hostinec č. p. 20 majitele Langra. Měl i prodej koloniálního zboží. Hostinec osídlil Mir. Černý. Živnost provozoval jen krátce. V budově pak měl sídlo Československý svaz mládeže. Černý přesídlil na jinou usedlost a budova chátrala, až došlo k jejímu rozbourání.

Poslední hostinec majitele Spohnera má číslo 159 (dnes pí Janyšová). Než se v této nově postavené budově začalo prodávat, byla tato živnost na č. p. 156, kde dnes žije pan Šléz. Živností bylo hospodářství, proto bylo otevřeno jen večer a v neděli. Rokem osvobození živnost zanikla.

Obchod

Jeden obchod se smíšeným zbožím byl na č. p. 122, dnes pan Hrubčík. Po osvobození prodejnu převzala „Jednota“, konzumní družstvo z Ústí nad Orlicí. Majitelem usedlosti byl pan Pírk. V prodejně se prodávalo až do roku 1956.

Druhý obchod spojený s pekařstvím byl na č. p. 92. Majitelem byl německý občan Zelin. Po osvobození obchod a pekařství převzal B. Dušek. Obchod zanedlouho zanikl, jakož i pekařství, kterého se obyvatelům velmi želelo. V těžkých dobách začátků JZD znamenal chléb upečený z vlastní dodané mouky kladnou položku v domácnosti.

Řemesla

Truhlářství až do osvobození bylo v provozu na č. p. 150. Živnost v roce 1945 končila. Stroje, moderní hoblovka a nářadí byly přestěhovány do druhé truhlářské dílny na č. p. 91, v níž nový osídlenec, mistr truhlářský Jan Ladislav Fišer, provozoval svoje řemeslo. Pokračující socializace radikálně likvidovala soukromé podnikání. I tato dílnička tomuto podlehla. Zařízení bylo přestěhováno do družstevní dílny ke Strohnerům, kde pak mistr pracoval.

Stejný osud potkal živnost kolářskou na č. p. 91/98. V řemesle pokračoval po osídlení pan Mikulecký. Také on byl donucen skončit práci na své dílničce a pracovat v družstevní dílně.

Velmi potřebným a vyhledávaným řemeslníkem na vesnici byl kovář. V malé dílničce ve dvoře až do jejího zrušení pracoval pan Šilar. Ve vsi byly dvě kovářské dílny, na č. p. 90 a 88. Po osvobození a osídlení obce pokračoval v dílně na č. p. 90 mistr kovářský pan Jan Chleboun. Po určité době byla tato kovárna zrušena. Kovadlina zvonila pak už jen u silnice v dílně na č. p. 88. Po vzniku družstva a výstavbě dílen utichnul pracovní ruch i v této kovárně. Mistr kovářský pan Chleboun pokračoval dál práci v dílně u Strohnerů do vysokého věku.

V krejčovském řemesle pokračoval mistr krejčí na č. p. 58, pan Konárek. Po nedlouhé době přešel na jiné zaměstnání a řemeslo pověsil na hřebík.

Druhým krejčím, který pokračoval po německém majiteli na č. p. 54, dnes modlitebna, byl pan Machatý. Nebyl příliš zdatným řemeslníkem, a tak si přivydělával prodejem cigaret. Dopustil se i určitých přestupků proti zákonu a byl z obce vyhoštěn. Boty spravoval do května 1945 švec na č. p. 8, dnes pan Kalous. Řemeslník německé národnosti byl odsunut a verpánek osířel. Na č. p. 103 byl druhý obuvník. Měl křestní jméno Florián. Svatý Floriánek byl patronem hasičů, kteří jej mívali na svých spolkových praporech. V roce 1945 v květnu tato činnost na tomto čísle končí.

Brady holil a hlavy stříhal německým osídlencům holič na č. p. 132. Dnes je vlastníkem tohoto čísla p. M. Klubrt.

Holírnu si upravil v budově MNV po osídlení pan Novák. Přišel sem ze Sloupnice. Po převzetí funkce tajemníka řemesla zanechal. Tuto službu po svém zaměstnání poskytla holička na č. p. 142. Poslední holič, který též po svém zaměstnání holil a stříhal na č. p. 135, byl pan Strnad. Místnost byla v napolo zbořeném stavení, proto tuto službu obyvatelstvu zde brzo ukončil. Od té doby musí jezdit občané za těmito službami do Lanškrouna

Do osvobození měla sídlo na č. p. 157 pošta. Dnes zde bydlí pan Jan Krátký.

Německý farní úřad působil až do osvobození. Mše pro německé obyvatele byla sloužena každou neděli.

Četnická stanice byla v Lanškrouně. V Lukové sídlil příslušník této stanice, národnosti italský Němec na č. p. 18.

V obci byla v provozu cihelna. Patřila k usedlosti č. p. 108. Majitelem byl Němec Pfeifer. Po osvobození lanškrounští cihláři vypálili suché cihly, které pak odvezli. Cihelna pak byla srovnána se zemí. Určitou část materiálu a cihel použili osídlenci pro svoji potřebu.

Zaniklá zařízení

Na usedlosti č. p. 114 stávalo větné kolo k načerpání vody. Bylo postaveno v roce 1901 vídeňskou firmou Ignác Beneš. Sloužilo spolehlivě až do roku 1953. Nevyžadovalo téměř žádnou údržbu. Jen za velkého větru muselo být určitým směrem otočeno, aby síla větru nepoškodila větrné kolo. Druhé kolo stálo u čísla pop. 1. Toto bylo demontováno již dříve. Ještě jedno toto, dle německých pamětníků, stálo u č. p. 38. Toto bylo povaleno větrem a bylo demontováno jako první v Lukové.

Opatření proti požáru

Do dna potoka v určitých vzdálenostech byly zapuštěny cementové skruže, které zajišťovaly v případě ohně dostatek vody pro savici požární stříkačky. Dnes už jsou jen těžce k nalezení. Nebyly nikdy vybírány.

Brody

Hospodáři ze středu obce pro cestu na pole museli pro přejití potoka použít brodů. Po založení družstva některé zanikly, ale byly i jednotlivé, kterých se používalo dosti dlouho, a jsou znatelné dodnes.

Ještě dnes jsou znát ve vsi oba náhony přivádějící vodu na oba mlýny. Protože už dávno přestaly sloužit svému účelu, jsou řešeny odpadky všeho druhu. Rovněž po nádrži na vodu za mlýnem u hospody není už ani památka.

Květná

Němečtí občané v Kozíně chodili nakupovat až do roku 1945 do obchůdku na č. p. 9. Usedlost osídlil p. Prokop a obchod zanikl. Po osídlení se ještě jednou prodávalo na č. p. 24. Zásobování obce převzala pojízdná prodejna Jednoty.

Na č. p. 7 byla hospoda. Byla osídlena a nový majitel pokračoval v této živnosti. Byla po osídlení místem čilého společenského života a zábav. Hostinská živnost po čase zanikla a společenský život upadl.

Tato vesnička se pyšnila novou školou. Strohé údaje podala paní Kašparová č. p. 29.

Děti nových českých osídlenců učil od roku 1945 do r. 1950 Karel Merta.

Do roku 1953 byla škola uzavřena pro nedostatek dětí. Od tohoto roku zde učil do r. 1958 Václav Vobejda. Jeden rok po něm učiteloval účetní Duchoň z Pardubic.

Poslední učitelkou byla Olga Víznerová. Působila zde do roku 1964. Od té doby je škola zavřená. Ve škole byl kabinet vybaven cennými pomůckami. Ze třídy je dnes kulturní místnost, ve které jsou velké stojací hodiny značné ceny. Ve škole byl upraven ještě jeden byt.

V začátcích JZD bylo ve škole na parketách ve třídě uskladněno obilí. Došlo k jejich znehodnocení a byly nahrazeny obyčejnou podlahou.

Elektrizace obce byla dokončena v roce 1951.

Nadále zůstávají nezodpovězeny dvě otázky. Ve kterém roce byla postavena škola a kdy byla provedena změna názvu obce.

Závěr pojednání o životě v obci Luková před rokem 1945 končíme jmény, dělníků nasazených pracovním úřadem do německých hospodářství, kteří zde našli po osvobození svůj nový domov a založili si svoje rodiny. U žen jsou uváděna jména jako provdaných. Jsou to:

Josef Hejl z Bystřce, Bernard Vaniček z Bystřce, Ladislav Šebrle z Výprachtic, Ladislav Kraus z Jamného, Josef Marek, Bohuslav Dušek, Adolf Netek z Horní Čermné, Marie Švarcová z Jamného n./O., Božena Sontáková z Bystřce, Marie Hejlová z Třešňovce.

Pak zde pracovaly sezónní dělnice ze Slovenska a Moravy a zde se provdaly. Jsou to: paní Vaničková, paní Hejlová č. p. 114 a paní Krausová.

Jak vypadá vesnice dnes?

Změnila svoji tvář k nepoznání. Socialistická velkovýroba znamenala zvýšení životní úrovně. Na druhé straně však, zvláště v posledních letech vytvářená gigantomanie zemědělských družstev, zasáhla negativně přírodu a veškerý život v ní. Vrátit vesnici její dřívější tvář a oživit zaniklá řemesla, to se hned tak nepodaří.

Ke konci roku 1990 byla v obci prodejna potravin „Jednota“. V samoobsluze byly zaměstnány tři prodavačky. Do pohostinství dojížděly dvě pracovní síly. Do obce zajížděla jednou týdně pojízdná prodejna masna Jednoty. Určitý druh masných výrobků lze koupit v samoobsluze. Chléb a pečivo se dováží z Lanškrouna, v případě poruchy v pekárně potom ze značných vzdáleností. Mléko a jeho výrobky ze Zábřehu na Moravě. Nějakou tu maličkost, se kterou se chodilo ke kovářovi, opraví nebo nabrousí opraváři v družstevních dílnách. Typické kovářské řemeslo je dnes nahrazeno náročným opravářstvím. Pokud se dřeva týče, tuto službu poskytuje ve své malé dílničce ve vysokém věku mistr tesařský, známý a vyhledávaný odborník, pan Jan Krátký č. p. 63. Několik řemeslníků různých profesí jsou zaměstnanci podniků a dojíždí do zaměstnání mimo obec a služby neposkytují. Pro ostatní řemeslné služby je nutno dojíždět do měst.

Na konec je nutno ještě připomenout, že většina řemeslníků mimo své profese vlastnila malá hospodářství, která jim poskytovala živobytí.

Dnes, kdy máme opět obecní úřad a starostu a jeví se návrat soukromého podnikání, snad se objeví i v naší obci opět nějaký řemeslník.

Úmrtí

13. 1. Bernard Vaníček, č. p. 85 ve věku 69 let, generalizovaný myom.
7. 3. Alois Peichl, č. p. 180 ve věku 81 let, tromboza dolních končetin.
22. 4. Markéta Hlavinková, č. p. 40 ve věku 66 let, ischemická srdeční choroba.
30. 10. Růžena Launerová, č. p. 144 ve věku 77 let, ischemická srdeční choroba.

Narození

17. 1. Marcel Vítek č. p. 121.
29. 1. Karel Vítek č. p. 37.
15. 2. Kamil Zachař č. p. 36.
2. 3. Lucie Fabianová Květná č. p. 30.
30. 3. Lucie Kotěrová č. p. 161.
7. 4. Miroslav Fojtů č. p. 5.
13. 5. Petr Marek č. p. 99.
25. 5. Petr Vítek č. p. 121.
11. 9. Žaneta Křivánková č. p. 135.
11. 9. Marie Popelářová č. p. 142.
3. 11. Miroslav Franc č. p. 41.

Nejstarší občankou je Anna Adamcová č. p. 161, narozená 14. 11. 1903.

K 31. prosinci 1990 měla Luková včetně Květné 693 obyvatel.

Květná měla k tomuto datu 75 obyvatel.

Na závěr roku

Hodnotit uplynulý rok jen z jednoho pohledu nelze. Po opadnutí revolučního nadšení se ukazuje, že přiblížit se k úrovni vyspělých států nebude pro naši společnost tak snadné a bude provázeno mnoha nepříjemnostmi. Dlouhodobá závislost naší ekonomiky na rozpadávajícím se socialistickém systému přináší naší společnosti nemalé potíže, které začali pociťovat výrazně naši občané již tento rok. Nad radostným pocitem svobody člověka začala převažovat se začínajícím zdražováním a narůstající nezaměstnaností obava z blízké budoucnosti. Vážné problémy pak nastaly v zemědělství s připravovanou privatizací a vrácení půdy soukromým majitelům. O návrat k soukromému hospodaření však družstevníci neprojevili zájem. Násilný rozpad stávajícího způsobu hospodaření by způsobil rozpad zemědělství a ohrozil výživu obyvatel. Půdu, jejíž placení bylo v pohraničí zastaveno vstupem do družstva, začali členové opět splácet.

Rok 1990 se končil s ne příliš růžovými vyhlídkami do budoucna už také proto, že na části zeměkoule v Perském zálivu bylo vypuknutí války už jistou skutečností.

1991

Nový rok byl vždy vítán s nadějí, že bude lepší než ten minulý, byl tento rok přivítán s určitými obavami, se kterými se netajili ani představitelé našeho státu. Přechod na soukromé vlastnictví a nahromaděné nedostatky za minulá léta to pak potvrdily v průběhu roku, že to bude úkol nelehký.

Veřejné práce

První změna se objevila v označení budovy bývalého národního výboru. Po dlouhých letech socialistického zřízení je to opět Obecní úřad. Vedle velkého označení byl umístěn nový státní znak.

Železniční zastávka

Na schůzi obecního zastupitelstva bylo jednáno o zřízení železniční zastávky. Žádost byla podána již 30. října 1990. Doplněna byla ještě 6. června 1991. Průzkum a šetření všech rozhodujících orgánů bylo na místě provedeno 29. srpna 1991. Výsledek šetření byl zaslán na příslušná místa do Prahy. Otázka zastávky nabyla závažnosti, protože dojde pravděpodobně k omezování autobusové dopravy.

Otázkou železniční zastávky se zabývalo představenstvo obce v minulosti již několikrát. Vždy však pro různé překážky se zřízení zastávky odložilo.

Na kopci, místními obyvateli pojmenovaném „Junkov“, je plánována výstava bytovek. V průběhu roku se zde pracovalo na kanalizaci a byl navezen štěrk na příjezdovou cestu. Pro zdejší nezaměstnané se naskytla příležitost výdělku. Nejen zde. Pracovali na omítce kabiny na hřišti, na sociálním zařízení, v hostinci u Faltýnka a čistili i vozovku na náměstí, která se cídila formou brigád společenských organizací. Očištěná vozovka byla zanedlouho opět znečištěna, zvláště okraje a chodníky. Největší podíl na tom mělo zemědělské družstvo a právě probíhající výstavba na živočišném středisku. Občas sice vozovku umyjí a pak ta nečistota zůstane na okraji a chodnicích.

Čekárnu ČSAD uprostřed obce, nejvíce znečišťovanou a dosud poznamenanou zbytky předvolební agitace, očistil a natřel barvou občan se záznamem v trestním rejstříku.

V kostele byly na náklad církve instalovány skleněné výplně nad bočními mřížemi jako opatření proti vniknutí kriminálních živlů. Opatření mají opodstatnění jen částečné, protože spodní část dřevěných dveří by nebyla pro násilníky žádným problémem.

V Květné bylo 120 metrů starého vodovodního potrubí nahrazeno novým. Zapínání pumpy nahradila místo dosavadního ručního automata. Investice byla pořízena za částku kolem 7.000 Kčs. V každé domácnosti se zjišťovala spotřeba vody a dohodnuto její placení. Toto se občanům nelíbilo. Doposud šla režie na účet zemědělského družstva a voda se neplatila. Od 1. 4. 1991 přešla režie na obec Luková a příjem za vodu poplyne rovněž do obecní pokladny. Byla stanovena cena. Za 1 m³ odebrané vody zaplatí občané v Květné 1,50 Kčs. Průměr za půl roku na domácnost činil 146 Kčs.

Telefon

Správa spojů prováděla v obci výkop pro položení telefonního rozvodu. V obci je dosud 19 uživatelů telefonu a 68 občanů si podalo žádost o přípojku. Ke konci roku byla umístěna veřejná telefonní budka před mateřskou školou. Budka je to jen poloviční, a tak vznikla obava, jak bude poloviční mechanismus odolávat povětrnostním vlivům. Nevýhodou stanice je možné volání jen ven a chybějící telefonní seznam. I přes tyto nedostatky je to zřízení, po kterém se již dlouho volalo a bude sloužit obyvatelům naší obce.

Cesty

Další komunikací, o kterou se má obec starat, jsou obecní cesty. Je proto v zájmu uživatelů těchto spojnic udržet jich v dobrém stavu, neb vybudování nebo jejich oprava by si vyžádala mnohem vyšších nákladů v době, kdy je velký nedostatek finančních prostředků.

Celková délka obecních cest k 31. prosinci 1991 činila 6 km 4 m.

I v soukromé výstavbě a údržbě budov byl v důsledku značného vzestupu cen značný útlum. Opraveno bylo značně zchátralé číslo 21, které koupil O. Koudelka z č. p. 106.

Nové číslo popisné 94 dostala novostavba Luboše Kaplana.

Na pozemku bývalé usedlosti č. p. 36 K. Rujbra bylo upraveno koncem roku stavební místo pro rodinný domek stavěný na klíč pro Tomáše Soudka. Bylo započato též s navážením stavebního materiálu.

Z důvodu stavby soukromého majetku byla srovnána se zemí bývalá garáž JZD u pop. čísla 18 Jindřicha Sontáka.

Na druhé straně budovatelského úsilí se tady také budovalo. Na jaře byla stržena střecha již hodně narušené usedlosti č. p. 1. Likvidace silných zdí z kamene vyžaduje práci a není záležitostí lacinou. A tak rozpadlé usedlosti působí dlouho nepěkným dojmem.

Dalším podobným objektem je stále ještě č. p. 56.

Posledním uklizeným domkem bylo číslo popisné 33. Pozemek po domečku byl zhruba urovnán a materiál navezen na likvidaci a zasypání již nepoužívaného brodu pod číslem 48.

Soukromí podnikatelé

Ještě loni byla na stránce kroniky položena otázka, kdo bude prvním soukromým podnikatelem v Lukové. Letos již můžeme odpovědět na tuto otázku. Stal se jím Antonín Faltýnek č. p. 42, mezi nímž a obecním úřadem byla uzavřena smlouva o nájmu hospody a nebytových prostor na dobu určitou, tj. na dva roky. Smlouva počíná dnem 1. května 1991 a končí 30. dubna 1993. Roční nájem byl dohodnut na 12.900 Kčs. Dále bylo dohodnuto, že obecní úřad nebude vybírat poplatky z alkoholu, piva, cigaret plynoucí do obecní pokladny, a to z důvodu pomoci do začátku podnikání. Ku konci roku se objevil v lokále i hrací automat, z něhož plynul poplatek i do obecní pokladny.

Druhá nájemní smlouva na dobu neurčitou platná od 1. července 1991 byla uzavřena s kadeřnicí Hanou Sotonovou z Lanškrouna. Roční nájem ze dvou místností byl stanoven na 3.560 Kčs. V jedné místnosti v této budově bývalého národního výboru provozoval holič Jan Nový svou živnost po roce 1945. Po nedlouhém provozu živnosti sloužily místnosti až do 1. září roku 1990 dětským jeslím.

Další tři místnosti v této budově byly pronajaty Ing. Jaromíru Chaloupkovi jako opravena elektronických přístrojů, od 1. června 1991 na dobu neurčitou. Roční nájem byl stanoven na 7.356 Kčs. Provozovna byla známá jako firma s názvem SNARY.

Jedním soukromým podnikatelem, který zkoušel štěstí v naší obci, byl občan z Třebářova, který jezdil s pojízdným kinem. Vstupné bylo 10 Kčs. I když návštěva atraktivních filmů nebyla malá, čítala kolem sta osob, po zaplacení režie byl čistý zisk malý, proto svoje

podnikání v naší obci zakrátko ukončil. „Bačkorová“ kultura je v tomto podnikání přece jen velkým konkurentem.

Do obce zajíždí již delší dobu prodejna masa Jednoty. Prodejní doba je každý čtvrtek v jedenáct hodin dopoledne. Vedoucí pan Vávra vycházel vstříc spotřebitelům jak ochotou, tak výběrem zboží.

Touto prodejnou se řešil problém zrušení masny a zásobování jídelny jak v mateřské, tak základní škole a dříve i jeslí.

Do obce zajížděla na stanoviště u dvora pojízdná prodejna potravin, a to třikrát týdně. Protože v místní prodejně Jednoty byl velmi malý výběr zboží a někdy chyběly i základní potraviny, bylo dohodnuto s vedoucím prodejny panem Kobzou, aby o jedenácté hodině prodával na stanovišti u obecního úřadu. Prodejna si získala brzy značný okruh zákazníků.

Základní a mateřskou školu počalo zásobovat masem a výrobky jednou týdně ze svého provozu Zemědělské družstvo Žichlínek, z důvodu špatného odbytu dobytka masným průmyslem. Provozovna pokrývá objednávky občanů učiněné při vydávání obědů. Své výrobky rozváží i do okolních podniků a jídelen veřejného stravování.

Ke konci roku vzniknul další soukromý podnik prodeje a servisu malé zemědělské mechanizace s názvem „Unitex“ v prostorách opravárenských dílen na čp. 162. Družstvo muselo prostory uvolnit, stroje a veškerý materiál přemístit do nově budovaných prostor v areálu živočišného střediska.

Růst cen

Osmého února na schůzi obecního zastupitelstva bylo usneseno zvýšit poplatky ze psů, a to za jednoho z 30 Kčs ročně na 60 a u druhého na 90 Kčs.

Nedostatek finančních prostředků nutil obecní úřad hledat úspory. Jedním takovým opatřením v papírové agendě bylo vybírání domovní daně proti potvrzení, a tím ušetřit na poštovním a manipulačních poplatcích.

Počátkem roku došlo ke zdražení jízdného do 5 km. Cestující zaplatí za cestu do Lanškrouna o jednu korunu více, tj. 3 Kčs, do Damníkova dvě místo jedné.

Následovalo zvýšení poplatku z rozhlasu a televize o 100 %, elektrické energie o 60 %. Zvlášť citelné pro spotřebitele bylo zvýšení ceny uhlí z průměrné ceny 18 na 60 a více korun.

Jak se zvýšení projevilo v obecním rozpočtu, ukazuje porovnání roků 1990 a 1991.

	1990	a	1991
Poplatek ze psů	3.620		7.170
Dislok poplatek Jednota	1.536		Zaplaceno
- □ - - □ - ACHP	10.195		Úhr. leden 92
- □ - - □ - ZD Žichlínek	54.342,50		Úhr. Materiálu na výst. MŠ
Nájem Faltýnek	5.375		
- □ - Ing. Chaloupka	3.678		
- □ - Sotonová	1.780		
Uhlí MŠ	4.513,10		10.484
- □ - ZŠ	3.419,70		26.229
- □ - školní jídelna	1.452,60		
Elektrika MŠ	2.000		6.000
Školní jídelna	6.500		13.000
Veřejné osvětlení	13.169,55		40.616,26
Voda MŠ	1.717		1.964
Základní škola	1.350		1.376,40
Školní jídelna	2.778		3.348
Příjem ze sálu			1.150
Hrací automat v host.			1,596,40
Potraviny školní jíd.	106.129,45		128.298,60

Rozpočet roku skončil přebytkem v částce 305.859, 22 Kčs. V této částce je započtena suma poukázaná na výstavbu nové mateřské školy v roce 1992, jež činí 200.000 Kčs.

Soupis

Znovu byl prováděn soupis hospodářského zvířectva. Od tohoto bylo upuštěno po roce 1987. Doba však ukázala, jak důležitá je tato statistika pro národní hospodářství.

Sčítání obyvatel, domů a bytů

Noc ze třetího na čtvrtý březen byla rozhodujícím ukazatelem pro provádění sčítání. Tohoto úkolu se ujali navržení František Píša č. p. 141 a Štěpánka Komínková č. p. 71. Sčítací archy byly doručeny občanům několik dnů předem. Obec měla sčítací obvody označeny čísly 401, 402, 403. Sčítání pak ukázalo tyto výsledky:

Trvale bydlící osoby celkem	683
V tom přítomné	667
Nepřítomné	16
Dočasně přítomné	6
Přítomné úhrnem	673
Pobyt trvalý muži nar. 1976 – 1991	81
Pobyt trvalý muži nar. 1931 – 1975	211
Pobyt trvalý muži nar. 1930 a dříve	41
Mužů celkem	333
Pobyt trvalý ženy nar. 1976 – 1991	102
Pobyt trvalý ženy nar. 1931 – 1975	170
Pobyt trvalý ženy nar. 1930 a dříve	78
Ženy celkem	350
Národnost česká	675
slovenská	7
ukrajinská	1
Byty úhrnem	229
Trvale obydlené	212
Neobydlené	17
Obytná plocha v trvale ob. bytech	11.306 m ²
Počet obyt. místností nad 8 m ²	683
Byty se třemi a více obyt. místnostmi	143
Automatické pračky v bytě	66
Barevná televize v bytě	116
Osobní auto	105
Ústřední topení	146
Koupelna	183

Výsledky sčítání z okres. pramenů

Okres Ústí n. Orlicí měl tomuto datu	137.029 ob.
Okresní město	15.291 ob.
Luková	692 ob.

Náboženské vyznání v Lukové

Trvale bydlící bez vyznání	246
Řím-katolického	218
Řecko-katolického	1
Čs. husitské	3
Čes. br. evangelické	46
Nezjištěná církev	178 občanů

Společenský život

V činnosti složek bývalé Národní fronty nastal velký útlum činnosti.

Organizace měly svoji činnost naplánovanou nadřízeným orgánem, kterému o tom posílaly výkazy o činnosti. To je už minulost. I v otázce financí už musí spoléhat sami na sebe. Po dlouhých letech diktátu to nebude pro generaci vyrostlou v té době nijak lehké.

Jak nepříznivá je finanční situace v době stoupajících cen, se ukázalo u sboru dobrovolných hasičů. S předpokládaným schodkem bylo rozhodnuto nekonat jediný hasičský ples. Ve velmi chudé plesové sezoně to bylo nemilé překvapení. Byla odřeknuta hudba z Náchoda. Byla obava z odškodnění výpovědi. Ukázala se jako zbytečná. Zřejmě naše odřeknutí nebylo jediné. Hasiči pořádali jen pout'ovou zábavu.

O posvícení pořádal hostinský posezení s nevelkou účastí.

Prostorný a stále značnými investicemi vylepšovaný kulturní dům ožívá během roku čím dál méně.

Každoročně pořádané setkání důchodců se uskutečnilo až 19. října. Program vybočil z dlouholetého ustáleného programu. Po krátkém uvítání starostou panem starostou Paulusem

vystoupily děti z mateřské školy se svým programem. Následovala volná zábava s občerstvením a zpestřená skupinou našich hudebníků, O. Hrazdírou, F. Pišou, K. Prokopem a J. Zachařem. V programu byla i tombola. Na zdařilém setkání přece jen někdo chyběl. Byl to zástupce ZD, který by bývalým pracovníkům podal zajímavá fakta o dnešní neutěšené situaci našeho zemědělství. A naši staří spoluobčané si této pozornosti zaslouží.

Oslavy a výročí

Osmý březen byl označen v kalendáři jako Mezinárodní den žen. Mužské pokolení a celá lidská společnost si alespoň tento den připomínala, jak velkou úlohu v životě lidstva má právě ona. Za to se spokojila jen s kytíčkou a mnohdy se jí nedostalo ani té. Většina pokolení si její zásluhy váží. Tento den byl zrušen a nahrazen Dnem matek.

Tradiční svátek práce, První máj, se odbyl bez průvodů a manifestací, jen místními oslavami, majálesy a podobnými veselicemi. Taktéž pátý květen a den Osvobození byl přesunut bez obvyklých manifestací a oslav i u nás v Lukové. Pro starší generaci to byly dny, kdy končila hrozná světová válka, byl konec velkého utrpení. Neměly by být zapomenuty.

Státními svátky byly uznány 5. a 6. červenec, 28. říjen a poprvé také 24. prosinec.

Hudba z místního rozhlasu tentokrát neprovázela školáky na jejich první cestě do školy.

Základní škola

Od 1. srpna nastoupil jako školník do základní školy Ladislav Dubišar, č. p. 35. Dosavadní školnice, paní Elnerová č. p. 140, odešla do důchodu.

Kriminalita

Dvacátého devátého listopadu v poledních hodinách vnikli do domku starých manželů Francových neznámí pachatelé, využili jejich nepřítomnosti a nezamčené kredence v kuchyni a odcizili vkladní knížky a obnos v hotovosti. S jakou drzostí to bylo provedeno, ukazuje, že domek se nachází uprostřed obce nedaleko obecního úřadu a v té době byl na silnici zvýšený polední provoz. Jejich úmysl vyzvednout peníze v peněžním ústavu těsně před koncem pracovní doby se jim díky včasnému konkrétnímu zásahu nepodařil. Pachatelé nebyli do konce roku dopadeni.

Počet krádeží zaznamenal velký vzestup. Před chmatáky již neobstojí nic. Na příklad u skladu obecního úřadu na č. p. 125 leželo dlouho kolo drátu (lano), až si ho nějaký „podnikatel“ všiml a odvezl. Taktéž desky na skružích u lesa někdo potřeboval. Jejich drzost nezná mezí. Nahrává jim volně přístupný materiál, nepořádek, špatná evidence a pak velmi malé postihy pachatelů.

Dalšího trestního činu ublížení na zdraví se dopustil občan H., již trestaný pro násilnost, na svém tchánovi G. H. a švagrovi č. p. 40 v době svého pobytu v obci. Jako nezaměstnaný neoplýval penězi, ty pak vymáhal po výplatě důchodu. Pod vlivem alkoholu způsobil svému švagrovi i tchánovi vážná zranění. Jeden z nich se pak musel vrátit do léčebného zařízení a tchán pro vážné zhoršení zdravotního stavu nastoupil do domova důchodců. Násilník byl zadržen a vzat do vazby. Neobešlo se to však ze strany bezpečnosti bez nepochopitelného nedorozumění a přístupu k tomuto případu.

Rozvodovost

Rozvod byl do nedávné doby na vesnici případem ojedinělým. V této oblasti už vesnice dohání, co zameškala. V Lukové dosáhl počet rozvedených manželství již čísla osmnáct. Většinou to jsou mladá a střední manželství s malými dětmi.

Úlovek

Mladému dvanáctiletému žákovi K. Mandausovi č. p. 128 se podařilo ulovit v rybníku pod mlýnem v Lanškrouně na kuličku těsta dravou rybu candáta. Byl to pro něho pěkný oříšek, protože vytažení úlovku zvládl sám bez pomoci. Hodnocení ovšem provedli členové rybářského spolku, kteří naměřili 76 cm jeho délky a navážili 4 kg a 20 dkg. Fotografie v dokumentaci kroniky.

Počasí

Zima tohoto roku byla mírná, jaro pak studené. Vegetace se opozdila o tři neděle. Šeřík vykvetl až koncem května. Opožděné květenství měly ovocné i ostatní dřeviny. Na úrodu ovoce to vliv nemělo. Počasí po celý rok nebylo narušeno nepříznivými změnami.

Přelet

Desátého března v neděli odpoledne přelétlo nad obcí směrem od Žichlínka k Damníkovu hejno havranů v počtu, který se dá jen těžko odhadnout. Takové množství černých opeřenců nebylo u nás dosud spatřeno. Dle pranostik měli přinést ochlazení. Toto se ostatně tento rok skutečně potvrdilo.

Vánoční strom

Před vánočními svátky z popudu pana starosty Pauluse byly na hedvábné borovici před mateřskou školou rozvěšeny barevné slabé žárovky, které od soumraku celý vánoční čas rozsvícené připomínaly nejkrásnější dny v roce.

Středisko 020 zem. družstva

Nepříznivá hospodářská situace v našem státě se projevila i v hospodaření zemědělského družstva. Direktivní řízení padlo a nový program a zemědělské zákony byly ve vládě stále odkládány. Družstvo se potýkalo se špatným odbytem produktů a platební neschopností odběratelů. Značné zvyšování cen potřebných materiálů stavebních, hnojiv, nafty, mechanizace donutilo vedení omezovat jejich nákup.

V rostlinné výrobě se letecké služby využilo jen na jaře k přihnojování plodin. Jinak se chemická ochrana neomezovala. K značnému snížení, omezení spotřeby umělých hnojiv došlo u fosforu a drasla. Na jeden hektar půdy bylo dáno 83 kg čistých živin proti 240 kg dávaným v minulých letech.

Prvý rok nebyl vydáván cukrovarem naturální cukr za práci na cukrovce. Tento byl vydáván za cenu 1,30 Kčs za 1 Kg!

Pro špatný nákup obilí v roce 1990 zůstalo značné množství v družstevních skladech. Vedení družstva se proto rozhodlo vydat naturálie pro tento rok již na jaře, a tím ulehčit skladovacím prostorám.

Velmi příznivě bylo přijato rozhodnutí představenstva rozdělit částku přidělenou do sociálního fondu na jednotlivce. Zvláště příznivě toto přijali starší členové, kteří tohoto fondu využívali už jen velmi zřídka. Zdravotní stav i jiné důvody jim nedovolovaly podílet se na zájezdech, návštěvách divadel a jiných podobných akcích, poskytovaných z tohoto fondu.

Částka byla stanovena na 730 Kčs. Bylo ponecháno na vůli členovi, na jaký účel úhrady ji použije.

Druhou příznivě přijatou novinkou bylo zřízení podnikové spořitelny. Vložené vklady úrokuje čtrnácti procenty. Vklady je možné kdykoliv vybrat bez výpovědi. Úřední hodiny byly určeny na lukovském středisku na úterý a čtvrtek.

Toto byly ty příjemné změny.

Neutěšená finanční situace donutila vedení družstva k omezení některých činností. Jako první byla rozpuštěna početná skupina pracovníků. Někteří odešli na jiná pracoviště, jiní volili předčasný důchod a nejdříve se družstvo rozloučilo s těmi, kteří nevynikali dobrou pracovní morálkou. Ke snížení počtu pracovníků došlo i na jiných úsecích zemědělského družstva.

Investice

Zemědělské družstvo koupilo od Společného zemědělského podniku v Ústí n./O. porodnu a výkrmnou prasat v Sázavě za třicet milionů korun. Od 1. ledna 1991 má družstvo v majetku výkrmnou o kapacitě 10.000 prasat a porodnu na tisíc prasníc.

V tomto roce byla zrušena porodna prasníc na č. p. 14 u Krsků.

Ukončen byl provoz v odchovně telat na č. p. 114 u Hejlů. Dobytčata byla převezena do stájí v Damníkově a Trpíku.

Byla dokončena, až na malé dodělávky, výstavba dvou hal pro dojnice. Na velkém hnojišti nedošlo k instalaci jeřábu. Končila výstavba živočišného střediska vybudovaného nákladem třiceti dvou milionů korun.

Třetího až pátého prosince se haly začaly plnit dojnicemi.

Bylo přivezeno 54 dojnici ze stáje na č. p. 85 u Vaníčků. Zde si nemohu odpustit poznámku, vyřčenou při první adaptaci této stáje, která se v roce 1950 – 51 vybuďovala ze stodoly s dřevěným stropem. Stáj měla sloužit jako provizorium deset let! A skutečnost? Sloužila čtyřicet let. Připravena k ustájení pak za rok!

59 dojnic bylo převezeno z Květné ze stáje na rychtě a 50 dojnic z Damníkova od Hurychů č. p. 137.

V nových stájích je provoz značně mechanizován. Je zde automat na dávkování jádra a moderní technikou vybavena mléčnice.

Ke konci roku mělo družstvo ve stavu 2.085 dojnic, 14 tisíc prasat a tisíc prasnic.

Z důvodu malé poptávky a odbytu zvířat, družstvo vybudovalo v Žichlítku provozovnu na výrobu masných výrobků. Dobytek se poráží na jatkách v Lanškrouně. Každý týden se poráží 50 prasat a 5 kusů hovězího. Výrobky rozváží vlastním autem vývařovnám a spotřebitelům v okolí.

9. října začalo stěhování kanceláří zem. družstva ze mlýna do nové administrativní budovy v areálu živočišného střediska.

Stěhování nebyl konec. Bylo nutno přestěhovat dílny a sklad u Strohnerů č. p. 162. Majitel projevil snahu začít soukromě podnikat, a proto požadoval brzké vrácení a vyklizení celého provozu. Bylo to tvrdé pro funkcionáře najít náhradní prostory. Našly se v druhé ocelové kůlně pod kravínem NK 1. A pak začal závod s časem. Vysoké pracovní tempo a dobrá organizace přinesla výsledek. Třicátého listopadu byla uvolněna majiteli bývalá truhlárna. Postupně se uvolňovaly i další prostory. Ukládání betonu se dělo i v noci. Po celé vánoční svátky se v halách nepřetržitě topilo, aby dílna byla dokončena co nejdříve. Vytápění dílen bylo plánováno z administrativní budovy. Dokončení této nepředpokládané investice přece jen příští rok.

O vrácení zemědělské usedlosti a majetku čísla 118 požádal Zdeněk Vaníček. Na polovinu usedlosti patřící jeho otci byla v dobách násilí po roce 1950 uvalena konfiskace a jmenovaný za údajnou protistátní činnost postižen vězením.

Jinak zájem o soukromé hospodaření nikdo v Lukové neprojevil. Žádost o vyčlenění půdy, která má plnit jen jako obživa pro rodinu, podal v Květné Josef Uchytíl č. p. 33 a bylo mu vyměřeno 2,60 ha, Jarmile Leterové 3,45 ha a v Lukové Martinu Motyčkovi 1,20 ha. Vyměřeno k 1. 10. 1991.

V organizaci polních prací v nových podmínkách nastala změna. Televize ani rozhlas nevysílaly každodenní postup prací, a tak mnoho občanů už nevědělo, že se sklízí úroda a obživa pro všechny. Žňové práce proběhly bez bombastických hesel, výzev a plakátů. Rovněž bez každodenního hlášení často neskutečných výkonů a čísel. Rovněž bez výpomoci kombajnů z různých krajů a zbytečných přejezdů techniky. A samozřejmě armády zbytečných

organizátorů. I toho potroušeného obilí bylo méně na vozovkách. Naši technici dobře zvládli i ostatní práce.

Les

V lukovském katastru zaujímá výměra lesního prostoru zanedbatelnou rozlohu. Při návštěvě lesa získá jeho návštěvník nepěkný dojem. Nezdravé ovzduší, chemizace rostlinné výroby, letecké postřiky vysoké dávky umělých hnojiv. To vše ohrožuje lesní porosty. Je smutný pohled na suché mohutné jehličnaté velikány, ale i listnáče, stojící i přeražené a vyvrácené ležící na zemi. Nepochopitelné je jednání lesníků. Dělníci stromy porazí, rozřezou a nechají hnit! Samozřejmě o takové dřevo nemá nikdo zájem. Lesní závody to nedokáží zpeněžit. Nepořádek v lese se nedá ani přiléhavě pojmenovat!

Došlo na obecní úřad

Na konec zápisu za rok 1991 dva dokumenty došlé na obecní úřad v Lukové. První z Ameriky žádá o rodokmen, druhý z Německa uplatňuje nárok na dědictví po rodičích v bývalých Sudetech.

Doslovné opisy

Místnímu Narodnímu Vyboru

Eugene Theiner

Lukova 561 23

1520 Parkhill Dr.

Czechoslovakia

Billings Montana 59102

USA

18 July 1991

Věc: Zádost o Zjištění Roddokmenu

Moje jméno je EUGENE THEIMER

Žádám tímto o zjištění rodokmenu rodiny Venzl Theimer narozen 28 září 1831 v Kunžvaldu č. 1.

Prosíme vás o informace o jeho synu Emil Theimer narozen 4 leden 1852. Jeho matka byla Victoria Kletschka narodzena v 1832 Damnikov.

Dědeček pana Venzl Theimer byl Josef Theimer z Kunzvaldu. Babička byla Apollonia Schon z Lukova.

Rád bych poznal svoji rodinu v Československu a ze kterého odvětví pocházím. Uhradím veskere výdaje spojené s tímto zjišťováním. Dekuji předem za vaše služby a eventuální zprávy.

S pozdravem podpis

Eugene Theimer

1520 Parkhill Dr.

Billings Montana 59 102

USA

Přiloženy 2 kupony po 95 centech.

Kopia

Dr. Gustav Neugebauer

München dne 3. 9. 91

Winzerstrase 182

8.000 München 40

Deutschland

Federální ministerstvo financí ČSFR

Letenská 15

118 10 Praha 1

ČSFR

Pan starosta obce Luková

Německy

p. Damníkov

a česky.

Okres Ústí n. O.

561 23 ČSFR

Vážený pane ministře!

Jsem vlastníkem následujícího majetku, nacházejícího se v rozsahu územní platnosti ČSFR, který byl v souvislosti s vyhnáním sudetoněmecké národnostní skupiny z jejího domova konfiskován a jeho vrácení si tímto nárokuji příp. – pokud během uplynulé doby došlo k zániku tohoto majetku – si nárokuji přiměřenou náhradu či odškodné.

Zemědělská usedlost – selský dvorec v Lukové číslo 36 – 20 ha majetek.

Zde vyjmenovaný majetek patřil v roce 1945 mým rodičům; ja a moja sestra jsme právoplatní dědici.

Moje vlastnické právo ohledně zde vyjmenovaného majetku nezaniklo vyhnáním a konfiskací majetku, které odporují mezinárodnímu právu i lidským právům.

Protestuji tudíž proti tomu, aby můj majetek byl v rámci „malé“ či „velké“ privatizace proti mé vůli prodán nebo licitován. Rozhodně také protestuji proti tomu, aby můj majetek nacházející se v ČSFR nárokuje, či míní právem nárokovat vůči Spolkové republice Německo, jelikož je právně nepřipustné, abych ručil mým soukromým majetkem za případné požadavky ČSFR, nebo aby Spolková republika Německo platila své dlužní obligace vůči ČSFR pomocí mého soukromého majetku.

Výslovně tímto prohlašuji, že uplatňováním svého vlastnického práva není spojen úmysl nebo přání „vyhnat“ české a slovenské obyvatele, žijící dnes v bývalých sudetoněmeckých oblastech či upřít jim právo na živobytí a sídlení v těchto oblastech, protože i oni tam mezitím nabyli domovského práva.

Jsem však rovněž přesvědčen, že není a nikdy nebylo přáním spravedlivě, poctivě a čestně smýšlející části českého a slovenského národa, aby vyhnání sudetští Němci byli připraveni o právo na svůj původní domov a o majetek, který tam zanechali a který jim byl uloupen.

Zůstávám s přátelskými pozdravy

Podpis Dr. Gustav Neugebauer

Narození

24. 1.	Josef Tůma	Květná č. p. 33.
30. 1.	Miroslav Popelář	č. p. 31.
14. 2.	Petr Janda	č. p. 93.
24. 3.	Filip Hrubčík	č. p. 122.
29. 3.	Věra Dušková	č. p. 164.
30. 3.	Martina Konárková	č. p. 135.
15. 7.	Petra Pavlíková	č. p. 25.
25. 7.	Jan Fabián	Květná č. p. 39.
14. 10.	Jaroslav Vaníček	č. p. 84.
21. 10.	Bohuslav Beran	č. p. 46.
22. 10.	Tomáš Blažek	č. p. 46.
12. 11.	Petr Chládek	č. p. 36.
2. 12.	Veronika Klementová	č. p. 119.

Úmrtí

26. 1. Marie Novotná, Květná č. p. 19, ve stáří 79 let. Zemřela v domově důchodců. Odhlášená.

4. 9. Žofie Hudečková č. p. 110, ve věku 87 let. Zemřela na senilní kachexii.

Nejstarší občankou k 31. 12. 1991 byla Anna Adamcová č. p. 166, která se dožila 14. 11. 88 let.

Počet obyvatel obce se opět snížil. Poklesl na číslo 685.

Slovo na závěr

Rokem překvapení a změn, převážně těch nepříjemných, byl tento pro naše občany. Ekonomická reforma se dotkla každé domácnosti. Značný růst cen našeho zboží a stoupající nezaměstnanost znamenaly pokles koupěchivosti a hledání úspor v rozpočtech. Nedostatek financí se projevil ve všech odvětvích národního hospodářství.

Přes všechny potíže se objevili soukromí podnikatelé. Ne vždy v tom oboru, který by společnost potřebovala, a ne vždy s poctivým úmyslem.

Nejistotu z blízké budoucnosti znásobila situace v blízké Jugoslavii, kde v občanské válce umírali lidé.

Odešla Rudá armáda a svět byl šokován rozpadem SSSR.

Do nového roku nastoupili naši občané s nemalými obavami.

1992

Při novoročním blahopřání si všichni dobří lidé přejí, aby ten následující rok byl šťastný a veselý. Tomuto přání zůstal tento rok mnoho dlužen. Skončil koncem roku proti vůli většiny našich občanů rozdělováním naší malé republiky na dva samostatné státy. Dějiny zhodnotí tento historický krok. Naše nová demokratická společnost se jen těžko zbavuje následků dlouhého totalitního režimu.

Rozpočet

Příjem činil 1.423.710,77 Kčs.

Vydání 1.340.045,76 Kčs.

Rozpočet končil přebytkem 82.218,01 Kčs.

Veřejné práce

V obci se pracovalo na přístavbě mateřské školy, železniční zastávce a inženýrských sítí na kopci pro stavbu rodinných domků.

Na přístavbu mateřské školy se vyčerpalo 347.506,70 Kčs. Na stavbě pracovalo v průběhu roku čtyři až pět pracovníků, převážně místních nezaměstnaných.

Na další pro obec důležitou stavbu, železniční zastávku, bylo nutno oddělit z rozpočtu 261.627,30 Kčs.

Protože zastávka byla naplánována na železničním náspu od mostu k Žichlítku, bylo nutno z důvodu vysokého nástupu navézt na jeho rozšíření velké množství navážky. Jednalo se o 8.500 m³ šterku vyměňovaného železničního podloží. Soustavně se zavážela mokřina pod náspem. To se dělo jak materiálem z obce, tak i odjinud, na příklad z Lanškrouna.

Omezení spoju

Protože během roku došlo k omezení autobusové dopravy, bude zastávka přínosem pro naši obec. K dokreslení situace na autobusovém spoji Lanškroun – Česká Třebová lze uvést toto: Byly přerušeny dělnické spoje. V sobotu a v neděli jede autobus jen ráno a večer.

Kdo nevlastní vozidlo, pak je nemožné uskutečnit návštěvu nemocnice v neděli, nebo starším lidem návštěvu lékaře. Též maminkám s kočárky tím vznikly velké problémy.

Obec Luková společně s Damníkovem po dohodě s ČSAD doplácela určitý čas na spoj „desítku“, který se v Damníkově obracel. Do konce roku se doplatilo 4.500 Kčs. Spoj však byl opět zrušen pro nedostatek finančních prostředků.

Také ceny jízdného se zvýšily. Ceny jízdenky do Lanškrouna se ze dvou korun vyšplhala na tři koruny padesát haléřů. Poklesl značně počet cestujících.

Inženýrské sítě

Investiční banka Pardubice měla dohled a proplatila náklady na inženýrské sítě na kopci v celkové částce 254.959,60 Kčs. V sumě bylo započteno 59.959,60 Kčs za práce a náklady provedené ve vlastní režii obce. Došlo také k opravě špatně provedených prací, které byl nucen na příkaz banky provést závod Silnice Litomyšl na svůj náklad ve výši deseti tisíc korun.

Diskotéky

Do příjmu obce také plynul poplatek z diskoték pořádaných v Kulturním domě. 22.400 korun je částka nezanedbatelná, kdyby neměla druhou, negativní stránku pro život v obci. Občané, zvláště žijící kolem, právem kritizují nepěkné chování účastníků diskoték, nepořádek kolem budovy, poškozená skla u silnic, nebo i poškozený telefonní přístroj na náměstí. Též hlučné chování v nočních hodinách.

Na vysvětlenou lze uvést toto: Účastníci diskoték přijíždějí jak svými dopravními prostředky, tak zvláštním autobusem. Při nástupu pak platí obě jízdy a vstupné. Po skončení pak odjíždí opět společně. Ve smlouvě se zavázali uvést sál i okolí do pořádku. To se snaží plnit. A tak bylo snadné škody, na kterých mají podíl zdejší i ostatní z blízkého okolí, přičíst všem účastníkům diskoték.

Sál kulturního domu přece jen ožívá činností, pro kterou byl určen.

Soukromé podnikání

V Lukové přibýlo občanů, kteří začali soukromě podnikat.

V polovině roku otevřelo JZD v nové administrativní budově kantýnu. Prodejna je na Středisku živočišné výroby, opravářských dílen a kanceláří, kde pracuje značný počet pracovníků, kteří zde nakupují. Dobře zásobená prodejna, vedená pí Straževičovou, se stala silným konkurentem zdejší prodejny Jednoty.

Devátého prosince se začalo péci v pekárně Danušky Štefanové. Při pekárně byl otevřen krámk se smíšeným zbožím. V provozovně našlo zaměstnání osm pracovníků mimo majitelů.

Konkurence mezi prodejny je značná. Není zvláštností nakoupit určitý druh zboží v každém obchodě za jinou cenu. Že se nejedná o malé rozdíly, ukazuje tento příklad. V Jednotě koupil spotřebitel jeden kilogram cukru krystalu za 14,90 Kčs, v kantýně zaplatil 12,50 Kčs. Cukr nakoupila prodejna přímo v cukrovaru. Během roku docházelo ke stálému vzestupu cen jak potravin, tak průmyslového zboží.

Masérskou činnost poskytuje Miroslav Krsek na č. p. 15. V tomto čísle byla otevřena prodejna zdravé výživy Věry Krskové s názvem „Oáza“. V prodejně pracuje ještě druhá prodavačka.

Majitelem truhlářské dílny na č. p. 21 je Vasil Petrovka.

Ing. Stanislav Vimr č. p. 107 si zařídil chov hlemýžďů a výcvik psů.

Tentýž chov si zařídil na č. p. 133 Jiří Kubíček č. p. 153.

Jako soukromý zemědělec je na obecním úřadě zaregistrován Jaroslav Dušek č. p. 164. Náplní jeho podnikatelské činnosti je výroba a prodej mléka pro zpracovatelský průmysl a veřejné zásobování.

Ing. Petr Kotěra č. p. 161 si přihlásil na obecním úřadě lesnickou činnost.

Chov slepic s počtem 500 – 600 kusů a prodej vajec do obchodní sítě si zařídil Zdeněk Vaníček č. p. 118, který získal usedlost zpátky v restituci.

Ke konci roku rozmnožil počet podnikavých další řemeslník. Je jím klempíř Jindřich Zachař. Řemeslo hodlá provozovat v dílně č. p. 68.

Na administrativní budově JZD si pronajala prázdné prostory firma JCEE, společnost s ručením omezeným, zabývající se výrobou a prodejem jednoúčelových a přesných

automatických zařízení a školicí činností v oblasti výpočetní techniky. Pracuje zde jedenáct pracovníků.

Firma Unitec, zabývající se prodejem malé zemědělské mechanizace, rozšířila svůj program o prodejnu automobilů s poskytováním záručního servisu i jiných služeb automobilistům. Bylo zde vybudováno pět ubytovacích apartmá a restaurační zařízení.

Mezi soukromě pracující patří i Vlastimil Popelář č. p. 31, který se svými koňmi se zaměřil na přibližování dřeva v nedalekých lesích.

Mezi první úspěšné podnikatele patří pí Sotonová, která si solidními službami v kadeřnictví získala široký okruh zákazníků.

Společenský život

Společenský život se jen pomaloučku dostává z porevolučního útlumu. Maškarní dětský karneval pořádaný ČSL, odborem Sokola Lukovský Šmajd, táborák na hřišti, kácení máje u hasičské zbrojnice a dětský den na školní zahradě. To jsou každoročně se opakující akce. Činný byl oddíl kopané, tentokrát s příznivými výsledky. Ty mu zajistily druhé místo v okresním měřítku.

Plesová sezona vyzněla naprázdno. Příležitost si zatančit připravili o pouti hasiči. Návštěva byla malá.

Pravidelné setkání důchodců se konalo až 25. září. I tentokrát byla připravena tombola, k poslechu zahrál soubor složený z místních amatérských hudebníků. Nedostavil se fotograf.

Tragická událost

25. července byl nalezen na železniční trati mezi mostem za Vaničkovými a Rudolticemi neznámý mrtvý muž. Totožnost a příčina smrti nebyly zjištěny. Jelikož se nehoda stala na zdejším katastru, musel být na příkaz okresní prokuratury na náklad obce pochován. A tak byl do země pohřben člověk bez obvyklých obřadů, bez slůvka rozloučení, bez účasti pozůstalých i ostatních účastníků smutečního shromáždění. Spuštění do hrobu zastali místní nezaměstnaní za přítomnosti pracovníka pohřebního ústavu, tajemnice obce a kronikáře. Dle prastarého zvyku se lidé starali o opuštěné hroby. Tak se na našem hrobě objevily kytičky

a zanedlouho i křížek se jménem a daty. K tomu došlo až později, když byla zjištěna totožnost a přijeli rodiče zesnulého, aby jednali o převozu a vyrovnání nákladů s tím spojených.

Tragicky zesnulým byl František Lilko, Banské č. p. 1, pošta Vranov nad Teplou, narozený 15. 7. 1974. Příčinou smrti bylo vypadnutí z vlaku. Pravděpodobnější byla druhá verze. Protože byl okraden, byl po činu vyhozen z vlaku. Údajně cestoval k příbuzným do Kostelce nad Labem.

Rodičům byla povolena exhumace a kremace v České Třebové a převoz urny na Slovensko. Ze země byl vyzvednut 30. listopadu. Náklady obce s touto smutnou událostí rodiče uhradily.

Dle vyjádření matky v jednom z dopisů zaslaných obecnímu úřadu, naše nabyté přátelství neporuší rozdělení na dva státy.

Čápi

Na jaře přiletěla do Lukové čapí rodinka. Její snahou bylo vyvést mladé. Pro založení hnízda si vybrala komín kuchyně základní školy. To ovšem nemohlo být. Tak po několikerém zmaření započatého díla si vybrali zvoničku na kostele. Byla to pro ně riskantní stavba na tak malé ploše a v takové výši. Aby si čápi mohli stavět dobře svá hnízda, dávala se jim na vyvýšená místa, většinou komíny, kola jako základna pro jejich hnízda. Toto nebylo možné učinit. Přesto si čápi na zvoničce hnízdo postavili a vyseděli tři mladé. V dlouhém a suchém období nebylo lehké pro čapí párek nakrmit hladová mláďata. Vyvést mladé jim překazil nedlouho před jejich prvním samostatným výletem bouřlivý vítr. Hnízdo shodil a mláďata, neschopná letu, pádem uhynula. Tím přišla obec o jednu zajímavost sledovanou našimi občany.

Zásah požárníků

Aktivně zasahovali naši hasiči při požáru řezačky na polích zemědělského družstva. Další zásah byl při požáru železničního nástupu na dlouhém úseku od Třebovic k Rudolticům.

ŽV na střed. Luková

Ve výrobě mléka celého střediska mimo stáje v Trpíku bylo nadojeno od jedné dojnice víc jak pět tisíc litrů mléka za rok. Prvenství získala stáj I s denní dojivostí 16.072 l mléka, což za rok

činilo 5.882 litrů. V celém středisku se denně nadojilo od jedné dojnice 14.551 litrů. Ročně pak se dosáhlo 5.326 litrů mléka od jedné dojnice.

Je paradoxem doby, že tyto výsledky ve spojitosti se špatným odbytem jsou dnes nežádoucí!

Ke cti všech, kteří se o tuto výrobu starají, slouží to, že mléko je dodáváno ve vysoké kvalitě mlékárně v Zábřehu na výrobu kojenecké a dětské výživy „Sunaru“.

V červnu byla provedena rekonstrukce mléčnice v kravíně II, kde bylo namontováno nové chlazení značky „Paco“ na 2.500 litrů.

Začátkem roku, 14. ledna, byla uvedena do provozu poslední nová stáj L VI. Otevřením stáje byl dokončen záměr zvýšit stav dojnic na středisku v Lukové.

V Květné po likvidaci chovu dojnic byla na jejich místa umístěna telata. Nejvyššího přírůstku u této kategorie zvířat dosáhli ošetřovatelé na č. p. 85 u Vaníčků, a to 0,960 kg.

I jalovice nepřirůstaly špatně. Na č. p. 66 na hluboké podestýlce dosahovaly přírůstky 0.770 kg denně. Průměr ve všech stájích v Lukové pak však byl pouze 0,662 kg.

Protože výkrm býků se jevil jako nerentabilní, přestala se odstavovat telata - býčci. Přírůstek u tohoto skotu dosáhl v průměru 0,829 kg.

Masný průmysl neměl zájem o maso, výkupní ceny se snižovaly, naopak v obchodě se cena hovězího vyšplhala ke stům korunám! Většina býků byla prodána na vývoz. A tak ze stáda čítajícího kolem 900 kusů zbylo na konci roku pouhých 177 kusů!

Ve výkrmu prasat se dosáhlo 0,629 kg průměrného denního přírůstku. Také u tohoto druhu bylo problémem je prodat. Proto se hledaly všechny druhy odbytu.

Organizační změny ZD

Změna vlastnických vztahů a návrat soukromého podnikání znamenaly pro družstvo nutnost provést některé organizační změny. Transformace družstva probíhala po celý rok.

V lednu až dubnu probíhalo přihlašování oprávněných osob k majetku vloženému do družstva v obvodu současného ZD Žichlínek. Na první valnou hromadu, konanou v květnu, byli všichni přizváni. Zvolená transformační rada pak doporučila valné hromadě ke schválení vypracovaný transformační projekt. Na druhé valné hromadě 30. října 1992 byl transformační

projekt, vypracovaný vedením družstva a schválený představenstvem ZD, velkou většinou družstevníků byl schválen.

V listopadu na sále KD Lanškroun na ustavující schůzi Zemědělského družstva Žichlínek byly schváleny stanovy, ve kterých se mění název družstva na „Zemědělsko-obchodní družstvo“ a nové devítičlenné představenstvo.

V roce 1992, poprvé v historii družstva, bylo vlastníkům vyplaceno nájemné za půdu, na které družstvo provozuje zemědělskou činnost. Nájemné bylo stanoveno na 300 korun z hektaru zemědělské půdy.

Vrácená půda

Po žních byla předána půda k soukromému hospodaření paní Mlatecové Marii č. p. 3 ve výměře 8,729 hektarů. Živý a mrtvý inventář krmiva, hnojivo a osivo budou předány počátkem roku 1993.

Kupony

Družstvo uhradilo každému pracujícímu členu nákup kuponové knížky a známky v ceně 1.035 Kčs s podmínkou, že své body uplatní v podnicích, na kterých má družstvo podílový zájem, např. mlékárně, Osevě, cukrovaru a podobných podnicích, zpracovávajících zemědělské produkty.

Výnosy obilí byly i přes suché počasí vysoké. Namlácených 50,2 q byl pro družstevníky důvod ke spokojenosti. I řepka výnosem 29,6 q uspokojila. Cukrovky se přes nepřízeň počasí sklídilo 392 q po 1 ha. Poprvé čtvrtinu, asi tisíc tun, odebral cukrovar v Litovli. Veškerou úrodu odvezlo ke zpracování opět družstvo svými dopravními prostředky.

Na podzim se provedlo vyasfaltování cest na živočišném středisku na ploše 3.500 m² nákladem 650.000 Kčs.

Nelze opomenout otevření jídelny a vydávání obědů na nové správní budově 2. března 1992.

V tomto roce zaplatilo družstvo poprvé poplatek za znečišťování ovzduší tuhými emisemi z kotelen na tuhá paliva ve vepříně a sociální budově.

Počasí

I tento rok nelze vynechat několik slov o počasí. Bylo opět trochu výjimečné a zemědělce poškodilo. Sucho převládalo značnou část roku. Teploty dlouhodobě vystupovaly nad třicet stupňů a měly nepříjemný vliv na psychiku a zdravotní stav lidí se zdravotními potížemi. Obilí bylo nízké a řídké, což však mělo vliv na rychlý a kvalitní průběh žnì. Hůře narůstalo zelené krmení. Kukuřice byla krátká a uschla nastojato. Nedařilo se zelenině ani ovoci. Velkou spotřebu energie si vyžádala příprava půdy. Suché počasí napomohlo přemnožení myši a polních hrabošů, zvláště v mladém strništním jeteli, který se letos vůbec nesekal. Též mšic a bělásku se objevilo nebývalé množství. Vydatný déšť přišel až prvního září. Jinak to byl rok bez bouří, krupobití, příválů a jiných obvyklých výkyvů.

Narození

6. 2.	Pavel Fugač	č. p. 43
17. 5.	Tomáš Strohner	č. p. 162
22. 5.	Jaroslav Popelář	č. p. 135
30. 5.	Iva Koudelková	č. p. 106
15. 6.	Andrea Dobešová	č. p. 60
3. 7.	Simona Dostálová	č. p. 121
5. 10.	Michal Pírk	č. p. 75
3. 11.	Romana Popelářová	č. p. 31
13. 12.	Martin Rössler	č. p. 36

Úmrtí

2. 1. Žofie Šlězová, č. p. 156, ve věku 74 roků, na odvápnění páteře, zánět průdušek, isch. chorobu srdce.

4. 1. Ladislav Dubišar, č. p. 30, ve věku 62 r. na zhoubný novotvar slinivky břišní.
1. 2. Anna Adamcová, č. p. 166, ve věku 88 roků na isch. chorobu srdce.
13. 3. Miroslav Krsek, č. p. 14, ve věku 68 r. na isch. chorobu srdce. Velká účast na rozloučení.
27. 5. Vladimír Štork, č. p. 73, ve věku 49 roků na zhoubný nádor.
5. 6. Emilie Hejlová, č. p. 119, ve věku 78 roků, odhlášená.
- 2.9. Františka Kocourková, Květná č. p. 8, ve věku 81 roků. Odhlášená.
30. 9. Jaromír Chaloupka, č. p. 174, ve věku 69 /74let. Diag. Tat.
5. 12. Drahoslav Carbol, č. p. 55, ve věku 70 roků na těžkou cévní příhodu.

V Lukové přibýlo nové číslo, dané Františku a Heleně Kocourkovým. Je to číslo 183.

Ke konci roku měla obec Luková s Květnou 691 obyvatel.

V roce 1992 se dožili občané:

80 roků	Václav Klimeš, č. p. 12. Bohumil Franc, č. p. 100. František Janko, č. p. 116. Marie Nedělová, Květná č. p. 32. Ema Zvolánková, č. p. 87.
81 roků	Marta Popelářová, č. p. 32. Jan Krátký, č. p. 63.
82 roků	Apolena Musilová, Květná č. p. 15.
83 roků	Marta Roušarová, č. p. 45. Hedvika Šilarová, č. p. 127. Růžena Marková, č. p. 177.
84 roků	Marie Baláková, č. p. 81. Marie Konárková, č. p. 58.
85 roků	Marta Dolečková, č. p. 123, byla k 31. 12. 1992 nejstarší občankou Lukové.

Slovo na závěr

Uplynulý rok bude vzpomínán současníky proto, že došlo k zahájení prací a realizaci mnohaletého úsilí zdejších obyvatel na zřízení železniční zastávky. I ostatní práce pro obec znamenaly pro starostu a tajemnici paní Markovou hodně starostí a překonávání administrativních překážek i byrokratických přístupů. Závažným problémem byl nedostatek financí. Hrozba nezaměstnanosti, neustálý růst cen, omezení dopravy, změny ve zdravotnictví, to vše se projevovalo na náladě obyvatel. Velké obavy o zemědělskou výrobu nastaly družstevníkům návratem soukromého vlastnictví a podnikání. Snahou nejvyšších míst bylo rozbít vybudovanou velkovýrobu. Násilím byli rolníci nuceni vstupovat do družstev a dnes jsou opět vystaveni tlaku vrátit se zpátky a soukromě hospodařit.

Do nového roku vstupovali naši občané s nedobrymi vyhlídkami

1993

Mnohé přání občanů našeho zmenšeného státu zůstalo tento rok nesplněno. Naopak tomu bylo u obyvatel naší obce. Dočkali se vymoženosti, o které usilovali bez úspěchu již dřívější obyvatelé.

Změna na obecním úřadě.

Do důchodu odešla desátého května tajemnice paní Jana Marková, č. p. 177. Po dohodě nastoupila na její místo paní Vladimíra Blažková, č. p. 46. Paní Marková pracovala z důvodu seznámení nové pracovnice s veškerou agendou ještě do konce května.

Pohostinství

Koncem dubna končila nájemní smlouva v hospodě. Po smrti pana Faltýnka pracovali do konce nájmu členové jeho rodiny. O živnost pak projevil zájem šest zájemců. Tři místní a tři cizí. Hospodu získal místní občan Jaromír Konárek, č. p. 35. Nájemné šest tisíc korun za rok 1993 zaplatil financováním vnitřních úprav sociálního zařízení a kuchyně dle nařízení hygieny. Dle názoru hostů došlo k značnému zlepšení prostředí, obsluhy, nabídky zboží a úklidu.

Provoz v hostinci byl obnoven čtrnáctého května. Zanedlouho potom, dvacátého prvního července, měli nočního návštěvníka. Napakoval se vystaveným zbožím z vitríny a beze stopy zmizel. Zůstala po něm škoda 8.000 Kčs. Do konce roku nebyl vypátrán.

Mateřská škola

V průběhu roku se pracovalo v budově obecního úřadu na přístavbě mateřské školy. Tři stálí pracovníci z řady nezaměstnaných si nemohli na nedostatek práce naříkat. Náklady na tuto náročnou stavbu dosáhly v roce 1993 471.262,64 Kčs. Od okresního úřadu dostal obecní úřad na tuto investici v roce 1993 částku 500.000 Kčs.

Zastávka

Velmi usilovně se pracovalo na dokončení železniční zastávky. Uznání si zaslouží jak naši pracovníci, tak drážní čety, podílející se na kvalitně a včas dokončeném díle. Největší podíl měl však starosta Josef Paulus, který své znalosti zaměstnance ČSD dokázal náležitě uplatnit

(Jezdil dvacet tři let jako strojvedoucí.). Snaha o brzkém dokončení si vyžádala hodně organizačního úsilí i jeho volna. Z řady občanů mimo pracovní čety se podíleli na díle důchodce kovář František Němeček č. p. 62 a Ladislav Kraus č. p. 16. Z ostatních občanů jen příležitostně několik jedinců. Větší počet brigádníků nebyl z bezpečnostních důvodů ani žádoucí.

Za povšimnutí stojí, co se muselo udělat. Na rozšíření železničního náspu navezla ČSD velké množství navážky, získané z výměny podloží kolejí. Byla provedena výměna stožárů trolejového vedení. Délka nástupiště na každé straně činí 220 m, zábradlí po obou stranách 520 m. Cestující ocení nástupiště nejnovějšího typu vysoké 85 cm od hlavy kolejnice, a tím snadný výstup a nástup do vlaků. Na osvětlení bylo pamatováno. Osmnáct sloupových zářivek o 150 W je zapínáno automaticky fotobuňkou a je režíí dráhy. Rovněž vypínání. Po obou stranách byly umístěny směrové tabule s jízdním řádem a vybudovány přístupové chodníky.

26. července kolaudační komise vysoko zhodnotila dokončené dílo a po odstranění několika drobností doporučila otevření zastávky.

1. srpen roku 1993 se stal pro naši obec památným dnem.

I sama příroda tomuto zakončení přála. Po nepříznivém počasí byla slunečná a teplá neděle. Slavnosti se zúčastnila celá vesnice. Zahájení probíhalo na školní zahradě. V krátkém projevu přivítal starosta Paulus přítomné občany, zvláště pak přednostu okresního úřadu Bohumila Čadu a zástupce ČSD a seznámil je s některými problémy při stavbě zastávky. Uvítání a celý průběh slavnosti byl filmován. Po úvodu se občané odebrali na zastávku, kde starosta přestříhl pásku a lahví šampaňského pokřtil zastávku Luková u Rudoltic. Motorová souprava o dvou vozech se pak zaplnila do posledního místa prvními cestujícími. Mnozí si pro nedostatek místa museli první jízdu ze zastávky do Krasíkova a zpět odepřít.

Na tuto první jízdu zakoupil obecní úřad jízdenky za 2.000 Kčs. Občané dobrovolným jízdným přispěli částkou 1.543 Kčs.

Po ukončení jízdy slavnostního vlaku začalo pravidelně podle jízdního řádu zastavovat deset osobních vlaků ve směru do České Třebové a tentýž počet ve směru na Olomouc.

Ani po skončení jízdy se občané nerozešli a využili pěkného počasí k příjemnému posezení a popovídání u vychlazeného moku a občerstvení, připraveném hostinským na zahradě

u základní školy. I mládež si přišla na své. Dva kočáry s koňským spřežením pan Marka ze Žichlína si nemohly na nezájem o jízdu zvláště mladých účastníků vůbec stěžovat a byly stále v provozu.

Pěkným dnem bylo dokončeno pro naši obec významné dílo, na které bylo vyčerpáno z pokladny za rok 1992-93 celkem 838.206,77 Kčs. Rozpočet stavby dle projektu činil 2.400.000 Kčs.

Omezení dopravy

Co znamená pro naši obec zastávka, ukazuje následující skutečnost.

Od 1. ledna byla zrušena autobusová linka, tak zvaná „desítka“ Lanškroun – Č. Třebová a zpět. Byla výhodná pro velký okruh občan, kteří nemusí do zaměstnání. ČSAD požadovaly doplacení na rentabilitu tohoto spoje. S tímto nesouhlasily Třebovice a Rybník. Občané Lukové a Damníková se dožadovali obnovení linky. Po dohodě s ČSAD byla od 1. března linka obnovena, ne však s dojezdem do České Třebové, ale jen na horní konec Damníková, kde se autobus otáčel nazpět. Obec Luková a Damníkov doplácely na spoj v průměru stejnou částkou měsíčně osm set korun.

Od 1. června došlo k zrušení už tak omezených spojů o sobotách, nedělích a dnech pracovního klidu na Českou Třebovou a zpět. Pro značný počet občanů zbývá železnice jediným dopravním prostředkem, jak se v tyto dny dostat za hranice naší obce. K omezení došlo i u dělnických spojů.

Nová provozovna

Protože prostory v přízemí budovy obecního úřadu budou v brzké době sloužit mateřské škole, bylo nutno přemístit provozovnu místní holičky. Po vydání stavebního povolení (15. 10. 1993) se začalo se stavebními úpravami na č. p. 125, bývalé sběrně mléka. Pracovat se začalo v září. Dle plánu je zde počítáno ještě s prodejnou. I zde práce zdárně pokračovaly. Dokončení se přehouplo do začátku následujícího roku. Z tohoto důvodu se podnik „Snary“ přestěhoval na bývalý mlýn.

Počítač

Pro snadnější zvládnutí čím dál mohutnější papírové agendy byl zakoupen pro kancelář (úřadovnu) obecního úřadu starší počítač včetně monitoru, klávesnice a tiskárny za 37.000 Kčs. Jeho přínos spočívá v rychlejší orientaci a zpracování údajů, registraci obyvatel, nemovitostí, pozemků, vedení inventury a účetnictví. Obdivuhodný vynález lidského mozku!

Společenská činnost

Obecní úřad na podnět skautů z Lanškrouna a obce Trpík připravil týdenní pobyt pro naše děti ve stanovém táboře v Trpíku. Po skončení jejich pobytu byl po dohodě propůjčen našim dětem. V týdnu od 7. do 14. srpna tam pobývalo 36 dětí za režijní poplatek 200 korun. V pěkném zákoutí, obklopeném okolními lesními kopci, se děti vydováděly a užily přírody. O jejich žaludky se starala kuchařka místní školy, paní Jana Junková. Program po celý týden připravovali ředitelka školy paní Bednářová s manželem, školník Ladislav Dubišar s manželkou Lenkou a pan Langr z Lanškrouna. Mimo her, sportovních disciplín, zpěvu byl zařazen do programu i výlet do Moravské Třebové. Tímto příjemným pobytem dětí v přírodě bylo dokázáno, že i u nás jsou hezká místa a příroda, a to docela blízko.

Obecní úřad nezapomněl ani letos na naše důchodce. Setkání se konalo na podzim 15. října za menší účasti zvláště mužské generace, zase s obvyklým programem.

Nelze zapomenout jednu společenskou událost z počátku roku. V únoru pořádal obecní úřad sousedské posezení v kulturním domě. K poslechu hráli místní muzikanti doplnění o jednoho člena z České Třebové a Lanškrouna. Na přání občanů a zdárného průběhu této kulturní akce, rozhodl obecní úřad pořádat sousedské posezení každý rok. Na bohaté tombolu v počtu padesáti cen se podíleli místní podnikatelé a organizace.

Nelze si nevšimnout jedné stálé kritizované kulturní činnosti. Je to nedobré chování účastníků pořádaných diskoték.

Kladem je jen využívání sálu a nezanedbatelný příjem do obecní pokladny v částce 39.118,50 Kčs. Rázně zakročit proti chování jednotlivců není dost možné. Dnešní zákony jsou velmi tolerantní k těmto jevům a těmto výtržníkům poskytují ochranu!

Kolkování peněz

Jedním z celostátních nařízení byla výměna federálních peněz za kolkované. Nejbližším výměnným střediskem pro Lukovou byl poštovní úřad v Damníkově. Ve dnech 4., 5., 6., 7. února mohl dospělý občan vyměnit 4.000 Kčs, dítě do patnácti let tisíc korun. Vyměňovaly se papírové stokoruny, pětistovky a tisícikoruny. Papírové peníze nižších hodnot se neměnily. Výměna byla znamenána do občanského průkazu.

Státní občanství

Dle vydaných směrnic potvrzoval matriční úřad z Lanškrouna 20. září na obecním úřadě na základě žádosti do občanského průkazu státní občanství České republiky.

Nová daňová soustava

Daň z nemovitostí nahradila daň domovní a zemědělskou a zaplacené finance převádí nově zřízený Finanční úřad (v dřívějších dobách Berní úřad) do obecní pokladny.

Daň z příjmu obyvatelstva a živnostníků rovněž převádí zmíněný finanční úřad obcím podle místa trvalého bydliště poplatníka.

Daň ze závislé činnosti je daň, kterou platí zaměstnanci z různých podniků, a tato daň se rozděluje 60 % do státní pokladny, 40 % se převádí na obce a města podle počtu obyvatel. Finanční přínosy z těchto daní jsou podstatnými příjmy do rozpočtů obcí a měst.

Čápi

Po loňské smutné události čapí rodinky se jim letos dařilo.

Umožnila jim to železná ocelová konstrukce, posazená tentokrát na druhý komín základní školy. Plánek pro přesné ukotvení ocelové konstrukce pod čapí hnízdo dodali ochranáři z referátu životního prostředí okresního úřadu. Obecní úřad nechal konstrukci zhotovit. Čapí dvojice to přijala a po celý rok poutala pozornost malých i velkých obdivovatelů.

Balony

Poslední dubnový den se objevily nad kopci za Trpíkem barevné letící balony. Hned druhý den, na prvého máje, za krásného slunného jitra se jich ze směru od Mladějova vyrojilo snad

patnáct i více. Pluly majestátně za velmi slabého vánku. Vzbudily zájem malých i velkých. Dvě z těchto dávných vzdušných plavidel přímo ve vesnici dokonce přistály. Jeden za Fišerovými č. p. 91, druhý na louce za č. p. 118. Mládež i dospělí zajímalo, co bylo v koši pro vzduchoplavce. Mimo různých měřících přístrojů udivovaly zvědavé tlakové bomby a hořáky, kterými se ohříval vzduch v baloně. Tyto v činnosti vydávaly hluk daleko slyšitelný. Prostor pro člověka byl minimální. Každý jednotlivý balón provázelo jedno doprovodné vozidlo s přívěsným vozíkem. To sledovalo let balonu, po přistání osádka pomohla s balením a naložením. Dle získaných informací to byl mezinárodní závod balonů na cíl vybraný závodníky. Start byl z nedalekého letiště ve Starém Městě u Moravské Třebové.

Počasí a zemědělská výroba

Výjimečné přírodní podmínky si vynutily zápis.

Tohoto roku oplývala matička příroda nebývalou štedrostí. Tím však způsobila zemědělcům nemalé starosti.

První štědrou nadílkou byla úroda lesních plodin. Takovou úrodu borůvek nikdo nepamatuje. Každíčký keříček byl obsypán těmito modrými plody. Znamenaly přínos do kuchyně i přilepšení do peněženek. Cena jednoho litru se pohybovala od 35 korun výše. Sběr provázela jedna nepříjemnost. Tou byla klíšťa. Napadání jimi byli velcí a zvláště pak děti. Bylo nutno při domácí očiště věnovat velkou péči jejich odstranění.

Taktéž malin se urodilo. Krásných, zdravých.

Velkou radost houbařům udělal na podzim svatý Vojtěch (Prokop). Když ty houby sil, semenem nešetřil. Byly to velké koše plné krásných zdravých hřibů, křemeňáků, kozáků i jiných, které si houbaři odnosili. Kdo šel do lesa, nešel domů nikdy s prázdnou. Houby rostly všude, snad i na silnici.

I jabloně v zahradách se ohýbaly pod tíhou plodů. Přes to, že se padaná jablka vykupovala, zůstala leckde neočesaná nebo na zemi.

Dobrá úroda se očekávala i na poli. Krásně stojící, jako nůžkami zastřižené obilí, čistý a hustý porost jetela i jiné plodiny dávaly naději na bohatou sklizeň. Radost byla vystřídána při sklizni starostí, jak ji zhodnotit. Úroda brambor předčila očekávání co do množství, tak velikosti hlíz. Váznul odbyt i přes to, že byly prodávány pod výrobní cenu. V obchodech

však byly prodávány o hodně draž. Hektarový výnos činil 282 q. Využit brambory ke krmení prasat nebylo možné pro neexistující technologii jejich zpracování vařením.

I obilí „sypalo“. Průměrný výnos na lukovském katastru dosáhl 53,9 q z jednoho hektaru. Téměř neuvěřitelný výnos dalo Tritikále na dvaceti hektarech u Květné. Kříženec pšenice a žita dal po hektaru 81,7q!

Další velmi dobrou sklizeň dala kukuřice na siláž. Bylo to 500 q hmoty po jednom hektaru.

Jedinou plodinou, která nedala očekávaný výnos, byl mák. Byl napaden škůdcem a 20 hektarů bylo zaoráno. Ten, který zůstal, poskytl jen 7,6 q z hektaru. Nízký výnos zaznamenali i ostatní pěstitelé. Mák byl jedinou plodinou, po které byla poptávka.

Středisko v Lukové sklízelo 262 hektarů obilí, najmutých od státního statku, který byl v likvidaci. Mimo obilí sklízelo v Jakubovicích ještě 30 hektarů jetela. Tuto plochu si zemědělské družstvo pronajalo.

Nemůžeme opomenout ani cukrovku. I té se sklídilo 505,8 q z každého hektaru. Polovina výměry, tj. 50 hektarů cukrovky pěstované již bez ruční práce, byla sklizena novým strojem. Tento třířádkový stroj německé výroby, tažený silným traktorem, seřeže chrást, řepu vyorá a ukládá do zásobníku a po naplnění vyklápí do vozu. Ořezaný chrást drží a zůstává na poli k zaorání. Tato poslední funkce se jevila starším hospodářům dost nepochopitelná. Silážovaný chrást byl vždy důležitou položkou v krmivové základně skotu.

Po neustálém, někdy bezohledném zvyšování produkce v socialistickém režimu, dochází k návratu soukromého podnikání a v zemědělství doslova k násilnému snižování produkce. Stavby dobytka poklesly. Nastala paradoxní situace. Klesla poptávka z důvodu stále stoupajících cen v obchodech a váznul prodej zemědělských produktů. Družstvo hledalo odbyty dobytka i v zahraničí. To bylo podmiňováno přísnými směrnici. Na konce zvolilo vedení i přímý prodej živých i poražených prasat spotřebitelům.

V dubnu nabídlo členům k odprodeji vepřové půlky za 26 Kčs za 1 kg včetně DPH, v živém pak za 21 Kčs včetně DPH. Prodej zlevněného masa byl omezen na dvě půlky pro člena. Ostatní občané měli možnost koupit vepřové půlky za 32 Kčs + 5% DPH. Dobytek byl porážen na jatkách v Lanškrouně.

ZD si najalo od státního statku z Jakubovic 60 dojníc. Tyto byly převezeny do stájí v Lukové.

Pro stálý nezájem zpracovatelských podniků o hovězí maso došlo k ukončení výkrmu býků. Na jatky se prodávají krávy a jalovice. Prodej dobytka soukromým podnikatelům byl jen ojedinělý.

Užitkovost zvířat

Od jedné dojnice se získalo za rok 93 5,679 litrů mléka, tj. denně 15,56 litrů.

Mlékárna v Zábřehu proplácela v průběhu roku za litr mléka 6,68 Kčs.

Středisko v Lukové mělo ke konci roku 1.020 dojnic.

Užitkovost ostatních zvířat

Telata přirůstala denně 81 dkg, jalovice 66 dkg, býci 87 dkg, prasátka 65 dkg.

Průměrný výdělek pracovníka v živočišné výrobě činil v 1993 – 7.198 Kčs měsíčně.

Nepříjemný dopad pro chod družstva mělo opožděné proplácení produktů zpracovatelskými podniky. Jednalo se o několik měsíců, v případě cukrovaru i o rok!

Celé živočišné středisko bylo postupně oploceno drátěným plotem.

Karanténa

Na č. p. 66 byla dána do provozu karanténní stáj. Veškerý hovězí dobytek vyvážený za hranice se sem sváží a prodělává zde dvou až třítýdenní pobyt pod dohledem veterináře, který zde má buňku a své pracoviště. Zvířata odtud jsou dovážena ve speciálních přepravnících do zemí, například do Řecka, Turecka, Německa, také až do Španělska.

Požár

Na konci září zasahovali hasiči při likvidaci požáru kombajnu na poli, a tím zabránili značné finanční škodě. Požár kombajnu vznikl od zadřeného ložiska a následného vznícení plev a vymláčené jeteliny.

Kůrovec

Příznivé teplé a suché počasí vytvořilo příznivé podmínky pro nebývalé přemnožení kůrovce i v lesních porostech kolem naší obce. Smutný je pohled na mohutné suché velikány, kteří se

příležitostně kácí samovýrobou na palivo. Pro lesní závod je těžba na těchto malých plochách neekonomická. Tak nám porosty v lesích rychle řídnou a nová výsadba zaostává nebo se neobjevuje. Příklad likvidace lesíku u Trpíka. Velké vykácené plochy se objevily na kopcích za Trpíkem. Prostředí kolem nás se neustále zhoršuje.

Úmrtí

15. 1. Milan Paluřík, č. p. 78, ve věku 27 roků. Zemřel tragicky na pracovišti v Ostravě.
- Jan Škop, Květná č. p. 14. Zemřel v domově důchodců. Odhlášen z evidence.
- 6.3. Antonín Faltýnek, č. p. 42, ve věku nedožitých 50 let, na jaterní cirhózu.

Narození

Narodilo se 8 chlapců a 6 dívek.

29. 1.	Jiří Dvořák	č. p. 46
1. 2.	Šárka Kocourková	č. p. 183
30. 3.	Ondřej Pavlík	č. p. 25
6. 4.	Jiří Štefan	Květná č. p. 29
4. 5.	Michal Bílek	č. p. 42
14. 5.	Vilém Carbol	č. p. 185
22. 5.	Jana Fabiánová	Květná č. p. 39
11. 6.	Jiřina Uchytlová	Květná č. p. 33
15. 6.	Veronika Krobotová	č. p. 138
3. 7.	Veronika Němečková	č. p. 146

19. 7.	Libor Křivánek	Květná č. p. 33
13. 8.	Kateřina Prokopová	č. p. 86
17. 9.	Tomáš Flusek	č. p. 170
2. 10.	Martin Franc	č. p. 41

Nejstarší občankou je opět paní Marta Dolečková, č. p. 123, která dovršila 86 roků. Narodila se v roce 1907.

K 31. prosinci roku 1993 měla obec Luková včetně Květné 722 obyvatel.

Slovo na závěr.

Rok 1993 bude významným v historii naší obce. Bude rokem, ve kterém byla Luková spojena kolejemi se světem.

Z různých pramenů lze soudit, že o zřízení zastávky se usilovalo velmi brzy po zahájení provozu na železnici dne 20. června 1845. Jednání a realizace vždy ztroskotala na různých překážkách, většinou finančních. Jinak život v obci nebyl narušen nepříjemnými událostmi. Jenom v zemědělství převládala nejistota z nevyjasněné vládní politiky. Návrat k soukromému hospodaření nenachází u nás pochopení pracovníků v zemědělství. Svět i v tomto odvětví udělal skok dopředu a velkovýroba si získala prvenství.

1994

Kolo dějin se otočilo do pátého roku po sametové revoluci. Mnoho se změnilo v uplynulém roce k dobrému, větší díl práce ve všech odvětví naší společnosti je však před námi. Občané naší obce neztrácejí naději na lepší poměry u nás i v celé naší republice.

Veřejné práce

V lednu byl rozhrnut navážený materiál pod železniční zastávkou. Na zákaz dalšího navážení tam byla umístěna tabulka.

25. února byla provedena kolaudace provozovny holičství na č. p. 125. Od tohoto data začala poskytovat své služby jak pro muže, tak pro ženy paní Hana Sotonová z Lanškrouna. Obecní úřad stanovil nájemné ve výši 1.050 Kč za čtvrt roku. Režii, otop, světlo a podobné si hradí sama.

Mateřská škola

Největší pozornost byla soustředěna na dostavbu mateřské školy. Na stavbě se podílela firma Appl zednickými pracemi a Lanškrounský stavební podnik. Elektrické vybavení, přímotopné topení EKO-SUNY firma Dalasob, žaluzie namontovala firma MONTEX.

Na výpomocných pracích se podíleli M. Jílek č. p. 98 a Fr. Sedláček č. p. 137, jinak jako nezaměstnaní. Na dokončovacích pracích se podíleli zaměstnaní brigádníci, důchodci Fr. Němeček č. p. 62 a L. Kraus č. p. 16. Oplechování střechy přístavby a veškeré klempířské práce provedl Josef Marek z Lanškrouna. Na konečných terénních úpravách, stavbě chodníků a nátěrových pracích se podíleli i další občané.

Dokončená výstavba byla 28. srpna kolaudační komisí schválena a doporučena k provozu s jednou zanedbatelnou maličkostí k odstranění. Tou byla nenamontovaná síť proti mouchám v oknech.

Tímto rozhodnutím skončil dlouholetý problém mateřské školy v Lukové, vlekoucí se již od počátků její existence v roce 1945. Na provoz a opravy byly vynakládány každým rokem značné finanční prostředky. Po rozhodnutí okresní hygieny o ukončení provozu byl první vypracovaný projekt na novou školku s předpokládaným rozpočtem 2.800.000 Kčs zvýšen

v roce 1990 na 5.218.000 Kčs. Tímto byl pro obec neúnosný a zrušen. Část projektu musela být však zaplacená. Jedinou možností, kam přemístit mateřskou školu, se stala přístavba v přízemí obecního úřadu. Tento návrh okresní hygiena doporučila. Musela být proto přestěhována provozovna holičky a podnik Snary.

Náklady na přístavbu dosáhly částky 1.563.233 Kč. Z toho 700.000 Kč poskytl Okresní úřad, ostatní pak obecní pokladna.

Den 3. září roku 1994 se stal dalším významným dnem pro naši obec.

V tento den byl zahájen provoz v nové mateřské škole průvodem dětí, aby se rozloučily se starou školou a v průvodu došly před novou v budově obecního úřadu. Zde byly očekávány skupinou matek a pracovníky odboru školství z okresního úřadu. Pan starosta Paulus se po přivítání v krátkém projevu zmínil o průběhu stavby. Ředitelka školy Libuše Peichlová se rozloučila s paní Marií Michajlovičovou z Květné, která po dlouholeté práci kuchařky odchází do důchodu.

Paní Michajlovičová nastoupila jako brigádnice za kuchařku odcházející na mateřskou dovolenou 8. 3. 1962. Od tohoto data už pracovala nepřetržitě až do 30. 9. 1994, to je třicet dva roků.

Tento den nastoupila na její místo paní Zdena Beranová č. p. 46.

Po tomto úvodu přednosta okresního odboru školství Pavel Vavřík přestříhl pásku u vchodu, a tím byl provoz mateřské školy zahájen. V tento den bylo umožněno občanům prohlédnout si vnitřní zařízení školy, jinak nepřístupné.

Nová omítka na budově

Současně s pracemi na školce se na budově obecního úřadu vyměňovala okna a připravovala se nová omítka budovy. Nebylo lehké pro novou administrativní pracovníci paní Duškovou, která se po svém nástupu seznamovala s agendou, pracovat v tomto prostředí. Bylo to těžké také z důvodu, který stojí za povšimnutí.

Byl jsem svědkem, jak pracovník začal bourat okno v zasedací síni, kde byl na podlaze neprávě levný koberec. Cihly a omítku nechal padat na koberec proto, že se paní Duškové

nepodařilo včas jej svinout. O pořádku na pracovišti se nedá vůbec mluvit. Tato naprostá samozřejmost u starých řemeslníků je pro mnohé pracovníky dnes ještě neznámým pojmem.

Úřední hodiny nebyly omezeny. V jedné místnosti se bourala okna i vyřizovaly potřeby občanů. Že úklid toho nepořádku po skončení prací si vyžádal od starosty a paní Duškové značného úsilí, nemusím zdůrazňovat.

Na budově bylo vyměněno patnáct oken, z těchto tři malá. (Na přístavbě mateřské školy bylo dvanáct nových oken, z toho čtyři malá).

Po skončení prací uvnitř budovy bylo postaveno kovové lešení vypůjčené od podniku „Asanace“ s. r. o. (bývalá Kafilérka). Stará omítka byla oškrabána a nahrazena novou, štukovou a přestříknutou.

Na práci se podíleli: Antonín Pudil a Václav Pudil č. p. 77, Václav Kalous č. p. 35, Josef Paulus č. p. 39, Miroslav Jílek č. p. 98, František Sedláček č. p. 137, i příležitostně pracovníci z řad občanů.

Omítka a sundání lešení i částečný úklid prostor kolem budovy byl skončen ke dni otevření školky. Konečná úprava bude dokončena příští rok. Stará omítka působila ponurým dojmem. Nová naopak zdůrazňuje funkci budovy a vyniká ve svém okolí jasnou barvou.

Naše obec je opět bohatší o další již druhé pěkné dílo od sametové revoluce.

Č. p. 125

Pouze příležitostně se pracovalo na plánované prodejně na č. p. 125. Nebyla to poslední stavební práce, která se připravovala. V Květné byla opravena komunikace a připravilo se místo pro umístění buňky na prodej potravin po zbouraném č. p. 19. Prodej bude zajišťovat paní Šípková z prodejny v Trpíku třikrát týdně.

Veřejné komunikace

V první polovině roku byl navezen kámen na cestu od Faltýnkových k Pobořilovým a od kostela pod most za školou a zpět na silnici. Tuto objížděku musí volit dopravci, kteří neprojedou pod most u železniční zastávky.

Dále byla dokončena komunikace u řadových domků směrem k pop. číslu 29 manželů Urbanových v rámci dokončení akce ZTV (základní technická vybavenost – inženýrské sítě). Stavbu komunikací provedla firma „Zemní práce Simon“ se sídlem v Damníkově. Náklady dosáhly 530.000 Kč. Okresní úřad přispěl částkou 200.000 Kč. Částkou 60.000 Kč přispělo družstvo, protože využívá místních komunikací k plnění pracovních činností. Zbytek byl hrazen z obecní pokladny.

Po opravě volal také místní rozhlas a veřejné osvětlení. Opravu rozhlasu provedla firma Rozhlasová technika Pardubice. Bylo přidáno 7 nových tlampačů. Veřejné osvětlení opravila firma.

Opravy si vyžádaly značné finanční částky. Za opravu se zaplatilo Rozhlasové technice 32.547 Kč, veřejné osvětlení si vyžádalo částku 130.000 Kč.

Opravdovou tečkou za stavebními pracemi v obci bylo několik dnů před Novým rokem postavení budky pro cestující, na železniční zastávce ve směru na Českou Třebovou. Ve směru na Olomouc bude přístřešek proti nepohodě postaven v příštím roce.

Vybavení kanceláře OÚ

Pro stále přibývajícím administrativu byla doplněna do úřadovny kancelářská technika, a to FAX Panasonic KX-F za 20.064 korun od firmy SNARY v Lukové. Spolu s počítačem a tiskárnou, nakoupenými již v minulém roce, si nelze dnes práci v administrativě dobře představit. Tiskovin stále přibývá. Mnoho úředních výkonů a pravomocí se přenáší z okresů do obcí. Obecní úřad se podílí například na financování autobusových linek, školy, stará se o zásobování a mnohá jiná odvětví lidské činnosti. V tak rozsáhlém papírování se vyskytují i nařízení, která si odporují a jsou nepochopitelná.

Nová tajemnice

Koncem března odešla na své původní pracoviště v ZOD pracovnice Vladimíra Blažková č. p. 46. Od 1. dubna nastoupila paní Věra Dušková č. p. 47.

Narodila se 14. 1. 1968 v Litomyšli, okres Svitavy. Základní školu dokončila v Semaníně, měšťanskou v České Třebové. Po tom absolvovala čtyřleté studium na SPŠŽ, obor dopravy. Po maturitě 1968 pracovala na ČSD dva roky jako tranzitérka.

12. 11. 1988 se provdala do Lukové. Je matkou dvou dětí, narozených 15. 2. 1989 a 29. 3. 1991. Na obecní úřad nastoupila jako hospodářsko-správní pracovnice.

Společenský život

Společenský život po sametové revoluci se na naší vesnici zastavil a jen pomalu začíná ožít. Zbytky zvyků, dodržovaných ještě za minulého režimu, mizí docela. Mladí už nevědí, co bylo masopustní veselí se všemi radovánkami. Velikonoce s pomlázkou jsou už jen na pohlednicích. Pálení čarodějnic posledního dubna je pouhým opékáním vuřtů. Oslavy prvního máje byly za komunistického režimu politickou manifestací. Dnes se nekonají a nejkrásnější měsíc nastupuje do roku bez oslav. Trochu radosti přinese dětem pout' se svými atrakcemi, v Lukové dosti navštěvovaná. Ještě svatý Mikuláš přináší těm nejmenším trochu toho vzruchu tím svým čertovským doprovodem. Svoje kouzlo a tradici neztratily Vánoce. Vyznačují se pohodou u rodinných krbů, hojností dobrot a dárků. Vánoční poezii doplňovala zasněžená krajina. Toto prožívá dnešní generace už jenom ve vzpomínkách těch starších a na reprodukcích našich malířů.

Loučení se starým rokem oslavují naši občané většinou doma u televizorů. Nový rok vítají hojným vystřelováním světlic a výbuchy různých i po domácímu vyrobených střelných mechanismů, bohužel někdy s nepěknými následky.

Posezení s hudbou

Protože masopustní doba uplynula opět bez jediného plesu, rozhodlo se obecní zastupitelstvo uspořádat 18. 3. sousedské posezení, zvláště pro ty v letech a starší, s dobrou hudbou z Klášterce nad Orlicí. Posezení bylo hojně navštíveno. Kolem 180 účastníků. Vstupné stanoveno 10 korun, los stál 2 koruny. V tombole bylo 58 cen. Byli spokojeni všichni. Ti, co si přišli poslechnout hudbu, i ti, co si mohli zatančit.

Dětský maškarní karneval připravila Organizace lidové strany.

Myslivecké sdružení na schůzi vlastníků pozemků k honitbě Luková spojilo setkání na chatě se zábavou a mysliveckou kuchyní.

28. května šlapalo 78 účastníků pochod „Lukovský mandel“ a trasy dlouhé 10, 15, a 30 km Mladějovskými vrchy. Osmý ročník pochodu připravil Sokol a Kynologický kroužek.

V době prázdnin zajistila základní škola spolu s Junáky ze Svitav letní stanový tábor pro děti v Lukové. V pěkném lesním zákoutí za Trpíkem přispěl tábor k utužení dobrého vztahu dětí k přírodě. Jedinou nepříjemností pobytu byly vosy. Bylo jich všude a jejich bodnutí bylo v dlouhotrvajícím suchém období u dětí s alergií na toto velmi nebezpečné.

Základní škola připravila pro děti také trošku radosti. Na dětském dnu, pořádaném 4. 6. na školní zahradě, se podílela ředitelka pí Bednářová, učitel pan Kosina, kuchařka pí Junková, školník pan Dubišar, paní Ing. Urbanová. Počasí přálo pestrému programu a den byl prožitý v pohodě.

Obecní úřad ani tento rok nezapomněl na občany na odpočinku. Připravil jim setkání na čtrnáctého října. Program se sice nezměnil, byla to však příležitost pro mnohé občany setkat se jednou za rok s někým z opačného konce vesnice. Setkání se zúčastnilo osmdesát občanů, ve velké převaze žen.

Diskotéky

Počátkem května došlo k tragické nehodě usmrcení mladého člověka. Mládenec, jdoucí údajně z diskotéky do Žichlínska, usnul na kraji silnice a byl přejet automobilem. Po tomto neštěstí bylo pořádání diskoték zakázáno. Ne však na dlouho. Na základě žádosti TJ SOKOL a SDH byly diskotéky obecním zastupitelstvem ke konci roku opět povoleny za těchto podmínek:

Bylo zakázáno kouřit na jevišti.

Konec zábavy byl stanoven na druhou hodinu po půlnoci.

Byl zvýšen poplatek za sál na tisíc korun, za jídelnu na pět set korun.

Za pořádek na sále a v blízkém okolí odpovídá pořádající.

Odvoz účastníků bude řešen autobusy.

Před ukončením diskotéky bude informována policie, aby se zabránilo vandalizmu.

I přes tato navrhovaná opatření byly pochybnosti o jejich dodržení. Při diskotékách byly používány světelné efekty směřované k obloze, které vyvolaly u občanů dojem, že někde hoří.

V závěru roku se konaly v našem státě volby do zastupitelstev v obcích a městech. V době předvolební kampaně vydala strana Levý blok – Nezávislí kandidáti – Sbor dobrovolných hasičů svůj volební program zároveň s navrženými kandidáty.

Ve svém volebním programu si stanoví:

Bude usilovat o zřízení zdravotního střediska v Lukové a vytvořit podmínky pro práci lékaře. Bude usilovat na Správě pošt o zřízení pošty nebo odloučeného pracoviště. Bude usilovat o zlepšení spolupráce mezi složkami a organizacemi v obci na úseku veřejně prospěšné činnosti. Zajistit rozvoj obce podporou podnikatelských, ekologických a stavebních aktivit občanů. Podepsán zmocněnec volební strany Levý blok, Oldřich Hrazdára, č. p. 38.

Svůj volební program podala rovněž strana Nezávislých kandidátů – Sokol, ve kterém se zavazuje:

Že pomůže při úpravě zahrady u mateřské školy, že bude usilovat o brzké zřízení prodejny potravin v Květné, že bude usilovat o plynofikaci obce a o zavedení vodovodu v Květné.

Program KDU-ČSL byl dán ústředím volební strany.

Volby se konaly 18. a 19. listopadu v uvolněných místnostech staré mateřské školy. První den volili občané od druhé hodiny odpolední do desáté večer. Druhý den od sedmé do čtrnácté hodiny odpolední. Volební kandidátky byly dodány předem všem voličům. Při volbách bylo nutno předkládat občanskou legitimaci za účelem kontroly státního občanství. Na rozdíl od minulých let nebyl vydán zákaz prodeje alkoholu.

Do volebních seznamů bylo zapsáno 494 voličů.

Bylo vydáno 389 volebních obálek.

Odevzdáno 387 obálek.

Účast na volbách byla 78,7 %.

Nevolilo 105 občanů.

Výsledky stran

Pět mandátů získali Nezávislí – Sokol.

Po dvou mandátech získala KDU-ČSL a Levý blok – Nezávislí a SDH.

Zisk hlasů pro jednotlivé kandidáty

364 hlasů   Josef Paulus, č. p. 39, nar. 11. 7. 1947.

211 “   Stanislav Mikulecký, č. p. 154, nar. 5. 2. 1955.

- 200 “ Karel Prokop, č. p. 46, nar. 14. 1. 1960.
182 “ Pavel Janko, č. p. 82, nar. 31. 5. 1955.
136 “ Václav Novotný, Květná č. p. 1, nar. 22. 1. 1949.
192 “ Zdeněk Štefan, Květná č. p. 29, nar. 23. 3. 1966.
197 “ Helena Kocourková, č. p. 183, nar. 7. 9. 1967.
126 “ Ing. M. Carbol, č. p. 185, nar. 25. 11. 1964.
153 “ Ing. J. Chaloupka, č. p. 19, nar. 11. 5. 1953.

Volba starosty

1. 12. 1994 na schůzi obecního zastupitelstva byl zvolen osmi hlasy starostou obce Josef Paulus č. p. 39. Osmi hlasy byla též zvolena zástupkyně starosty, paní Helena Kocourková č. p. 183.

Zem. obchodní družstvo

V zemědělství dosud nebyla určena jasná perspektiva. O návrat k soukromému podnikání v tomto úseku lidské činnosti u nás neprojevil nikdo zájem. Družstvo poskytuje dnes členům nájem z polí, peněžní náhradu za odpracovaná léta a vložený majetek formou peněžních kupónů na odběr výrobků. Pracovní doba se přiblížila průmyslu, pracovníci mají dovolenou a je jim vyplácena nemocenská. Tyto a ještě jiné výhody nechtějí měnit za práci od slunka do slunka a riziko provázející soukromého hospodáře. Případné škody jsou bolestivější u jednotlivce než ve společném. Ve světě se počínají zemědělci sdružovat ve větší celky, protože budoucnost má velkovýroba. Nyní, když skončilo diktování nadřízených úřadů, je na družstvech, aby hledala rezervy v podnikání a ve snižování nákladů na výrobu.

V roce 1994 nebyla v souladu nabídka a poptávka zemědělských produktů. Zemědělci prodávali produkty i za ceny nižší, než byly výrobní náklady. Stále stoupající ceny na pultech měl na svědomí zpracovatelský průmysl, nejvíce však obchod. Paradoxem dnešní zemědělské politiky je snižování výroby. Provádí se zalesňování, zatravňování a jsou na to poskytovány dotace. Minulý režim žádal neustálé zvyšování i za cenu škod na ekologii, životním prostředí a zdraví občanů.

Považuji za nutné v této době velkých změn podat i letos několik údajů o výrobě družstva na středisku II v Lukové.

Na středisku se narodilo za rok 886 telat. Úhyn činil 3,7 % (33 ks v boudách a 21 kusů v teletníku). Denní přírůstek dosáhl 0,676 kg. U telat na teletníku se skončilo s podáváním mléka.

Od kravína II u dvora byla ukradena z bud dvě telata. Pachatel zůstal neznám.

U mladších jalovic na č. p. 66 byl přírůstek 0,652 kg na kus a dne. V této stáji byl utvořen nedlouhý karanténní provoz.

Průměrný stav dojnic činil 1.006. Užitkovost na jednu a den dosáhla 14,83 litrů to je 5,413 litrů mléka za rok.

Ve stáji I byla nadojeno od jedné krávy 16,88 denně. Na kravíně II 16,21 l. Nejmenší dojivost byla 14,23 litrů od dojnice.

Průměrná vyplácená cena mlékárnou v Zábřehu se ustálila v tomto roce na 6,47 korun za 1 l mléka. V obchodě se pohybovala pod deseti korunami.

Stavy dojnic poklesly o osmdesát kusů. Ošetřovatelé byli přesvědčeni o nutnosti zvýšení stavu dojnic za finanční odměnu v roce 1995.

V průběhu roku se opět započalo s omezeným odstavem býků. Průměrný plánovaný stav pro rok 1995 je asi 65 kusů!

Na výkrmně prasat dosáhli ošetřovatelé 0,646 kg denního přírůstku. Spotřeba jádra na 1 kg přírůstku nepřesáhla 4 kg. Průměrný stav ve výkrmně byl 992 ks. Pro rok 1995 se předpokládá nižší stav pro nedostatek selat. Pro nezájem o jatečná prasata došlo k nucenému snížení prasníc.

Spotřebitelé měli opět možnost nákupu jatečných zvířat z výkrmní, a tím pomoci řešit tíživou situaci v prodeji. Ceny masa značně kolísaly.

Do naší obce opět začala jednou za týden dojíždět prodejna masa, v níž byla možnost výkupu v nižších cenách.

Družstvo jako celek se podílí padesáti procenty na znovuotevřených jatkách v Lanškrouně, společnosti s ručením omezeným.

Se všeobecným nárůstem cen došlo ke zvyšování mezd. Hrubá měsíční mzda pracovníka v živočišné výrobě včetně náhrad, nemocenské, dovolené, dosáhla částku 8.111 Kč.

Rostlinná výroba

Přesto, že po celý rok převládalo sucho, sklídilo se z hektaru na středisku v Lukové 53,8 q obilí.

Ke snížení výnosů došlo u řepky, poškozené kroupami. Sklídilo se jen 25,2 q oproti 29 v Žichlítku.

Cukrovky se urodilo 411 q na 1 ha. Veškerá úroda byla odvezena našimi prostředky do cukrovarů v Litovli a Hrochově Týnci, který si ponechal i řízky a melasu. Veškerý chrást se opět zaoral.

Na podzim bylo zaseto téměř tisíc hektarů novým secím strojem německé výroby „AMAZONE“ se záběrem šest metrů. Byl zakoupen za jeden milión osm set tisíc korun. Pro tento stroj není nutná předseťová úprava půdy, tu vykoná sám.

Suché období bylo příčinou nižší úrody brambor. Oproti loňsku byly hlízy drobnější. Krátce před sklizní zapršelo a došlo tak k omlazení hlíz, což mělo nedobrá vliv na jejich kvalitu. Na trhu se projevil jejich nedostatek. Přesto bylo těžké je prodat. V obchodech stouply ceny až ke dvaceti korunám. Tak se stal v minulých dobách pokrm chudých dnes vzácnější a dražší než dovážené banány. Nedostatek byl řešen dovozem.

Průměrná hrubá mzda pracovníka v rostlinné výrobě činila 8.678 Kč.

Počasí

Příroda se postarala o nový rekord. V údobí vysokých denních teplot v červenci a srpnu bylo překročeno teplotní maximum na 37 stupňů a pár desetin. Vysoké teploty působily potíže osobám nemocným na srdce, astmatikům a nejen jim. Potíže pociťovaly i osoby zdravé. Naopak opalování, koupání, pobytu v přírodě si užili všichni do sytosti. Huře na tom byla vegetace žíznící po vláze. Ke konci vegetace zapršelo a příroda ožila. Začala růst třetí tráva, a to bylo nežádoucí. Příroda jako by chtěla napravit, co pokazila, začala oplývat štědrostí. V zahradách se opět ohýbaly jabloně a švestky pod tíhou plodů, které vlivem sucha předčasně padaly. Co však předčilo všechna očekávání, byla úroda hub. O jaké množství se jednalo,

svědčí výpověď jednoho houbaře, který za jediný den nasbíral padesát kg krásných zdravých hub!

SDH

Sucho znamenalo i velké nebezpečí požárů. Jelikož Sbor dobrovolných hasičů vlastní účinný hasicí vůz, byl požádán, aby zasáhl několikrát při požáru. Pomoc poskytl při hašení požáru lesa u České Třebové (u Dlouhé Třebové) a kolem železniční tratě od Třebovic k Rudolticům.

11. 5. vznikl v dopoledních hodinách požár v usedlosti č. p. 7, manželů Dománkových, který ohrozil i obydlí Fr. Dolečka č. p. 10 spojené s číslem 7. Na likvidaci živlu se podílely též sbory z blízkého okolí. Požár byl úporný a vyžádal si značné úsilí všech členů požárních sborů. Hasičské cisterny musely odvážet vodu ze vzdálenějších zdrojů. Vzniklá škoda přesáhla značně milion korun.

Mrtvý na trati

12. 2. byl nalezen na železniční trati km 16,1 lukovského katastru usmrcený muž, jdoucí po trati. Totožnost byla zjištěna, a tím byla obec ušetřena jedné nepříjemnosti.

Lékař

V Damníkově, v nově budovaném zdravotnickém středisku, začal od 1. 7. ordinovat i pro spadající Lukovou nový obvodní lékař, MUDr. Zbyněk Černý.

Úmrtí

- 8. 1. Vladimír Bohuněk, č. p. 80, ve věku 61 let bez diagnózy.
- 13. 1. Jan Krátký, č. p. 63, ve věku nedožitých 83 let. Bez diagnózy. Velice známý a vyhledávaný odborník tesařského řemesla.
- 26. 2. Alžběta Kokešová, č. p. 79, ve věku 88 let. Odhlášena z evidence. Zemřela v domově důchodců.
- 27. 3. Bohuslav Sedláček, č. p. 137, ve věku nedožitých 64 let na náhlou mozkovou cévní příhodu, krvácivou I 61.9. Kremace, bez obřadu a účasti pozůstalých

občanů z důvodu neuspořádaných sociálních poměrů. První takový případ v obci.

28. 4. Anna Moravcová, Květná č. p. 27, ve věku 79 let na generalizovaný karcinom rekta.
9. 5. Marie Vaníčková, č. p. 85, ve věku nedožitých 73 let na akutní srdeční infarkt.
27. 12. Bohumil Franc, č. p. 100, ve věku 83 let na mozkovou aterosklerózu.

Narození

12. 1.	Lukáš Vaníček	č. p. 84
28. 3.	Pavel Korbička	č. p. 135
22. 5.	Sabina Šaršonová	č. p. 53
24. 5.	Petr Drahoš	č. p. 73
28. 5.	Petr Štefan	Květná č. p. 29
28. 5.	Věra Štefanová	Květná č. p. 29
9. 6.	Kateřina Mlatecová	č. p. 3
3. 7.	Veronika Krsková	č. p. 112
11. 7.	Ladislav Šembera	č. p. 53
3. 9.	Barbora Krejzová	č. p. 114
13. 9.	Jakub Čipera	č. p. 124

Odstěhovalo se 7 občanů a přistěhovalo 10.

Stav obyvatel k 31. 12. 1994 včetně Květné 728.

Nejstarší občankou k 31. 12. 1994 zůstává paní Marta Dolečková č. p. 123, narozená 24. 8. 1907.

Na závěr

Rok 1994 prožili naši občané v míru. V Jugoslávii a Čečensku umírali v nesmyslné válce nevinní lidé.

S mnohými jevy nebyli naši občané však u nás spokojeni. Jsou to stále stoupající ceny, nezaměstnanost, kriminalita a je toho víc, co je trápilo. Pojmy „demokracie a svoboda“ si zvláště mladá generace vyrůstající v minulém režimu představuje mylně. Bude dlouho trvat, než se naučí zodpovědnosti, ctít právo, zákony a řídit se jimi. Věříme, že se s tím vyrovnají, jak to dokázali naši předkové s mnohem závažnějšími situacemi.

V naší obci bylo v minulém roce odvedeno mnoho dobré práce. Výsledky budou tento rok stále připomínat.

Věnováno kronikáři panu Janu Němečkovi

Psal pro nás rád, s láskou, psal pro všechny, kteří přijdou po něm, aby se neztratilo v říši ticha to, co prožil on i jeho vrstevníci. Aby další generace měly alespoň trochu obraz z života lidí, co byli před nimi, obraz ze života naší obce.

A psal dobře. Nejen psal, ale i fotografoval, uchovával veškeré dostupné dokumenty. O tom svědčí pečlivě vedená kronika naší obce kronikářem panem Janem Němečkem. Ano, náš kronikář pan Jan Němeček se rozhodl udělat poslední tečku v kronice. Vzhledem k jeho zdravotnímu stavu i věku mu odpouštíme, že nebudeme moci číst už jeho další řádky psané úhledným rukopisem. Kdo nahlédl do kroniky obce Luková, musí ocenit práci, které pan Němeček věnoval přes 20 roků. To už je dílo, které patřilo k jeho životu.

Za tuto dlouholetou obětavou práci panu Němečkovi poděkoval starosta obce pan Josef Paulus.

Pan Němeček předal pero i inkoust své nástupkyni. Zastupitelstvo obce Luková zvolilo od 1. července 1995 kronikářkou paní Evu Čtvrtečkovou. Jedině čas nám poví, zda bude nástupkyní dobrou či ne.

A než začnu psát řádky naší kroniky, chtěla jsem vyjádřit několika větami úctu k práci pana kronikáře a zároveň poděkování panu Němečkovi za všechny z nás, kteří do naší kroniky budou nahlížet.

V Lukové v září 1995 zapsala Eva Čtvrtečková

Narodila jsem se 17. prosince 1944 v Borové u Českých Heřmanic. V červnu 1945 se moji rodiče Vlasta a Vladimír Janyšovi přestěhovali do Lukové a osídlili domek č. p. 147. Od té doby s malými přestávkami (studie a zaměstnání) žiji v obci. V roce 1962 jsem ukončila studium maturitou na gymnáziu v Lanškrouně a o 2 roky později na střední průmyslové škole železniční v České Třebové. Z prvního manželství s panem Václavem Popelářem jsem vychovala 2 syny – Vratislava a Radomíra. V roce 1986 jsem se provdala podruhé a s manželem panem Jiřím Čtvrtečkou žijeme v domě na č. p. 145. Pracovala jsem nejdříve jako kreslička, později konstruktérka. Nyní jsem ze zdravotních důvodů v invalidním důchodu.

1995

Snad všichni lidé každý nový rok vítají s nadějemi a přáním, aby byl dobrý. Víme však, že sám od sebe takový být nemůže, že musíme přiložit řádně ruce k dílu, aby opravdu dobrým byl. Bohužel ne však všude. Stále se bojuje v bývalé Jugoslávii, boje jsou i na různých místech v bývalém Sovětském svazu i jinde ve světě. Podaří se tento rok zabránit dalšímu rozšíření běsnění zbraní a utrpení lidí, ale i všech živých tvorů, anebo alespoň částečně je zastavit? Všichni dobří lidé si to přejí. Touha žít v míru je čím dál silnější.

Veřejně prospěšné práce a rozpočet

Práce a všechno dění v naší obci se nezastavuje.

Plynofikace

Obecní zastupitelstvo schválilo zpracování projektové dokumentace na plynofikaci obce Luková. Tímto byla odstartována jedna z nejtěžších a nejpotřebnějších akcí, která přispěje k výraznému zlepšení životního prostředí a povýšení životní úrovně obyvatel v Lukové. O začátku výstavby a jejím průběhu se bude rozhodovat v příštím roce.

Stavební úpravy základní školy a jídelny

Po násilném vniknutí pachatele a poškození starých původních dveří do ředitelny, kabinetu a dvou tříd, bylo nutné dveře vyměnit, včetně doplnění dřevěného obložení stěn. Dále byla vestavěna hrubá příprava do malého skladu v těsné blízkosti kuchyně na základě hygienické prověrky. (Původní hrubá příprava umístěná ve skladě na zahradě sloužila od roku 1972, kdy byla školní kuchyně s jídelnou kolaudována). Stavební úpravy provedla firma Dvořák a instalátérské práce firma Seven. Celkové finanční náklady činily 70 tisíc korun českých z rozpočtu obce.

Pravidelně se schází obecní zastupitelstvo řízené panem starostou Paulusem. Řeší a zároveň nachází odstraňování problémů a vůbec řídí všechno dění i práce v obci.

Dotazníky

Obecní úřad byl nucen získat všeobecný přehled o názorech a připomínkách všech občanů k připravované vyhlášce (Územního plánu) k „Programu obrany vesnice“ a zpracování

nového „Územního plánu sídelního útvaru“ jehož dokončení je základní podmínkou k přijetí do uvedeného programu.

Z tohoto důvodu občané naší obce vyplňovali dotazníky, které byly anonymní, a vydal je obecní úřad. Z jejich zpracování je vidět, že občané mají velký zájem o zlepšení životního prostředí. 97 % obyvatel souhlasí se zavedením plynofikace.

Jako každý rok, tak i letos zaměstnávala obec na základě dohody s Úřadem práce dva nezaměstnané při provádění veřejně prospěšných prací. Tito zaměstnanci se podíleli na výstavbě prodejny potravin v Květné a dokončení zahrady u mateřské školy a na různých drobných udržovacích pracích.

Zahrada mateřské školy

Výměna celkového oplocení, instalace zahradních konstrukcí včetně opravy kolotoče a rozšíření pískoviště je zásluhou především pana starosty. Při tom všem byla opravena fasáda na skladu mateřské školy a skladu materiálu obecního úřadu. Terénní úpravy u nově vybudovaných chodníků a u okolí čistírny odpadních vod dodávají lepší pohled na tento kousek naší vesnice.

Autobusy ČSAD BUS, a. s. + DOTA – J. KYSILKA

Základní obslužnost autobusové dopravy byla dotována polovinou ze státního rozpočtu a polovinou z rozpočtu Okresního úřadu.

Obec zajišťovala dopravu obyvatel čtyřmi spoji u soukromé firmy DOTA – Jindřich Kysilka – Lanškroun. Jedná se o dva spoje dopoledne a dva spoje zajišťující odvoz občanů z odpolední směny v pozdních večerních hodinách z Lanškrouna, jelikož tyto spoje byly ČSAD zrušeny. Celkové finanční náklady na doplacení ztrát činily za rok pro obec 21 tisíc korun českých, které byly kryty z obecního rozpočtu.

Vodovod Květná

Z důvodu napojení prodejny potravin byla obec nucena provést výstavbu vodovodního řádu od vodojemu v blízkosti kapličky k prodejně. Nové vodovodní vedení umožní připojení občanů v části Květná, kde se stále vyskytuje nedostatek pitné vody. S výstavbou vodovodu

se bude pokračovat i v příštích letech. Dojde k výměně starého vodovodního rozvodu, který již nevyhovuje stále se zvyšující potřebě.

Vlaková zastávka

Hned na počátku samého nového roku pan starosta obce zařídil umístění druhé čekárny na vlakové zastávce. Takže jsou v obou směrech jízdy cestující chráněni při čekání na vlak před nepřízní počasí. Přístřeší čekáren je sice plechové, ale důležité je, že se lidé mají kam schovat před deštěm, sněhem anebo větrem. A že v prostranství železniční zastávky fičí větry ze všech stran, je známo. Občané jsou velice spokojeni s vlakovým spojením z naší obce. Při stále větším omezování autobusových linek a také zdražování cestovného v autobusech je vlakové spojení využíváno nad očekávání hodně. Jak lidmi, kteří jezdí za prací mimo obec, tak školáky, studenty, ale i občany ze sousední vesnice Damníkova.

Také další úpravy na čekárnách na sebe nedaly dlouho čekat. Hned, jak jarní počasí dovolilo, čekárny byly natřeny novými nátěry, postavily se lavičky a během léta o pěkný vzhled celého prostoru zastávek bylo vzorně pečováno. Tráva, ale i plevel, který se nalézal snad všude, neměly šanci před pilnými rukama důchodce pana Františka Němečka z č. p. 62. Jemu patří především poděkování za práci, kterou se občané naší obce mohou pyšnit před zraky cestujících projíždějících naší zastávkou. A není jich málo.

150. výročí otevření tratě PRAHA – ČESKÁ TŘEBOVÁ – OLOMOUC

Jak již je v naší kronice zapsáno, železniční zastávka v naší obci byla uvedena do provozu 1. srpna 1993. Připomínám tento významný den proto, že v letošním roce 1995 uběhlo dlouhých 150 let od první jízdy vlaku na trati Praha – Česká Třebová – Olomouc naší obcí. A obec Luková čekala celých 148 roků na povolení zbudování zastávky.

U příležitosti 150. výročí zahájení provozu na této trati probíhaly velké oslavy. Byl vydán jízdní řád zvláštních vlaků pro Olomoucko-Pražské dráhy a velké akce spojené s oslavami v železniční stanici České Třebové a v depu kolejových vozidel. Jednou z atrakcí byly vlaky vypravené z Olomouce do Prahy přes Českou Třebovou, tažené dobovými parními lokomotivami. Tyto vlaky projížděly 20. srpna 1995 naší obcí přes naši železniční zastávku. Mnoho občanů a hlavně dětí vidělo tak lokomotivy, které jsou již historií. Pro obecní kroniku máme z této slavnostní události natočené video, bohužel bez zvukové dokumentace. Ve fotografické příloze však máme založeny fotografie s písemným doslovem.

Při této příležitosti oslav 150. výročí otevření Olomoucko-Pražské dráhy a příjezdu prvního vlaku do Prahy byly vydány také různé knihy o stavbě a historii železnice v Čechách i v okolních státech. V jedné z těchto knih – s pěkným názvem – „Železnice Čech, Moravy a Slezska“, najdeme dokument týkající se naší obce. Na straně 33 je dobová fotografie římsko-katolického kostela z let 1840. Pro nás ojedinělý dokument této stavby. Fotokopii kostela pro uložení v přílohách kroniky naší obce nám poskytl pan Ladislav Kraus z č. p. 16. Majitelkou knihy je dcera pana Krause. Kniha je velice poučná, doplněná velkým množstvím fotografií.

Uvedu zde jen údaj o délce trati. Z Olomouce do České Třebové je položeno 86 km kolejí, z České Třebové do Prahy 164 km. Osudy Olomoucko-Pražské dráhy jsou zde přiblíženy z dob habsburské monarchie až po dnešní transformaci železnic. Zda tato transformace bude úspěšná, těžko dnes říci, to bude hodnotit až další generace.

Ještě by snad mohla stát za zmínku jedna příhoda, ta se týká první lidské oběti této nové tratě. Jedním z předních tvůrců Olomoucko-Pražské tratě byl mladý inženýr Jan Perner. Ve svých třiceti letech se 9. září 1845 vrchní inženýr Perner vracel vlakem z Olomouce. Po výjezdu vlaku, tehdy z choceňského tunelu, sestoupil na nejspodnější stupeň schodů a vyklonil se. Přitom hlavou narazil na sloup vrat u vjezdu do oplocené stanice a byl sražen k zemi. Ještě dokončil cestu k rodičům do Pardubic a tam druhého dne zemřel. Tato příhoda se udála devátý den po otevření tratě a vrchní inženýr stavby tratě Olomouc – Česká Třebová – Praha se tak stal první obětí.

Požár vozu zemědělského družstva

23. srpna v odpoledních hodinách vznikl požár velkoobjemového vozu na řezanou slámu – i se slámou na poli zemědělského družstva za Klubrtovým lesem. Hořela i sláma a strnisko na poli. Družstevníci museli zorat pruhy hlíny, aby se oheň nerozšířil až k lesu, protože foukal silný nepříznivý vítr. Oheň zvládli lukovští hasiči. Na voze zůstala jen kovová konstrukce. Družstevníci přemontovali nová kola, vůz odvezli z pole na družstevní středisko a opravili ho.

Škola

V letošním roce 1995 je to již 50 let, co se opětovně zahájilo české vyučování ve škole v obci Luková. K tomuto pěknému výročí zaměstnanci školy spolu se žáky připravili pestrý a bohatý

program jak pro bývalé žáky školy, tak pro rodiče současných žáků, ale i pro žáky samé a také širokou veřejnost.

Oslavy začaly 9. 5., kdy navštívili žáci s učiteli Střední průmyslovou školu železniční v České Třebové.

11. května proběhly automobilové závody.

17. května za krásného počasí jely děti pod dozorem pana učitele Kosiny na cyklistický výlet do Trpíka, kde zkontrolovaly, a dle potřeby doplnily, značení turistických značek pro turistický pochod Lukovský mandel.

18. 5. soutěžili žáci při atletických závodech.

25. května se bojovalo o skleněnou vázu při 2. ročníku turnaje v kopané.

1. června slavily děti dětský den, svátek všech dětí, s opravdu bohatým a napínavým programem.

7. června vyjeli žáci na cyklistický výlet, tentokrát do Sázavského údolí. Některé děti, i když je tento překrásný kout přírody téměř „za humny“ naší obce, byly v Sázavském údolí poprvé.

8. června pokračovaly oslavy 50. výročí znovuzahájení českého vyučování v naší obci štafetovým závodem na 50 x 100 metrů.

15. června byla moc zajímavá beseda s bývalými žáky školy, s těmi, co v roce 1945 zasedli jako první v místní škole do lavic při českém vyučování.

19. června následoval zvací průvod s bubnováním obcí, s pozváním občanů do školy na 23. a 24. června, kdy byly dny otevřených dveří.

27. června byly oslavy zakončeny 4. ročníkem turnaje ve vybíjené – soutěží „O lukovský koláč“.

Základní škola v naší obci má pečlivě vedenou kroniku školy a bohatou fotodokumentaci. Kdo se přišel 23. nebo 24. června do školy podívat, musel chválit, s jakou pečlivostí žáci i učitelé měli celou oslavu připravenou. Občané viděli vystavené práce dětí, moderní vyučovací pomůcky – včetně počítače, mohli nahlédnout do kroniky školy a prohlédnout si úplně celou školu s družinou pro děti. Právě vystavené práce dětí nám potvrdily, že v naší

obci můžeme být na děti pyšní, jsou nadané i šikovné. Také vystoupení žáků v kulturním programu pro oba dny otevřených dveří toho bylo dokladem. Slova chvály vyslovili i pozvaní hosté, bývalý ředitel a učitel školy pan Pácl a také učitelky, které v naší škole dříve působily.

Nejsou však jen kladné stránky věcí, co se týkají místní školy. Právě opakem bylo dvojí vloupání do základní školy. První – 21. února – bylo bez velkých škod. Pachatel nebo pachatelé (dodnes nebyli zjištěni) rozbili okno a odnesli si potraviny z kuchyně místní školy.

Druhé vloupání bylo krátce na to – 24. února. To už byla škoda jen na okně a dveřích vyčíslena na 5 tisíc korun českých. Pachatelé opět nebyli dodnes zjištěni. Z tohoto důvodu přistoupila obec na zřízení zabezpečovacího zařízení v hodnotě 30 tisíc korun českých. Po vloupání muselo být vyměřeno 5 kusů dveří a opraveno dřevěné obložení stěn.

Lukovský mandel

Na 9. ročník turistického pochodu Lukovský mandel se 27. května za pěkného počasí vydalo 49 turistů. Trasy 10, 15 a 35 km zavedly účastníky do prostoru Mladějovských vrchů. Odměnou pro všechny, kromě toho, že každý účastník udělal něco dobrého pro své zdraví, jsou jedinečné pohledy na překrásné okolí Lanškrounska a Moravskotřebovska. Pochod již tradičně zorganizovala tělovýchovná jednota Sokol a Kynologický klub Luková.

Agility

Kynologický klub Luková se zapojil do výcviku nového odvětví kynologického sportu – agility. Jedná se o mezinárodně uznávaný sport a kynologové z naší obce se již zúčastňují některých akcí v České republice. Mezi účastníky měst zvučných jmen jako je Praha, Brno, Ostrava, Havlíčkův Brod anebo Pardubice, se Luková uvedla již i úspěchem člena lukovského kynologického klubu pana Ladislava Pospíšila s jeho psem Cirem – bytem v Žichlíčku. A tak se stává, že si sportovci říkají mezi sebou: „Luková, prosím tě, kdo to je?“. Jako účastnice tohoto závodu jsem jim s potěšením podala vysvětlující odpověď.

Kynologie v naší obci má dlouholetou tradici s výbornými výsledky, dosažených ve vrcholových soutěžích. Je to především zásluhou jeho předsedy, pana Vladimíra Janyše, který se stále ve svém věku 74 let odborně o chod organizace stará. Také jeho iniciativou se dnes v Lukové agility cvičí, pochopitelně za vydatného přispění prací dalších, zvláště mladších a mladých členů.

Fotbal – tělovýchovná jednota Sokol

Velmi dobře si vedou lukovští fotbalisté a dosahují i pěkných výsledků v umístění v okresní soutěži.

Společenské dění

26. února se veselily děti naší obce na dětském karnevalu, který pro ně připravila organizace lidové strany.

Dospělí se potom 17. března přišli pobavit na „Sousedské posezení“, které pořádal obecní úřad. K tanci i poslechu hrála hudba z Klášterce nad Orlicí. Návštěvníků bylo hodně a všichni byli spokojeni.

4. března pořádalo Myslivecké sdružení Luková posezení s pohoštěním a taneční zábavou pro vlastníky honební společnosti na myslivecké chatě.

31. března se do dění v obci začíná zapojovat Sociálně demokratická strana, která uspořádala setkání občanů s poslanci Parlamentu této strany – paní Orgoníkovou a panem Krausem.

Levý blok 7. června pořádal v jídelně kulturního domu přednášku poslance Parlamentu – pracovníka státního statku v Bruntále „O dnešní zemědělské politice“. 20 občanů sledovalo kritické připomínky celé této oblasti podnikání.

V naší obci již probíhá svoz popela a domovního odpadu. Tuto akci zajišťují Technické služby z Lanškrouna. Odpadnou ohyzné skládky odpadu rozmístěné na různých místech v obci a vylepší se životní prostředí.

Již dva zdejší podnikatelé ohlásili úpadek a likvidaci. Prvním byl pan Antonín Faltýnek v roce 1993 a druhá je firma UNITEC na č. p. 162 v tomto roce 1995.

Prodejny

Máme v obci již 3 prodejny potravin – stávající konzum, prodejnu v pekárně u Štefanů a prodejnu v administrativní budově Zemědělsko-obchodního družstva – zdejší kantýnu. Je to dobře, v obci tím vznikla zdravá konkurence.

Od 1. 6. 1995 přebrala do pronájmu kantýnu paní Kučerová Jiřina, bytem v Lanškrouně. Vedoucím zaměstnancem paní Kučerové je paní Irena Duspivová, bytem v Lukové. Průměrný měsíční obrat činí 200 tisíc korun českých.

Do obce také nepravidelně přijíždějí soukromí prodejci s textiliemi, drogistickým zbožím i jinými druhy zboží – a také se sezónním ovocem. Tím mají občané ulehčené nákupy bez ježdění do měst.

Kromě obchodníků obci navštěvují i různí řemeslníci: brusiči nožů, nůžek a jiného nářadí nebo opraváři deštníků a jiní.

Další obchod je otevřen v budově č. p. 105 od 1. června 1995. Tuto budovu koupil a opravil pan Otakar Koudelka a spolu se svojí manželkou Evou uvedl do provozu soukromou prodejnu EVA. Zároveň zřizují stáčírnu čistících a kosmetických přípravků do vlastních nádob. Prodejna byla vyhledávána hlavně před vánočními svátky, odkud odcházeli velice spokojení zákazníci.

Obecní úřad chce pro občany obce v této budově zřídit poštovnu. Tím bude ulehčeno hlavně starým lidem, kteří mají problémy s docházením na poštu do Damníkova.

Prodejna v Květné

Velkým dnem pro občany v Květné byla sobota 18. listopadu 1995. I přes velkou zimu, foukal silný severní vítr, mrzlo a občas chumelilo, se sešli snad všichni obyvatelé obce. Ve 14 hodin zde byla slavnostně otevřena prodejna potravin. Pro 80 obyvatel se obnovuje prodej pod střechou po třiceti letech. Ano, 30 let nakupovali obyvatelé Květné pod širým nebem u pojízdné prodejny za jakéhokoli počasí, a to jen 3x týdně. To by obyvatelé měst asi těžko chápali.

Nová prodejna bude otevřena také 3x týdně, ale nakupovat se bude v teple a v pěkném čistém prostředí. Vedoucí je paní Šípková Růžena z Trpíka, kde prodává také, a tak propojila prodejní doby v obou vesnicích.

Okresní Orlické noviny nazvaly prodejnu „SUPERMARKETEM“ a pan Jiří Koníček napsal o prodejně pochvalný článek. Je založen v příloze kroniky.

Největší podíl na nové prodejně v Květné má starosta obce pan Josef Paulus, jemu také jmenovitě poděkoval přednosta Okresního úřadu pan Čada a zástupce občanů v Květné. Prodejnu stavěla obec, velmi pomáhali místní řemeslníci, poděkování patří také Agrostavu Lanškroun.

Nová prodejna stála přibližně půl milionu korun, 150 tisíc dostala obec jako dotaci od Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí. Je vybudována z buněk, vybavená moderní střešou z polykarbonu s UV filtrem, pěkným pultem, prostornými regály, hygienickým koutkem.

Prodejna je ve vlastnictví obce, pronajímá ji obec a do 30. června 1996 po paní Šípkové nepožaduje žádný nájem, na tom se dohodnou až podle toho, jak se prodejna otestuje.

Slova pana starosty Pauluse, že je přáním obecního úřadu, aby se lidé i v malé vsi cítili dobře, jsou dokladem zodpovědně vykonané práce právě pro lidi. U příležitosti otevření „supermarketu“ v Květné je natočen videozáznam a uložena fotodokumentace.

Firma SNARY

Majitelem firmy je pan inženýr Jaromír Chaloupka, bytem Luková č. p. 17. V letošním roce odkoupil spolu s manželkou Marcelou Chaloupkovou budovu bývalé mateřské školy za 558 tisíc korun. Budovu nechala firma Snary opravit a používá ji pro své účely. Buduje další prostory na č. p. 17 z části stodol a sklepa. Zde by mělo být v budoucnosti sídlo firmy Snary. Zatím jsou prostory využívány jako rezervní plochy (sklady a podobně).

Vznik firmy můžeme vlastně počítat už od roku 1985, kdy pan Chaloupka při svém zaměstnání, tehdy národním podniku TESLA Lanškroun, získal povolení k poskytování služeb v oboru oprav televizorů a rádií. Po roce 1989 se mohl plně věnovat soukromému podnikání. 1. května 1991 zahájil provoz v budově Obecního úřadu. Poté se firma přestěhovala do budovy bývalého mlýna a od letošního roku ještě do budovy staré mateřské školy. Mechanickou dílnu měli umístěnou v kulturním domě v bývalé kulisárně.

Prvním pracovníkem se stala paní Lenka Černá a vlastní výrobu „rozjížděli“ studenti o prázdninách. Nyní má firma 25 pracovníků. Výpočetní technika zůstává v budově bývalého mlýna, kde zůstává 15 pracovníků.

Dělnice kompletují konektory pro odběratele z Německé republiky. Dříve se tyto konektory vyráběly na automatizovaných linkách v národním podniku TESLA Jihlava.

Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek, středisko Luková

Rostlinná výroba

V letošním roce byl mimořádně nízký výnos obilí – pouhých 43,2 q z 1 hektaru. Jinak v posledních pěti letech byl vždy přes 50 q z hektaru. To vše měl za následek mimořádně nepříznivý průběh počasí – nejdříve vlhké jaro a potom velké sucho. V obci Luková se sklízelo letos obilí z 1 tisíce a 100 hektarů obilovin.

Oproti obilí byl dobrý výnos cukrovky, 471 q z 1 hektaru. V posledních předchozích letech se výnos cukrové řepy pohyboval kolem 400 metrických centů z 1 hektaru. V loňském roce požádalo družstvo o výpomoc na vyorání cukrovky a v letošním roce se s touto výpomocí pokračovalo. Výpomoc byla předem domluvena a objednána u akciové společnosti z Hradce Králové. Sám mechanismus z družstva by nestačil. Jiná léta v družstvu Žichlínek družstevníci obdělávali 200 hektarů cukrové řepy na sklizeň se svým mechanismem sami. Při navýšení osevu cukrovky v roce 1995 na 235 hektarů byla sklizeň už nad síly místní mechanizace. Služba sklídila 65 hektarů za 5 tisíc 800 korun za 1 hektar. Jednalo se o šestiřádkový samochodný sklízeč značky HOLMER.

Celkově přes nepřízeň počasí a nižší úrodu obilovin byla rostlinná výroba zisková.

Živočišná výroba

Podařil se zastavit úbytek stavu krav z předchozího roku. K 31. prosinci 1995 mají v družstevních stájích v Lukové 983 kusů krav. Přes všechnu péči nedosahují vysoké užitkovosti – na 1 krávu připadá v průměru 4 tisíce 907 litrů mléka za rok, což je málo. Příčinou je špatná kvalita krmení a také vysoký úhyn krav po otelení. Za rok 1995 dodali lukovští družstevníci do mlékárny v Zábřehu 4 milióny a 500 tisíc litrů mléka. Z hlediska kvality bylo dosaženo velmi dobrého výsledku. Téměř 98 % dodávky bylo ve výběru. Kvalita mléka v Lukové oproti Žichlínce je výrazně lepší.

Nejlepší stájí je lukovský kravín č. 2 (u dvora), kde dosahují dojivosti 15,995 litrů na 1 krávu a den.

Špatný výsledek měl kravín č. 4 v Trpíku, tam je dojivost 12,97 litrů na 1 krávu a den.

V přírůstcích u telat se pohybuje průměrný denní přírůstek okolo 0,781 kg na jedno tele v teletnicích u Vaníčků na č. p. 85, v Trpíku a Květné.

Jalovice mají průměrný denní přírůstek 0,647 kg na 1 jalovici ve stáji u Šteflů, na středisku družstva a ve stáji na č. p. 13.

Ve výkrmu býků je průměrný denní přírůstek 0,867 kg na 1 býka a den. Bylo 2. ledna 1995 zahájeno bourání bouracích prací na technologii první haly výkrmny skotu ve středisku Luková. Práci prováděli traktoristi. Začal se budovat pastevní výběh pro skot u stáje č. p. 66 (u Šteflů).

Živočišná výroba skončila rok 1995 se ztrátou. Zaměstnanost členů družstva mírně klesá.

Počasí

Po mírné zimě přišla ještě chumelenice na první jarní den – 21. března. Za měsíc na to, 24. dubna a 25. dubna, rtuť teploměru vyšplhala až na +24 °C. To byla ale teplotní výjimka, protože jinak bylo chladno i v první polovině měsíce května. 8. května obcí přelétla větrná bouře, která narušila střechu objektu u soukromé firmy, tehdy ještě existující UNITEC. Narušila elektrické vedení a způsobila menší škody i na jiných staveních.

Počasí nepřálo ani období při sušení sena. U mnoha občanů skončila úroda sena po úmorné práci na kompostech. Léto, hlavně začátek července, bylo ještě deštivé, ale potom po celé prázdniny mohly děti užívat teplé a slunečné počasí. Nepršelo až do 14. srpna, bylo velmi sucho.

Otavy se sušily dobře. Podzim byl v průměru počasí obvyklý. S babím létem ráno chladna, přes den sluníčko vystřídané oblačností s deštěm a ochlazením. Z 30. září na 1. října v noci chumelilo, ale u nás sníh hned roztával. Ochladilo se, ale během týdne se opět oteplilo. Jako by byly opožděny svatováclavské čas. 8. 10., 9. 10. - teploty 18 až 21 °C. Ráno mlhy, přes den teplo. Doposud nebyl ranní mrazík.

Už se dělá o řepě a lidé z družstva nemají doma ještě brambory. První rok, co místní družstvo nenasázelo brambory a budou je nakupovat z Heřmanic. Brambory družstvo skutečně nakoupilo, ale až před 20. říjnem. Bylo štěstí, že nebyly mrazíky, jinak by byla tak důležitá potravina znehodnocena, navíc při vysokých cenách pro družstevníky. Do 2 metrických centů platil každý člen za 1 metrál 250 korun českých, za každý další metrický cen potom 500

korun. U jiných obchodníků se nakupovalo ještě za ceny vyšší. Před pěti lety stával 1 kg brambor 1 korunu a 80 haléřů.

Počasí bylo pěkné až do 20. října, pak přišel první mrazík, u nás -4°C . Lidé sušili podruhé otavy, narostla pěkná třetí tráva. 20. října stály na zahradách ojedinělé kupky sena při prvním mrazíku.

Poté se počasí už pokazilo a přišel i déšť. Z 2. na 3. listopadu napadl první sníh a bylo velmi chladno po celý týden. Pak se teploty držely do 10°C nad nulou a bylo deštivo až do 16. listopadu, kdy znovu nechumelilo a byl velmi silný a studený vítr.

V rozhlasových i televizních zprávách hlásili doslova sněhové přívaly, hlavně v horských oblastech Krkonoš a Krušných hor, kde bylo několik osad odříznuto od ostatního světa. Obyvatelé se s horskou službou spojovali pouze vysílačkami. Telefonní i elektrické vedení bylo přerušeno.

U nás začalo pěkně mrznout, 22. listopadu bylo ráno -18°C , 23. potom -12°C . Všude stromy a keře obalené jíním, zima nám, ale hlavně dětem, zase po dlouhé době předvedla, že neumí být jen zlá a krutá, ale také pohádkově nádherná. A vládu držela opravdu pevně letos po celou zimu. Se sněhem, mrazy i námrazami nás dovedla až k vánočním svátkům. Na Štědrý den zapršelo, roztála námraza při $+5^{\circ}\text{C}$, ale večer už sněžilo a ochladilo se. Vánoce byly letos požehnané i od paní Zimy. Až do konce roku mrzlo a sněžilo.

Ve světě bylo počasí velmi rozmarné. Televizní noviny hlásily záplavy o Vánocích z Jižní Afriky, ztráty i na životech. Záplavy v Portugalsku, Španělsku, Francii. V Bulharsku byly nejteplejší vánoce tohoto století. 26. prosince naměřili $+18^{\circ}\text{C}$. Velká obleva byla i v Rumunsku, taktéž se záplavami. Naproti tomu z Rakouska hlásili velké přívaly sněhu, ze Skotska zase ukrutné mrazy, až -40°C a hodně sněhu také.

S nadějí budeme všichni očekávat příchod jara.

Finanční příspěvek pro Okresní nemocnici

V letošním roce naše obec přispěla finanční částkou 70 tisíc korun na lůžka pro pacienty v Okresní nemocnici v Ústí nad Orlicí. Zdravotnictví v České republice je ve velice tíživé situaci, a tak je každá koruna vlastně pomocí pro nemocné lidi. Za tento čin přišlo na náš obecní úřad písemné poděkování přednosty Okresního úřadu z Ústí nad Orlicí.

Úmrtí

9. 1. Josef Doleček, č. p. 90, ve věku nedožitých 82 let. Rozloučení v Lanškrouně. Diagnóza – masivní trombo-embolie pravé plicnice.
11. 2. Marie Klubrtová z č. p. 66, ve věku 89 let. Byla odhlášena z evidence v obci Luková. Zemřela u dcery Marie Sekaninové v Lanškrouně. Pohřeb do země.
17. 4. Helena Kocourková z č. p. 183, ve věku 27 let. Pohřeb do země v Dlouhé Třebové. Diagnóza – masivní tromboembolie kmene plicnice (po operaci žlučníku). Velmi oblíbená u obyvatel, bývalá technička zemědělského družstva, členka obecního zastupitelstva a obětavá pracovnice.
15. 5. František Strohner, č. p. 162, ve věku nedožitých 62 let. Kremace v České Třebové. Diagnóza – ischemická choroba srdeční.
28. 5. Jaroslav Pochop, Květná č. p. 9, ve věku 73 let. Pohřeb do země v Květné. Diagnóza CMP.
2. 6. Vojtěch Hrubčík, č. p. 122, ve věku nedožitých 64 let. Diagnóza – tumor plicní. Na úmrtním oznámení chyba v příjmení Hrubšík. Pohřeb žehem. Rozloučení jen rodinných příslušníků pouze s několika ostatními občany. První takový způsob posledního rozloučení v obci. I ceny obřadu značně stoupaly.
2. 7. Josef Pečinka mladší, lukovský rodák, ve věku nedožitých 31 let. Nyní bydlištěm v Ústí nad Orlicí, soukromý podnikatel. Rodiče bydlí v obci a chtějí urnu s popelem svého syna uložit na místním hřbitově v Lukové. Rozloučení v Ústí nad Orlicí. Zemřel na následky neobjasněného poranění hlavy.
25. 12. Jiří Chleboun z č. p. 88, ve věku nedožitých 66 let. Diagnóza – skrytá trombóza žilní. Rozloučení v Lanškrouně, pohřeb žehem. Vesnický kovář.

Narozené děti

1. 2. 1995   Klement Martin, Luková č. p. 19.
24. 5. 1995   Karlová Kateřina, Luková č. p. 120, po narození se rodina odstěhovala do Třebářova.
2. 7. 1995   Dubišar Ondřej, Luková č. p. 35.
21. 7. 1995   Dvořáková Monika, Luková č. p. 46.
2. 11. 1995   Strohnerová Kristýna, Luková č. p. 162.

Počet obyvatel

V obci k 31. 12. 1995 žije 723 občanů, včetně Květné (77). Z toho 15 občanů starších osmdesáti let. Nejstarší občankou je paní Marta Dolečková, která se 24. srpna dožila 88 let.

Ve škole v 1. až 4. ročníku je 25 žáků a v mateřské školce 24 dětí.

Odstěhovalo se 12 obyvatel, přistěhovalo se 11 lidí.

Slovo na závěr

S 31. prosincem končí letošní rok 1995. Mnohým lidem přinesl uspokojení i radost, jiným však bolest a utrpení. Celý svět se obrací s nadějí na město Dayton, kde zahraniční ministři koncem roku vyjednávali o příměří v bývalé Jugoslávii. Návrh amerického ministra na řešení ukončení vleklé války mezi Srby, Chorvaty a muslimy, přinesl kladný výsledek a nastává pomalé a optané řešení „daytonské dohody“ v podobě křehkého příměří.

Jednotky OSN UNPROFOR končí na území v Jugoslávii svoji činnost a nastupují jednotky AIFOR. Jsou mezi nimi i čeští vojáci, vystaveni hrůzám a nebezpečím války. S ukončením působení jednotek UNPROFOR se vrátil po ročním pobytu v Srbské krajině také občan naší obce, pan Radomír Popelář. Ve svém mladém věku 25 let pomáhal jako voják OSN trpícím občanům v situacích, jaké my, co jsme válku nezažili, si neumíme vůbec představit a ocenit.

Hrůzy války se však objevují i na různých místech bývalého Sovětského svazu. Nejpálčivější a nejbolestivější ohnisko v současné době je v Čečenské republice.

Vkládáme velkou naději do dnů nastávajícího roku, aby se co nejvíce konfliktů urovnalo. I když jsme malá země, přece jen nejsme zase tak moc od těchto míst vzdáleni. A přejeme si, abychom mohli pokračovat ve zvelebování obce ve prospěch našich občanů. A k tomu právě potřebujeme především mír.

1996

Slovo na úvod

Nezadržitelně se blížíme k přelomu století a letošní rok 1996 je pro všechny naše občany o něco významnější z hlediska celostátních voleb do Parlamentu České republiky.

Představa ani poctivá pracovitost občanů zdaleka nedopovídá jejich spokojenosti s politikou vládních představitelů naší republiky. Přejeme si, abychom všichni volili dobře, abychom měli pevné zdraví a svojí prací pomohli dostat republiku na úroveň vyspělých států Evropy.

Veřejně prospěšné práce

Obecní zastupitelstvo rozhodlo uzavřít s Úřadem práce smlouvu o vytvoření veřejně prospěšných prací pro dva zaměstnance, kteří jsou nezaměstnaní a evidovaní Úřadem práce jako uchazeči o zaměstnání. Jejich hodinovou mzdu (16,50 Kč) refunduje Úřad práce do dvaceti korun českých za hodinu, tj. 3 koruny 50 haléřů za hodinu doplácí obec ze svého rozpočtu včetně odvodů zdravotní pojišťovně a Okresní správě sociálního zabezpečení.

Tito dva zaměstnanci se podíleli v roce 1996 na zabudování bazénu v zahradě mateřské školy, rozšíření veřejného osvětlení od střediska zemědělsko-obchodního družstva k železniční zastávce, na opravě autobusové čekárny „U mostu“ a utěšňovacích pracích na obecní studni v Květné, která slouží jako vodní zdroj pitné vody pro místní vodovod Květná. Dále za přispění těchto zaměstnanců bylo zřízeno parkoviště u kadeřnictví č. p. 125.

Přemístění čapího hnízda

Z důvodu nadměrného zatěžování komínu u kotelny v základní škole vystavěným hnízdem čápa bílého, bylo nutné přemístit hnízdo do maximální vzdálenosti sedmdesáti metrů a do volného prostoru s upevněním na betonový sloup. Přemístění nebylo žádnou jednoduchou záležitostí. Vzhledem k velké váze hnízda a také aby nedošlo k jeho poškození, musel být použit velký autojeřáb. Před samotným přemístěním musela být ještě svařena kovová konstrukce pod hnízdo. Přemístění hnízda bylo provedeno na podzim po odletu čápů. Bylo nutné hnízdo odborně upevnit, aby při jarním přiletu čáp hnízdo osídlil. Procento úspěšnosti osídlení přemístěných hnízd se pohybuje okolo 60 %. Budeme napjatě sledovat přilet čápa na jaře příštího roku, zdali hnízdo přijme za své a zdali se podaří čapímu páru vyvést mláďata.

Bylo by pro nás zklamáním, kdyby tak náročná práce neměla být úspěšná. Přece jen čápi už po léta patří k naší obci.

Oprava fasády budovy základní školy č. p. 6

Stavbu provedla firma DRUP z Lanškrouna včetně nátěrů okapů a rámců oken. Celkové náklady činily 120 tisíc korun českých, z toho obec dostala částku osmdesáti tisíc korun českých z rozpočtu Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí.

Firma DRUP z Lanškrouna ještě provedla konečné úpravy omítek schodiště obecního úřadu a instalovala dělicí příčku v knihovně. Tak vznikla společná čekárna do knihovny a do dětské poradny. Jelikož ordinační dny v dětské poradně jsou odlišné od úředních dnů pro knihovnu, slouží využití čekárny ke spokojenosti obou stran.

Vymalování schodiště včetně nastříkání dveří a soklu schodiště variopentem provedl soukromý malíř pan Bartáček Čeněk z Damníkova.

Plynofikace obce

12. leden 1996 je pro naši obec významným dnem. Východočeské plynárny, a. s., Hradec Králové, vydaly pro nás velmi důležitý souhlas, který povoluje plynofikovat obec Lukovou. Tomuto vydání souhlasu předcházelo několikéré jednání a přesvědčování starosty obce pana Pauluse v Hradci Králové, aby tento souhlas vydali.

Na jaře potom následuje zadání vypracování studie a následně projektové dokumentace plynofikace obce včetně regulační stanice a domovních přípojek těch občanů, kteří projeví zájem topit plynem. Cena studie je 20 tisíc korun českých plus 270 tisíc korun českých projektová dokumentace.

Sbor dobrovolných hasičů

Na plánovanou opravu střechy u hasičské zbrojnice je nakoupen eternit za 40 tisíc korun českých. Tato částka je dotací z rozpočtu Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí.

Pro rychlejší a snadnější dorozumění při zásahu u požáru a jiných kalamitních situacích je zásahová jednotka vybavena radiostanicemi a pro větší bezpečnost nehořlavými vestami v počtu pěti kusů. Cena jedné vesty je 4.500 korun českých.

Volby

31. května a 1. června v České republice proběhly volby do Poslanecké sněmovny, Parlamentu České republiky. V naší obci dostali nejvíce hlasů poslanci za Českou stranu sociálně demokratickou. Celostátně zvítězili poslanci Občansko-demokratické strany. Tito vytvořili po volbách vládní koalici s Křesťansko-demokratickou stranou a Občansko-demokratickou aliancí.

15. a 16. 11. jsou v České republice první volby do Senátu Parlamentu České republiky. Jelikož kandidáti na senátory nezískali nadpoloviční většinu odevzdaných hlasů, muselo rozhodnout 2. kolo voleb, kde už rozhodla jen většina hlasů. 3. kolo proběhlo po týdnu 22. a 23. 11. Hodně občanů na tyto volby už rezignovalo, Senát považují za zbytečný, jen placené úředníky navíc. Celostátní průměr voličů byl něco málo jen přes 30 %. Přes tak nízký počet odevzdaných hlasů voličů byly volby ve druhém kole platné.

V naší obci v prvním kole zvítězil kandidát České strany sociálně demokratické, pan Václav Erben. V rámci volebního obvodu však nadpoloviční většinu hlasů nezískal. Tu získal v druhém volebním kole pro celý náš obvod kandidát Křesťansko-demokratické strany pan Bohumil Čada.

Celostátně vyšli nejlépe poslanci Občansko-demokratické strany. My, obyčejní voliči, si můžeme jenom přát, aby poslanci i senátoři splnili naše očekávání a své sliby. Zatím vývoj demokracie v naší zemi směřuje nějak a někam jinam. Vše ukáže čas.

Společenské dění

Sousedské posezení se těšilo také v letošním roce 15. března velké účasti obyvatel. Ke spokojenosti všech vyhrávala hudba PRIMÁTOR z České Třebové. Vstupné se platilo dvaceti pěti korunami, 1 los byl za 5 korun.

Konec druhého dílu kroniky obce LUKOVÁ